R. P.

FVLVII ANDROTII

SOCIETATIS Iesu.

OPVSCVLA SPIRITVALIA.

Ex Italico idiomate à Patre eiusdem Societatis in Latinum conuersa.

DVACI,
Typis PETRI AVROY,
Anno 1615.

Permissu Superiorum.

8-9-9-70

Hæc opuſcula ſpiritualia R. P. FVLVII ANDROTII Societatis IESV Theologi, ſæpius excuſa, denuò vtiliter recudentur. Actum Duaci, die 30. Martij 1615.

Georgius Coluenerius S. Theol. Doctor & profeſſor, & in academia Duacena librorum Cenſor & Viſitator.

STVDIOSÆ

ET INGENVÆ IVVENTVTI

In Collegio Aquicinctino Duaci litteris operam danti,

RICHARDVS GIBBONVS Societatis IESV Sacerdos.

LIBELLVM hunc veré pium, à multis expetitum, ſed ob exemplarium penuriam rariorem, denuò à me recognitũ, & à mendis vindicatum ideo, VOBIS ad dico, INGENVA IVVENTVS

quia pia Vobis in amoribus esse video, & mysteriorũ frequentationẽ in primis delicijs. Neque enim quod tam PIÆ IVVENTVTI potius offerrem, habui magis pium; neque quod sui profectus STVDIOSÆ, magis ad animorũ vtilitatem, & cõmodum factum, formatumq́ue. Libellus enim iste, si vllus vsquam, Pietatis quandam teneritudinem spirat; &, si legentis palatum non hebescit, mel diuinioris cuiusdam dulcedinis sapit. Neque verò vllum scio, qui hunc diligentius triuerit, qui non ex eius lectione gradum sibi fecerit ad cellam vinariam sponsi, & ibi

primis ſaltem, quod aiunt, labris ſapidæ deuotionis mella guſtarit. Docet enim hic libellus, inſtruit, illuminat, teneroſque hinc inde ſpargit, & excitat motus amorum & animorum.

Si ad Paſſionem Christi Domini meditandam, quæ longe diuiniſſima eſt Christiani hominis exercitatio, animum lubet appellere; hic puncta inſigni methodo, breuique digeſta partitur, & rudem in iſta arte tyronem quaſi manu ducit. Si ſcrupulos exuere, & male iniectam eximere religionem; habes hic qui ſuauiter excitat, & in timidę, turbatæque conſcientiæ tenebris

facem luceat. Denique & oleum contra animæ iam inflicta vulnera, & arma contra infligenda, & ad varios vſus variam paraturam ita ſubminiſtrat; vt ſicut pro mentis delicijs verè penus eſt, ita pro eiuſdem prælijs armamentarium, iure optimo nuncupari poſſit. Vt verè mirum ſit, tantam rerum, ad omnem pietatis vſum, copiam tam paucis pagellis contineri.

Accipe ergo AMANTISSIMA IVVENTVS, & hoc quãtulocumq; officio, affectuq́; in te meo, tuo commodo vtere, fruere: lege, inquã, perlege, quod ſi ſedulo feceris, ſcio me amabis, beneficium-

ficiumque à me tibi præſtitum agnoſces; & nonnullas horas, forte quandoque in impuro librorum obſcænorum pure, malè collocatas, ſerò, pro huius libelli lectione, redemptas voles. Ea enim ſumus indole plerique, vt noſtri noſmet facti pœniteat, dum delicias, & roſas, quas in ipſis ſordibus ſtultè, & non ſine puncturis venabamur; in pijs poſtmodum libellis, quaſi in totidem amænitatis hortulis, cum copiâ, & animi iucundiſſimo ſenſu reperimus.

Iterum fruere, & vale.
Duaci. M. D. C. XV.
Kalend. Iunij.

AVCTOR
PIO LECTORI.

QVoniam parum prodeſt, nobilem aliquam gemmam habere, ſi pretio eius ignorato, vel neglecto, patiaris eam in arcâ deliteſcere: viſum eſt mihi hoc libello pretioſiſsimam quandam gemmam in lucem proferre, hoc eſt, exponere quantum theſaurum poßideat, qui à Deo *gratiam frequentius communicandi accepit: idq́ue eo ſine, vt vbi cognouerit quàm præſtanti gemma à diuina liberalitate donatus ſit, eam amet vehementiùs, de ea magnificè ſentiat, gratias* Deo *agat, caueatq́ue ne vnquam illam amittat. Quemadmodum autem ciborum ſuauitas non perfectè cognoſcitur, ſi tantum oculis ſubijciatur, non etiàm ore delibetur, dentibuſq́ue quaſi*

molatur & teratur (quò enim plus masticatur, eò sapor eius magis percipitur vnde & qui integrum deglutiunt, saporem non sentiunt) sic tibi, amice Lector, satis esse non debet, cognouisse huius sanctiss. Sacramenti excellentiam, eiusq́ue multiplices fructus hoc libello expositos; neque satis est perlegisse, quæ in meditationibus, alijsq́ue documentis hic præscriptis continentur: sed opus est præterea illa exercere, & considerationis, contemplationisq́ue dentibus molere & masticare, & à Deo postulare, vt lumine gratiæ suæ mentem tuam ita illustret, vt penitus intelligas omnia quæ legeris. Olim Deus ea animalia voluit haberi munda, quæ ore ruminarent, vt indicaret eum, qui iumentum vel seruus Dei eße velit, debere res diuinas in animo reuoluere & ruminare. Cùm ergo constet huius Sacramenti epulum, ex omnibus cibis à Deo datis, omnium esse lautissimũ & præstantissimum, non dubium est, quin etiam velit hunc corporis & sanguinis

Leuit. 11.4.

sui

ſui cibum ſuauiſſimum & diuiniſſimũ, diligentiſſimè à nobis ore mentis rumi- nari. Quando Dominus DEVS populo ſuo impertiuit Manna in deſerto, mag- no ſtupore dixit, Manhu, id eſt quid eſt hoc? vt indicaret hoc Sacramentum, per Manna præfiguratum, non debere deglutiri, ſed bene conſiderari, mente excutiendo quis ſit ille quem recipimus. Id quod docebit te hic libellus, & idcir- co crebrò & attentè eum perlege, ac pro eius auctore ora, laudem reddens & gloriã Deo, qui non ſolùm omnis boni auctor eſt, ſed etiam, vt nos om- nium bonorum ſuorum participes face- ret, in hoc ſanctiſſimo Sacramento ſemper manſit, manebitq́.

EXHORTATIO ALTERIVS AD SACRAM Communionem.

HOc perlecto opuſculo, ſatis intelliges pie Lector, quãtò præclarius, quãtoq́; vtilius, ac fructuoſius ſit, ſacratiſſimũ Chriſti corpus in Euchariſtia frequenter ſumere, quàm cibo tam ſalutifero vitalique ſe abſtinere. Vnum illud modo tibi ſupereſt, vt perſpecta videlicet tãti Regis humanitate, liberaliſſimè ad ſuas nuptias te vocantis, &
Matth. 26. 26. ſic inuitantis: *Accipite & comedite: hoc eſt corpus meum*. Et:
Luc. 22. 19. *Hoc facite in meam cõmemorationem:*

tionem: properè ac frequenter accedas, ne in vitium ingratitudinis incidas, atque à regno cælorũ cum Euangelicis illis inuitatis (si te Luc. 14. excusaueris) excludaris. Hę 18. nuptiæ cælorũ Regis sunt, conuiuium est spirituale, cuius panis cor hominis Psal. confirmat, & vinum spiri- 103. 15 tuali lætitia hominis mentem inebriat. Cibus vero illius, caro CHRISTI est, dicentis: *Caro mea verè* Ioan. 6. *est cibus.* 56

Hæc enim est illa salutaris Angelorum esca de Cælo Sapien. tradita, omne delectamē- 16. 20. tum in se habens, & omnis saporis suauitatem. Hic est Gen. 49 panis pinguis, qui præbebit 29. delitias

Isaia. 30. 23. delitias Regibus. Hic est panis frugũ terræ vberrimus, *Leuiti. 23. 20.* & pinguis. Hic etiam est panis ille primitiarum. Hic est *Gene. 18. 6.* panis tùm in subcinericijs panibus Angelis ab Abrahã *Exod. 40. 21.* oblatus, tùm in panibus propositionis significatus. Designabatur etiam hic saluberrimus panis in pane & *Gene. 14. 18.* vino à Melchisedech oblatis. Hic denique est panis il- *3. Reg. 19. 6.* le subcinericius, in cuius fortitudine ambulauit Elias quadraginta diebus, & quadraginta noctibus vsque ad *Gene. 2. 9.* montem Dei Oreb. Hoc est lignũ vitæ, à Deo Optimo Maximo in medio paradiso terrestri insitũ, cuius esus vitam corpoream cõseruabat.

bat. Hic eſt agnus Paſchalis *Exodi.*
ſine macula, per cuius ſan- 12.5.
guinē poſitum ſuper vtrūq; poſtem, & in liminibus domorum olim fuit populus Iſraëliticus ab Angelo percuſſore ſeruatus. Hic eſt hœ *Iudi.*
dus, quem obtulit Manue 13.19.
Domino ſuper petram. Eſt quoque fauus mellis, quem 1.*Reg.*
Ionathas intincta ſummita- 14.27.
te Virgæ, conuertit ad os, & illuminati ſunt oculi eius. Eſt etiam largiſſima illa a- *Nume.*
qua, quæ ex petra à Moſe 20.11.
percuſſa repente ſcaturijt. Accede igitur liberè ad hoc ſuauiſſimum Chriſti conuiuium, in quo certiſſima tibi ſalus & vita promittitur: Si enim veſtimēta Chri-

ſti,

Matth. 9. 21. sti, & sudaria ac semicinctia
Act. 19. 12. Pauli vel leui contactu salutem prestabant, quanto magis ipsum Christi corpus dignè sumptum, ab omnibus
Ioan. 11 39. te infirmitatibus tuis, prauisque affectibus liberabit? Si solo Christi verbo quatriduanus Lazarus excitatus ab inferis extitit, quanto magis ipsum Christi corpus, tuũ pectus ingressum, te viuificabit, tuamq; conscientiam, à peccati te vindicans morte, purgabit? Eia
Gerson. igitur fidelis anima, si immunda es, accede ad fontẽ puritatis: Esuris? accede pascẽda ad panẽ viuificũ & indefectibilem, esurientem implentẽ bonis. Ægrotas?

erit

erit hoc efficaciſſimum tuæ infirmitatis medicamentũ. Fluxum pateris, nec ſanari potes à medicis? tãge plena fide cũ Hæmorrhoiſſa fimbriã veſtimenti IESV, ſacroſanctam hoſtiam, & reſtringeris. Si percuſſam te ſentis à ſerpentibus peruerſarum tentationũ; quid reſtat niſi vt ſerpentem æneum, ſine veneno Chriſtum, in cruce eleuatum aſpicias? Cæcam te fortaſſis, debilẽ, & claudam conquereris? meminerís oportet, quod tales ad cœnam magni Regis inuitantur, & intrare compelluntur. Lubrica ſum (inquis) & inſtabilis: ſed hic panis cor hominis cõfirmat.

Mar. 5. 25.

Num. 21. 8.

Luc. 14. 21.

Psalm. 103. 15. Tristis es & anxia? sed hoc
vinum hominem interiorē
lętificat. Inquietant te pluri-
Luc. 8. 24. ma? Adhære ei, qui turbi-
dos fluctus sedat. Peregrina-
3. Reg. 19. 8. ris à Dño? sed in fortitudine
cibi istius ambulabis vsque
ad montē Dei. Hęc mira Spi-
ritus sanctus per scripturas,
spirituq; Dei inspirati san-
cti Dei homines, de hoc ad-
mirabili Sacramēto loquũ-
Cypr. tur. De quo Beatus Cypria-
nus in sermone de cœna
Domini, doctissimè simul
ac religiosissimè scribens:
Panis hic (inquit) azimus,
cibus verus, & sincerus, per
speciem & sacramentũ nos
tactu sanctificat, fide illu-
minat, veritate CHRISTO
con-

confirmat. Accedant igitur omnes Dominicæ paſſionis ſtudioſi ad hunc ſaluberrimum panem: neq; ſumere, quàm frequentiſſimè poterunt, hoc ſuauiſſimum manna vereantur, in quo laborioſi huius mundi deſertum, ſine vitæ periculo tranſire poſſint. Ne timeat ad hũc ſalutiferum panẽ accedere, qui velit cor in domino habere confirmatum ad vincendos iniquiſſimos Dæmones, qui noſtræ ſaluti cõtinenter inſidiantur. Nemo hunc panem vberrimũ & pinguiſſimum, qui delitias præbet æternas, accipere dubitet. Nemo denique ſit, qui timeat frequenter, atq;
adeò

adeò frequentiſſimè panem hunc ſubcinericium, & azimum ſumere, compoſitũ in vtero virginis, coctũ in ara crucis, in cuius fortitudine quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, hoc eſt, breuiſſimo huius vitæ ſpatio, non iam vſq; ad montẽ Dei Oreb, ideſt, deſertum: ſed vſque ad montem Thabor, hoc eſt, puritatem, & gloriam Dei peruenire poſſimus.

DE ADMIRABILI EVCHARISTIÆ SACRAMENTO

Carmen.

NVminis æterni cùm dextera conderet orbem,
Fundente omnigenas vi bonitatis opes.
Vita quibus fuerat nascentibus insita rebus,
Addita contiguis sunt alimenta locis.
Herba, frutex, arbor succum, radicibus actis,
De pingui eliciunt, vt vegetentur, humo.
Omnia de pastis viuunt animalia plantis,
Aut alijs, propria conditione, cibis.
Præcipuè, Rex orbis homo: cui præbet alendo,
Tam varias tellus, fluctus, & aura dapes.
At geminam debebat homo si viuere vitam:
(Mens quia se bruto viuere more negat)
Corporeæ sua quando data est alimonia vitæ,
Nullâne tunc animis esca parata fuit?
Primigenis nec enim fœlix mortalibus hortus
Gignebat, viuax spiritus vnde foret.
Spirituiq; nihil vitalis proderat arbor,

Solum

Solum anima tutrix hæc vegetantis erat.
Diuinis puteq; animis diuina dabatur:
Qualis & Angelicis mentibus esca datur.
Sed similes postquam iumentis reddidit illos
Culpa nocens: victu mens spoliata suo est.
Mortua & esset adhuc: miserans nisi Christus
Denuo morte sua restituisset opus. (amatum,
Perdita quæ fuerat, diuina reuixit imago:
Interiorq; noua luce renatus homo est.
Vtq; hic cælestem cælesti fomite vitam
Nutriat, ætatem persiciatq; suam:
Ille suum nobis sacro cum sanguine corpus
(O nimio exundans munus amore) dedit
Angelus ambrosiæ se pastu, & nectaris haustu
Repleat, oblectet, lætificetq; licet.
Inuidisse potest nobis hæc fercula: Si quid
Inuidiæ Angelicis mentibus esse potest.
Sit tamen (vt par est) Superorum lautior esus:
Mortali at certè congruit iste magis.
Dum fidei speculo æternarum ænigmata rerum
Cernimus, atque animũ fictile corpus habet:
Sensibus substant diuina Charismata formis,
Et species sensu, res homo mente capit:
Ardua præsertim mysteria sacra Synaxis
Prodit: vbi Christum signa aliena tenent.
Diuinis cedunt humana problemata verbis:

Nulla

Nulla Deo poterat gratior esse fides.
Magna profectò fides & præmia magna meretur
Quæ modò tecta latēt, deinde retecta patent.
Iam cibus est idē quo vescitur Angelus, & quo
Christigena: hic cibus est Christus homo
atq; Deus.
O miserum, qui delitias non gustat opimas.
Quàm sapit ille, caro cui tua, Christe, sapit.
Se Christo esuriens saturat, satur esurit vsque,
Iam superis similis finitimusque choris.
Accipere at quisquis Christū non curat opertū:
Accipiet nunquam Christus apertus eum.
Mortales igitur vitam cognoscite vestram,
Et meritum capiat grande Charisma decus.
Namque in deserto aerij fastidia manna
Terribilem Hebrais si peperere necem:
Cœlestis, seu diuini contemptio panis
Quid nisi Tartareum sit paritura rogum?
Ah quid opū spinas, quid honorū mādere glādes,
Qnid voluptatum stercora quæso iuuat?
Nil caro mortalis nisi mortem, gignet amanti:
At vitam, Christi viua datura caro est.
Non opus est pretio, prostant conuiuïa gratis:
Sordibus hac temere dummodo nemo petat.
Credat, speret, amet, seseq; his virtutibus ornet,
Sicque ad regales audeat ire dapes

Hic

R. P. FVLVII ANDROTII SOCIETATIS IESV,

PIAE MEDITATIONES, SIVE *Considerationes de Sanctiss. Sacramento Eucharistiæ, ad animos eorum inflammandos, qui frequentius communicant.*

PRIMO Considera, quo animo esses, si te nunc Princeps aliquis, nunc Rex, nũc Cæsar inuiseret: imò si venirent ad te angeli, nunc hic, nunc ille. Quid ergo dices, si visitet te omnipotens DEVS, Rex Regum & Angelorum? quomodo non obstupesces? non exilies præ gaudio, & exclamabis cum S. Elisabeth *Vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me.* Et cũ S. Zacharia: *Benedictus Dominus Deus Israel quia visitauit, & fecit redemptionem plebis suæ*, Et cũ Beatissima

Luc. 1. 43.

Ibid. 68

Vir-

Ibid.46 Virgine: *Magnificat anima mea Dominum. Et exultauit spiritus meus, in Deo salutari meo.* Si enim Regina Saba
3.Reg. sic gauisa est, sic stupuit cùm aulā Sa-
10.5. lomonis aptissimè dispositam vidisset qua non lętitia afficietur, qui huic interest visitationi? Magos stellæ aspe-
Math. ctus, qua ad præsepe ducebantur, tam
2.10. ingenti affecit gaudio; quanto ergo afficiatur, qui sui visendi caussa intelligit aduentare Deum cum omni suo cœlesti comitatu?

II. Considera, te hominem quantumuis vilem & abiectū, nobilissima Christi Dei & hominis, imò omnium Sanctorum in cœlo agentium præsentia honorari. A magno Principe magnum donum accipere, valde honorificum est. Quàm ergo honorificum erit, si omnium Principum maximus, primò in propria persona veniat, deinde pro dono nō aurū ferat, vel gemmas, sed thesaurum omnium thesaurorum, seipsum, corpus & sanguinem suū, & quidquid eo lucratus est, detque animam & diuinitatem? Quid verò magis dignum vel stupore, vel gaudio, vel perpetua gratiarum actio-
Da.14 ne? Obstupuit propheta Daniel, cùm
37. per Abacuc Deus illi cibum in lacum

leo-

leonum mitteret: quanto magis ego, qui in hoc mundo, lacu leonum infernalium, panem Angelorum, ipſam CHRISTI carnem, per manum Sacerdotis accipere poſſum.

III. Conſidera te, dum communicas, fieri templum viuum Spiritus ſancti, & circundari infinito Angelorum numero canētiū: SANCTVS, SANCTVS, *Apo.4 8*
SANCTVS O vtinam eos videre, vtinam canentes audire poſſis! Summa *3.Reg.8*
lætitia perfundebatur Rex Salomon *65.*
cùm videret ſtructurā templi Hieroſolymitani abſolutam, quanta ergo perfunderis tu lætitia, ſi conſideres te per cõmunionē factū ipſū Tēplū Dei?

IV. Conſidera, te, dum communicas, fieri tabernaculum Sanctiſſimæ Trinitatis, recipiendo in animā & corpus tuum Patrem, Filium & Spiritum ſanctū, ac proinde fieri te quaſi lucidiſſimum cælum, in quo Altiſſimus, & Viuus Deus Creator cæli & terræ continetur. An non hoc mirabile eſt?

V. Conſidera, te fieri Matrē DEI, Sponſā IESV, fratrē CHRISTI, imò B. VIRGINIS filium: quoties enim cõmunicas, gignis in te Chriſtū, & gigneris à Chriſto, quia corpus & animā tuā in ſuā carnem trāsformat: ample-

Luc. 2. 28. cteris Christvm, ſed longè nobiliori modo, quàm ſenex ille Symeon. O gratiam ſingularē & eximiā!
VI. Conſidera, te fieri quaſi Reliquiariū CHRISTI Domini Noſtri. Certè ſi quis te donaret pulchra & pretioſa reliquiarum theca, quantum eum amares? quantas gratias ageres? quantū tibi placeres? Quid ergo dicere, quid agere debet, qui conſiderat ſe per cōmunionem crebram, factū Reliquiarium totius sāguinis Chriſti, ſanctiſſimæq; humanitatis eius!
VII. Cōſidera, carnē tuā, dum communicas, tangi à benedicta carne Chriſti. Si Chriſtus vt olim ab Apoſtolis, forma viſibili nunc videri poſſet, pro magna gratia reciperes, ſi eū tangere, ſi manus eius oſculari, ſi fimbriam veſtis attingere poſſes: Quid ergo dicere debes, dū quotidie nō ſolùm tangere, ſed ore etiā ſumere potes carnē Chriſti, nō mortalē & paſſibilem, vt Apoſtoli, ſed immortalem, impaſſibilem, & glorioſam?
VIII. Cōſidera, te, dū crebrò cōmunicas, fieri ſepulchrum viuum Christi viuentis. Si præſens fuiſſes, dum Chriſtus eſt de cruce depoſitus, & Saluatorē eū tuū eſſe credidiſſes, certè la-

tè laboraſſes corpus eius diuiniſſimũ in domum tuã recipere. Et ſi iam ſanctum eius ſepulchrũ habere domi tuæ poſſes, magno honore te affectum putares. At in Euchariſtia potes quotidie recipere non mortuum, ſed viuum Chriſtũ, & ex corpore tuo, & anima facere ſepulchrum Chriſti viuentis, in quo nõ tantũ quadraginta horis, vt in illo lapideo, ſed in perpetuũ quieſcat.

IX. Conſidera, te, dum communicas, fieri hoſpitẽ Chriſti. Si Chriſtus, cùm adhuc degeret in terra, vel ſemel in domum tuam diuertiſſet, quàm te beatum reputauiſſes, quàm exultaſſes? Quanto beatior nunc es, cùm, quoties volueris, hoſpitem hunc non in domum, ſed in corpus & animam tuã, eumque totum, immortalem, pulchrũ & glorioſum recipere valeas?

X. Conſidera, te dum communicas, fieri Paradiſum cœleſtem. Vbi enim Deus eſt, ibi & Paradiſus eſt. Itaque, quoties ſacram mẽſam accedis, cogita te audire Chriſtum, non mortalem, non crucifixum, ſed glorioſum, dicentẽ: Fili mi, *Hodie mecũ eris in Paradiſo.* Luc. 23. 43.
Quotieſcũq; ergo mœſtus es & afflictus, dic animæ tuæ. Anima mea habe patientiam, nam cras, vel breui, in S.

Communione veniemus ad paradisum. Vbicunque enim Christus est, ibi & Paradisus est.

XI. Considera, te ex crebra Communione fieri aulicum Domini Dei, assidere mensæ regiæ, vesci epulo pretiosiss. carnis & sanguin. Dominici. Si Christus dum esset in terris, vel semel te mensæ suæ adhibuisset, putasses te beatissimum. Quanto beatior nūc es, cùm non modo mēsæ eius adhiberis, sed etiam pretioso eius corpore vesceris? Nulla vnquam mater inuenta est, quæ carne sua pauerit propriū filium. At Deus in hac mēsa proprij filij sui carnem manducandam apponit.

XII. Considera, Deum tibi & cuiuis alteri cōmunicanti, sæpe plura & maiora beneficia spiritualia præstare, quàm vlli vnquā creaturæ in hoc mūdo præstiterit. Nam dum carnē & sanguinē filij sui charissimi nobis largigitur, simul etiā omnia merita & beneficia, effusione pretiosi sanguinis acquisita, largitur. Quare non dubium est, nos omniū creaturarū, quæ in mūdo sunt esse felicissimos, dicereq́; nos
Psalm. 147.20 posse. *Non fecit taliter omni nationi.* Quot enim sunt Duces, quot Principes, quot Reges, quibus nō cōtigit tāta gratia, fauor, felicitas?

XIII.

XIII. Cõsidera, te quoties corpus Domini sumis, os applicare lateri Christi, & sanguinẽ eius pretiosissimũ exsugere, vt loquitur B. Chrysostomus, ac proinde participem fieri meritorũ & spiritus Christi, omniumq; virtutum. Quemadmodũ enim, qui cibum sumit, eum sibi proprium facit, & in carnem suam conuertit: sic qui Christum in Eucharistia sumit, eum sibi, eiusq; bona & dona sibi propria facit, & se in carnem eius cõuertit. Vnde fit etiam, vt Pater cœlestis, quibus paternis & clementibus oculis Christum respicit tanquam filium, iisdem nos quoq: respiciat, tanquam filij sui mẽbra. Atque vti Patriarcha Iacob indutus vestibus fratris sui primogeniti. Benedictiones primogeniti maximas accepit, sic nos in communione induti carne Christi maximas à Deo benedictiones spirituales recepimus. *Gen. 27 21. & sequentib*

XIV. Cõsidera Christum, velut ex amore infinito hoc Sacramentũ instituit, ita ex infinito amore quotidiè se nobis tradere in hoc Sacramento. Si munus licet exiguum pauperi, tamen magna beneuolentia, à viro principe detur, gratissimũ est, & magno in pretio habetur: Quãto gratius, maioreq;

in pretio haberi debet munus, quod nobis datur in hoc Sacramento, prorsus immensum & infinitú, ex amore in nos infinito, à principe infinitæ dignitatis. Quis enim dat, nisi Deus? quid datur, nisi Deus? imo, quis inuitat ad hanc mensā, quis pręparat, quis ministrat huic mensæ, nisi DEVS?

XV. Considera, Christú, vt hæc dona nobis largiri posset, totum suum nobis donasse Sanguinē. Et vt cumularet nos omnibus bonis, sustinuisse omnis generis mala? vt daret vitam, perpessum esse mortem. Cùm Iudæi præpararent omnia tormēta quæ possent reperiri in mūdo, ille præparabat nobis omnes delicias quę possēt reperiri in cęlo. Cumq; paratæ esset virgę, spinæ, fel, acetú, crux, cōtumeliæ, cæterarumq; pœnarum torrēs; ille parabat nobis delicias, honores, solatia maxima in cœlo; Latroni enim dixit.

Luc. 23 *Hodie mecum eris in Paradiso.*

43. XVI. Cōsidera, quot millibus hominū in hoc mundo ignotus sit hic thesaurus: & vt notus sit multis, quā paucis insit desideriū frequētandi illū. Et vt desideriū insit, deest tamen opportunitas Et vt adsit opportunitas; tamē ea vti nō permittantur; Quot sunt in Ger-

Germania, Gallia, Anglia, alijsq; regionibus, qui optarent vel micas de mensa Domini colligere, & occasio non datur? Quot reputarēt se beatos, si vel in mense semel possent esse conuiuæ Christi? Quot religiosis & monialibus potestas sæpè communicandi adempta est? Quare meritò dicere possumus. *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* Quid rependam pro tanto beneficio? *Calicem Salutaris accipiam* libenter; & quemcunque calicem, quantumuis amarum; *inuocabo nomen eius*, & dulcescet in ore meo. *Vota mea reddam illi*; omnibus vanitatibus & pompis huius sæculi, sicut in baptismo promisi, renunciabo, paratus etiam mori, si opus sit, pro Christo meo. Nam *pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum eius.*

Psal. 115.12

PIÆ ADMONITIONES PRO DIGNA AD HOC SAcramentum præparatione, respondentes Considerationibus: sic vt prima admonitio, primæ Considerationi, 2 secundæ, & sic deinceps respondeat.

I. CVM toties, quoties communicas, tu visiteris à Deo; meritò quoque nuncium remittere debes vanis huius mundi visitationibus: non visitare amplius tabernas, non vana circulatorum spectacula, non saltitationes nuptiales: societatem omnem vanorū iuuenū fugere, vanis cogitationibus, desiderijs, amoribus valedicere; sedulò autem cor tuū custodire, Deumq; orare, vt quando vis esse animo collecto, ita eijciat è corde tuo omnes vanitates, sicut Christus è templo eiecit omnes vendentes & ementes. *Ioan.2.15.*

II. Cum tanto honore per S. Communionem afficiaris, omnes huius mundi honores meritò debes contēnere: vt possis dicere cum S. Paulo *Mihi mūdus crucifixus est & ego mūdo.* *Gal.6.14.* Cur enim magnifaciat honores huius mundi, qui videt se in tanto honore & æstimatione esse apud Deum, Angelos, & Sanctos omnes? Id perpendentes olim Sancti, desiderabant haberi

beri stulti in hoc mundo.
III. Quemadmodum Templum sēper debet esse mundum, nitidum & ornatum; sic cogita debere esse tuum cor, quod est Templum Dei, in quo semper debes Deum laudare & glorificare, omnibusque cogitationibus turpibus, & desiderijs prauis dicere. *Domus mea, domus orationis est.* & Tēplum Dei, *vos autem vultis eam facere speluncam latronum.* *Mar.* 11:17.
IV. Homo sæpe cōmunicans fit Tabernaculū SS. Trinitatis. Vt ergo tabernaculum diligenter ab omnibus sordibus solet purgari, & contra fures & bestias custodiri; sic multò magis anima & corpus nostrum ab omni immunditia debet expurgari, & cōtra tētatiōes dęmōis mūdi & carnis muniri.
V. Cum quoties cōmunicas, fias quasi MATER DEI, desiderare quoq; & operam dare debes, vt imiteris virtutes Matris Dei, & imprimis perfectissimam illam resignationē tui tuarumque rerū in manus Dei, vt possis cum eâ dicere, quoties sacrū Domini corpus es recepturus. *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuū.* *Luc.* 1. 38.
Quibus verbis ex corde prolatis illa continuò facta est MATER DEI.

VI. Etsi anima tua per communionē sit THECA reliquiarum Corporis & Sanguinis Domini, quę omnes sanctorum reliquias longissimè excedūt, meritò danda à te opera est, vt thecā animæ tuæ nullis sordibus peccatorū polluas, sed potius fulgenti auro caritatis, & argento castitatis, omniumq; donorū spiritualium gemmis & margaritis ornes, cùm non ignores eius salutem omnibus huius mundi opibus anteponendam.

VII. Cumque anima tua in communione quâlibet à benedicta Christi carne tangatur, æquum est, vt eam quoque per Christum conserues, per Christum pascas & nutrias, & propter Christum ames, neque permittas, vt ab vllo alio malè attingatur, cogitans eam non esse aliud, quam sacrum calicem, vel aliam rem consecratam, quam nemo attingere audet.

Math. 27. 59. & 60. VIII. Vti sepulchrum Christi D. N. nouum erat & mundum; munda quoque & pura esse anima nostra debet, dum cōmunicamus. Corpus Christi inuolutum fuit in Syndone mundâ. Corpus idem Christi à Sacerdote in altari deponitur in corporali mundo. Hostia ipsa munda & candida est. Et

Sacerdos Missam facturus bis abluit manus, vt intelligamus quantâ puritate & nitore conscientiæ recipiendus sit Christus in hoc Sacramento.

IX. Debes vt hospes recipere cum magna spiritus lætitia Dominum & Creatorem tuum, non respiciendo imperfectiones proprias, sed immensam eius quē hospicio suscipis, bonitatē. Diuertit enim ille ad nos vt defectus nostros suppleat, infirmitatem sanet, paupertatē locupletet, & hospitium animæ nostræ omni genere bonorum spiritualium instruat.

X. Sicut in paradiso Deus perfectè diligitur, eiusque voluntas integrè perficitur, & sola Dei gloria quæritur: sic homo sæpe communicans, cum fiat quasi paradisus Dei, operā dare debet, vt, quoad potest, perfectissimè Deum diligat, eiusq; sanctę voluntati se in omnibus conformet, ac in omni re, loco, tempore, solam diuinam gloriam quærat, propriam autē negligat & contemnat, dicens cum Regio propheta. *Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* *Psal.* 113.1

XI. Aulicus factus es Dei, & cōuiua cæli? Vide ergo quàm debeas esse humilis, mundus, verecundus, virtutum studio-

studiosus. Si enim quotidiè ad cõuiuiũ à varijs Principibus inuitarere, quãtũ laborares, ne compareres coram eis, nisi comptissimus, nullum in facie nęuum, nullam in veste maculam, nullũ ornamentum vilius tolerares, quanto magis id hic faciendum est?

XII. Cùm Deus quotidiè tibi communicanti nouam beneuolentiam & fauorẽ declaret, nouis beneficijs, gratijs & honoribus ornet: nouis meritis solatijs, alijsque donis spiritualibus locupletet: quid restat? nisi vt vicissim eũ sẽper magis magisque ames, laudes, magnifices, totũque te ei, tantus quãtus es tradas & cõsecres, atq; omnes tuas cogitationes & actiones ad maiorem eius gloriam referas?

XIII. Si quoties ad Sacram mensã accedis os tuũ ad latus Christi admoues vt pretiosissimũ succum sãguinis inde haurias, quantam deinceps oris & linguæ curã habere debes? quo studio frenare, ne vana & immunda verba effutiat: quâ diligentiâ exercere vt in prędicando Christi sanguine, & cõmemorandis Dei beneficijs occupetur, & clamet cũ Apostolo. *Absit mihi gloriari nisi in Cruce Domini nostri Iesu Christi.*

14. Si

. Si verò ex infinito quodã amo-
ipsũ nobis reliquit in hoc Sacra-
to, cur nõ vicissim recipiamus eũ,
ossibile esset, cũ amore infinito,
endo ei pro amore amorem, pro
itudine gratitudinem? Recipiamus
m eum, vt impleat nos infinito
re, & caritate verâ, quę est vestis
tialis nostra, vt semper nuptijs
is sacræ mensæ dignè interesse, &
c DEVM amoris omniumque
orum recipere mereamur.
. Si Christus vt pretiosam hanc,
lici panis buccellam nobis daret,
undere etiã sanguinẽ suũ voluit,
alq; mãdauit, vt totũ eius sangui-
in Eucharistia sumeremus: cur
debeamus quoque nos, vel ad se-
cõmunicandũ, totũ nostrũ sangui-
pro Christo profundere? cur non
damus sanguinẽ pro sanguine? no-
tẽ pro innocẽti? malum pro bono?
non toto corde optemus eũ effũ-
e pro tã dulci & amabili Saluatore?
I. Si denique nobis dedit, quod tot
ninib⁹ negauit, & quotidiè negat,
ntas debemus pro singulari bene- *Gal. 6. 14.*
o agere gratias? Et quoniã minus
nas reddere possumus, hoc pluris
emus hoc Sacramẽtũ facere, & sæ-
pius

pius frequẽtare, vt ipsemet sibi in nobis, & per nos eas reddat gratias, quas nos reddere deberemus.

MEDITATIONES IN SYMBOLVM APOSTOLICVM ACCOMMODATÆ Communicantibus.

I. *Credo in Devm Patrem omnipotentem.*

Si ille omnipotens, ergò potest; si est Deus, ergò nouit; si est Pater, ergò vult iuuare nos in omni necessitate, cõsolari in omni tribulatione, & omnia peccata nostra condonare, semper nos tenere amplexando, & suo corpore & sanguine pascendo, quemadmodum fecit filio prodigo, cùm rediret ad Patrem bonum, Patrem dulcẽ, Patrem amabilem.

II. *Creatorem Coeli & terræ.*

Quare creauit cælum & terrã, nisi pro me: Et quãdo creauit pro me? cùm nondũ natus essem, cùm nihil essem, Per quid creauit? Per infinitum suum amorẽ, & vt eo sẽper fruerer in cęlo. Si igitur tam dulcem mei memoriam habuit antequam essem, nunc ne mei obliuiscetur? Amauit me antequã essem,

ciens qualis essẽ futurus, & iam
uã creauit me, odio me prose-
r? Estne hæc Dei natura?

ET IN IESVM CHRISTVM
eius vnicum Dominum nostrum.

s, idẽ est, quod Saluator, quia ille
lluauit. Quẽ? me, cùm tamen sci-
alis essem futurus, ingratus, per-
s rebellis, nequã *A quo?* à morte,
one, inferno & peccato. *Per quid?*
lã suam bonitatem, solam pie-
olum amorẽ. *Quãdo?* cùm non-
em natus. *Quomodo?* Sanguine
so, dolore intẽso, & morte cru-
Quomodo ergò non sperabo in
vnicum Dominum, qui pro me
indignissimo saluando tanta fe-

QVI CONCEPTVS EST
de Spiritu sancto.

pter me & meam salutẽ descen-
e cælo, vbi ministrabant ei An-
& Archangeli cum tota cælesti
a, & pro me voluit incarnari, &
em mensibus in vtero B. Virginis
si incarcerari.

NATVS EX MARIA
virgine.

opter me & meã salutẽ, natus est
Bethlehẽ. Et quo in loco? In sta-
bulo.

bulo. Quo tẽpore? in hyeme, & reclinatus fuit in præsepio. Vbi opus habuit fœno, & anhelitu animalium, per quem omnia facta sunt. Ioan. 1.

VI. *PASSVS SVB PONTIO PILATO.*

Quis? filius Dei. Quomodo? flagella innumerabilia, contumelias inauditas, dolores incredibiles. Pro quibus? pro me, quia sciebat, quàm ingratus essem futurus. A quibus? Ab hominibus vilissimis & crudelissimis. Quare? Pro mea salute.

VII. *CRVCIFIXVS.*

Pro me est crucifixus. Quis? Filius Dei. Cùm quibus? in medio duorum latronum. Vbi? In monte Caluariæ, infami & fetido. Quo tẽpore? cum totus mũdus iret Hierosolymam. Quo modo? Nudus, omniũ ludibrijs expositus. O spectaculum verè miserabile!

VIII. *MORTVVS.*

Mortuus est præ siti, vt nos inebriaret suo sanguine. Perdidit vitam suam, vt nobis daret vitam, is qui omnibus dat vitam, ô anima! quid cogitas? quid dicis? quid respondes ad hæc?

IX. *ET SEPVLTVS.*

Propter me voluit corpus suũ fieri cadauer. O res stupenda! Et quadraginta horis permanere in sepulchro, ô rem dictu mirabilem!

X. *DE-*

DESCENDIT AD INFEROS.

pter me,meam.q; salutẽ descen- infernũ,vt me liberaret ex illo. ties iuissem ad infernum , si ille e retinuisset, ô quoties sua po- ianu me extraxit ex eo?

TERTIA DIE RESVRRE- xit à mortuis.

pter me,meamque salutẽ tertio suscitatus est à morte, agẽdo cũ aucis fidelibus amicis,consolã- s,comedẽdo cũ illis, ostenden- is sacrum suũ corpus , nulla ba- atione præteritæ offensæ,deniq; bus modis solando & cõfortan- os,cum tamen eorum opera non t.

ASCENDIT AD COELOS.

opter me meamque salutẽ,ascen- i cælũ,accepturus pro me posses- : paradisi , vbi me exspectat cum :dibili desiderio , cũ tota cœlesti i : vt sine timore in æternum frui m Sanctiss. Trinitate, conuersari beatissimis nobilissimisq; spiriti- & semper abundare gaudio,pace, ibilo. Atq; hac de caussa fecit nos, i Sanctissimo Sacramento præsens sse voluit nobis miseris creaturis.

I. *SEDET AD DEXTERAM. Dei Patris.*

Prop-

XIII. Propter nos & noſtram ſalutẽ ſedet ad dexterã Patris, habendo cõtinuã noſtri memoriam. Memoria dulcis, memoria ſancta, memoria ſalutifera, ſemper interpellans pro nobis cõtinenter apud Patrẽ. Quid verò impetrat? pacẽ, reconciliationẽ, & peccatorum remiſſionẽ. Pro nobis continuè ſuas cicatrices oſtendit æterno Patri, eique offert ſanguinem, vitã, & mortẽ ſuam. Mater verò pro nobis monſtrat filio ſuo pectus, quo eũ lactauit: filius monſtrat Patri vulnera, eorumq; cicatrices. Quid filius poteſt negare matri & Pater filio?

XIV. *INDE VENTVRVS EST iudicare viuos & mortuos.*

Propter nos & gloriam noſtrã, veniet glorioſus in die iudicij, vt laudet nos in pręſentiâ totius mundi, & in ſummâ gloriâ ducat nos glorioſos in cęleſte regnum; vt exaltet eos, qui hic fuerũt humiliati, vt glorificet, qui hic contempſerunt propriam gloriam.

XV. *CREDO IN SPIRITVM ſanctum.*

Propter nos & noſtram ſalutẽ miſit Spiritum Sanctũ, ſpiritum amoris, ſpiritum pacis, ſpiritũ pietatis, ſuauitatis & omnis conſolationis, vt sẽper

eum

m'amaremus, ſemper lætaremur, per cum eo vniti eſſemus ſuauiſſi- o amoris vinculo, & eſſemus sãcti, ſicut ſãcti Patris filij. Pleni etiã Spi- u ſancto, ſẽper ſanctè viueremus, ac niq; in cęlo in omniũ angelorũ ſo- :tate cantare poſſemus, SANCTVS, ANCTVS, SANCTVS. *Apoc. 4 8.*

VI. SANCTAM ECCLESIAM Catholicam.

ropter nos, & quiſque dicere poteſt opter me, & meam ſalutẽ, fecit San- m Eccleſiam Catholicã, quę vt ma- me dulciſſimo lacte verbi Dei abla ret, & ſanctiſs. Sacramẽtis paſceret, nunc in hac re, nũc in illa, nunc hoc odo, nũc alio me excitaret ad amã- m, laudãdum, ſibiq́ue ſeruiendũm, tandem cum eo regnare poſſem.

VII. SANCTORVM COMMV- nionem.

'ropter me permiſit ſanctos fatigari, ortificari, & affligi, vt me meritorũ rũ faceret participem, eaq; vt mea opria ſemper æterno Patri offerre ſſẽ; neque ſolùm vt merita Sãctorũ, rùm etiam vt merita ſãcti ſãctorũ, lut hæreditatem meam, & patrimo- um meum, & rem meam propriam ferrem eidem æterno Patri.

XVIII. RE-

XVIII. *REMISSIONEM PECCAtorum.*

Propter me, inter alia instituit Sacramentum pœnitentię, vt semper habeam modum purgandi me ab omnibus peccatis, & in gratia eius perseuerãdi. Et propter hoc ille natus est, vixit, mortuus est & sepultus, descẽdit ad inferos, resurrexit & in cęlũ ascendit.

XIX. C*ARNIS RESVRRECTIonem.*

Propter me meamque gloriam & cõsolationem, resuscitabit carnem meã, vt sicut cum ea seruiui Deo, sic cũ eadem semper perfruar in cœlo. O fœlicem illum, qui in hoc mundo carnem suam castigat, vt possit sẽper regnare in cœlo!

XX. *VITAM ÆTERNAM AMEN.*

Propter me fecit vitã æternam. Propter eandẽ & me creauit, me redemit, me vocauit, me iustificauit, & magnicauit, vt simul cum eo gaudeã in Regno ipsius, in Regno pacis æternę, gaudij æterni, & quietis æternæ, ac simul cum illis beatissimis spiritibus laudẽ in cœlo, diuinam suam maiestatem in sæcula sæculorum Amen.

Sic fiat.

MEDI-

EDITATIO VEL
ATIO IN DOMINICAM
ATIONEM ACCOMMODA ta ad Communicantes.

)mnipotens sēpiterne Deus immēſas gratias ago,quod mihi mum & opportunitatē dederis to- recipiendi ſanctiſſimum tuū cor- ,animam & diuinitatem in ſanctiſ. ramento.Quid ego miſer rependā hoc tanto beneficio? Si haberem le mūdos , & omnes tui amore re- querem,an ideo poſſem ſatisfacere i,vel pro vna vice qua te recipio? iaberē mille vitas,imo quotquot à ncipio mundi fuerunt hucvſq; , ac nes pro te exponerem morti,num ſſem rependere vnquā hoc benefi- im? Vocaſti me ad rē tam honori- am & nobilem,cùm eſſē vilis & in gniſſimus;aliosq́ue multos prę teri j. ,qui tibi gratiores fuiſſent.Prępara- pro me oīa neceſſaria,vt ſæpè his ptijs ſáctis poſſem intereſſe.Abſint go in poſterum impedimēta omnia cedat timor & āxietas;pudor & ve- cundia huius mundi euaneſcat , & iicquid peccata mea afferre ſolent.

PATER-

PATER NOSTER.

QVare, quæso, anima mea nõ semper gratias agat, non sẽper benedicat, non semper de te cogitet, nõ sẽper te laudet? cùm venias ad me toties tanquã Pater, & venias, vt me ditiorẽ reddas, vt gratia tua, omnibusq; cœlestibus bonis repleas? Quid vis mi Pater, vt petã à te, ego tàm malus filius? Ecce peto à te verum Spiritum Filij, vt sine vllo timore seruili, cum multa fiducia te recipiam in sanctissimo Sacramento.

QVI ES IN CÆLIS.

Fac vt sim purissimum, lucidissimũ & castissimum quoddam cælum, quãdo te recepero, qui creasti cœlum, & omnia quæ in eo sunt. Da mihi gustũ aliquẽ eius voluptatis & fœlicitatis, qua Sancti omnes iam tecum fruũtur in cœlo, vt in posterum non terrena, in cibis terrenis, sed cælestia in hoc cibo cælesti quærere possim.

SANCTIFICETVR NOmen tuum.

Da mihi gratiã tuam, vt dignas laudes, & gratiarũ actiones pro hoc beneficio referam, vt sanctificem nomẽ tuum, & laudem; vt bonitatem, & maiestatẽ tuam omnibus qui te ignorãt, annun-

annunciem, vt in omnibus actionibus meis gloriam non meam, sed tuam quæram.

ADVENIAT REGNVM TVVM.

Regna semper in corde meo, quod ego hodie pro liberalissimo dono tibi offero. Non regnet in eo Dœmon vel spiritus immundus, non mea fœtida caro, quæ semper pugnat aduersus spiritum, non amor mundi inimicus tuus, multò minus autem peccatum, quod solum te fecit agi in crucem.

FIAT VOLVNTAS TVA SICVT in cælo, & in terra.

Doce me Domine vt faciam sanctam voluntatem tuam, in omni loco, omni tempore, in omni negotio, alacriter, promptè, hilariter, & delectabiliter, sicut faciunt eam omnes dilecti tui, angeli, & Sancti tui homines in cœlo.

PANEM NOSTRVM QVOTIdianum da nobis hodie.

Peto à te suppliciter ardentissimum desiderium erga hoc sanctissimum Sacramentum, erga verum panem Angelum. Peto continnum eius gustum: peto cor mundum ad recipiendum, linguam mundam ad tangendum, ministrum promptum & facilem ad dãdum, & intentionem rectam ad illum cõseruandum.

ET DIMITTE NOBIS DEBITA nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

Da mihi remissionem omnium peccatorum meorum, odiumque eorum & promptitudinem ad facilè condonandum, amore tui, omnes iniurias mihi illatas.

ET NE NOS INDVCAS in tentationem.

Contere præsentia tua Satanam sub pedibus meis, ne tentationibus eius, vel assentiar deceptus, vel cedam afflictus: da mihi gratiam, vt tam in aduersis, quàm in prosperis æquitatem & constantiam animi conseruare valeam.

SED LIBERA NOS A MALO. Amen.

Libera me ab omnibus peccatis & malis, vt omnibus horis paratus esse possim, te in hoc Sacramento recipere, & diuinam tuam Maiestatem laudare per infinita sęcula sæculorum, Amen.

ME-

MEDITATIO DE SALVTATIONE ANGELICA, ACcommodata ad Communicantes.

PIe credi poteſt Angelum cuſtodem alloqui Animam eius, qui ſæpè Panem Angelorum ſumit, ijs verbis, quibus Angelus Gabriël allocutus eſt Virginem MARIAM ſalutando eam, & magna cum reuerentia & ſuauitate dicendo: AVE, hoc eſt, ſine væ, nempe ſine peccato. Nam per aduentum Domini in SS. Sacramento, remittuntur ei omnia peccata venialia pręterita, ac præſentia, etiam mortalia occulta, quorum non meminit, vel de quibus non habuit ſufficientem contritionem: gratiam quoque accipit ea in poſterum non committendi. *Luc. 1. 28.*

GRATIA PLENA.

Nonne plena eſt gratia anima illa, quæ toties recipit auctorē gratiæ? fontē omnis gratię? & eum, qui euacuare voluit omnes venas ſuas ſanguine, ad implendum eam gratia? qui imprimis ad hoc in mundum venit, vt totam compleret gratia, qui continenter ei aſtat, & cor pulſat, vt ditet illud ſua gratia, dicendo

cendo ad illam, Filia da mihi cor tuum, multiſque modis orando, & varijs modis vrgendo, vt abundantem gratiam ab ſe poſtulet. Nec alia de cauſſa ad menſam angelorum accedit, quàm vt impleatur cœleſti gratia, cùm hoc Sacramentum vocetur Euchariſtia, hoc eſt, bona gratia.

DOMINVS TECVM.

Nonne habet Dominum ſecum anima illa, quæ toties recipit Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum in hoc Sacramento? Nonne habet Deum ſecum, qui toties recipit humanitatem, & diuinitatem Chriſti benedicti? Nonne habet Dominum ſecum illa, quæ hoſpitio recipit Chriſtum, eumque ſepelit in corde ſuo, & recipit in Sanctiſſimo Sacramento.

BENEDICTA TV IN mulieribus.

Nonne poteſt vocari benedicta, fœlix, & verè beata anima illa, quæ toties à Deo viſitatur, toties diuina præſentia honoratur, & facta eſt, quaſi Mater Dei, ac Templum Spiritus ſancti? Tabernaculum Sanctiſſ. Trinitatis? Reliquiarium ſanguinis Chriſti, quæ facta eſt ſola manu Dei, & paſcitur carne Filij Dei?

ET

ET BENEDICTVS FRVCTVS ventris tui IESVS.

Hæc quoque verba suo quodam modo illi conueniunt. Benedictum enim est os, quod recipit hunc benedictum fructum IESVM. Benedictus venter, qui eundem portat & retinet. Benedicta memoria, quæ eius recordatur. Benedictus intellectus, qui de eo cogitat. Benedictum cor, quod eum amat, ex quo procedunt cogitationes castæ, desideria sancta, amores cœlestes, & fructus diuini.

SANCTA MARIA MATER Dei, &c.

Vocari potest anima illa, Sancta & Mater Dei, quæ dum communicat, recipit Sanctum Sanctorum, eundemque in se portat, quem Beatissima Virgo portauit.

QVA SVAVITATE ET INDVLGENTIA, CVM TALI ANIMA, CONVENIENTER *verbis orationis Dominicæ, Pater cœlestis agat.*

ANima mea, quæ sæpè sis particeps Sanctissimi Sacramenti, sæ-

pè recipis Patrē misericordiarū, securè potes & debes tanquam filia dilectissima & gratissima, ad Deum velut ad Patrem accurrere: non ab illo fugere, quādo nec à te fugit. Neque verò finge tibi illum austerum, sæuum, & terribilem, sed suauissimum, amantissimum, indulgentissimumq; Patrem: experiris enim in dies ipsius liberalissimam misericordiam, suauitatem immensam, incredibilem beneuolentiam. Atque ideo appellare eum debes, *Patrem nostrum*, & postulare omnes gratias, quę in oratione Dominica continentur, eandem illi offerēdo quasi supplicationem: deinde audi, quid Deus tibi respōdeat, nempe:

Matt. 9 2. *Confide filia, remittūtur tibi peccata tua.* O filia, non ancilla, confide, quia omnia peccata tua tibi remisi, omnia deleui, omnia condonaui. An ignoras, quò lux tēdit, ibi fugari tenebras? quò vita, fugere mortem? quò ingreditur Deus, dæmonem cum peccato euanescere? Nescis stabulum, in quo natus sum, cōuersum in paradisum? desertum, in quo vixi, in domicilium Sāctorum? crucem tantoperè honoratam, sepulchrum factum tam gloriosum? Et quare mihi placuisset hodie versari tecum, nisi quia tu es deliciæ meæ, vt redderē te in meo con-

onſpectu gratioſam, vt darem tibi ſpi-
itum filię? Et ſi tanquam filia me reci-
ois, & tanquam filia te conſpectui meo
iſtis magna cũ fiducia, quare mihi non
debes fidere? cur trepides, vbi cauſſa
nulla eſt trepidãdi? cur anxia ſis, ſi bene
confeſſa es? Aut ſi neſcis te à me in filiã
ſuſceptã, iam nunc accepto te in filiam,
& te tracto velut filiam cariſſimam.

An ignoras me propter te condidiſſe
cœlos? An neſcis me, propter te, pro-
prium filium de cœlo miſiſſe, illumque
à puero pro te cœpiſſe profundere &
ſanguinem, & lachrymas, quando eſt
circumciſus, datumq; illi nomen IESV?
Hinc enim quotidie dicis, *Sanctificetur
nomen tuum*. An neſcis me illum feciſſe
ſeruum hominum, vt te facerem regi-
nam cœli? poſſeſq; dicere, *Adueniat re-
gnum tuũ*. Num ignoras, me auctore, eũ
ſe humiliaſſe, tuique amore obedijſſe
vſq; ad mortẽ crucis, vt tu poſſes dice-
re, *Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo & in
terra?* Neſcis me filio meo dediſſe man-
ducandum panem doloris, panem hor-
deaceũ, vt tu poſſes ſemper veſci ſapido
pane verbi mei? reliquiſſe itẽ eũ propter
te in hoc ſancto Sacramẽto, vt eius car-
ne paſcerêre, ſanguine inebriarêre, ac
deniq; conuiua meus eſſes, & omni die

postulare à me posses panem quotidianum? Quomodo verò permitterem te meæ mensæ assidere, si essem tibi iratus, vel non amarem te, quasi carissimam filiam? An ignoras me omnia peccata tua imposuisse filij mei humeris, & me eius satisfactione optimè contentum esse, sanguinem quoque eius totum tibi reliquisse, vt omni ære alieno te solueres, ac diceres: *Dimitte nobis debita nostra*? Quem sanguinem tu recipis, quoties meum filium recipis: ratione cuius, non respicio ad peccata tua: amor siquidem non intuetur defectus: & in te non considero, quod tuum, sed potius quod meum est, non oculo iudicis, sed Patris boni & suauis. Si enim in tua peccata oculos conijcerem, qua ratione te fecissem? Feci enim te rationalem, non irrationalem; Christianam, non infidelem; Catholicam non hæreticam, non vanã, nec mundanam. Et idcirco pasco te cœlesti Manna, non allijs & cæpis Ægypti: Manna spirituali, non carnali.

Nonne scis me passum esse meum filiũ cruci affigi propter te, & vt ignosceret illis, qui illum spoliabant bonis suis, fama & vita, vt tu quoque ignosceres inimicis tuis, & diceres: *Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*? & vt tibi omnẽ scru-

ſcrupulum & timorem peccatorum adimerem? Nam ſi ego volebam ignoſcere inimicis meis, qui tam crudeliter in conſpectu meo dilectiſſimum filium meum occiderant: ob quam rem terra obſtupuit & tremuit, obſtupuit Sol, & obſcuratus eſt, obſtupuêre petræ & ſciſſæ ſunt, ac monumenta aperta ſunt, obſtupuêre quoque mortui, & reſurrexerunt: an putas me nolle ignoſcere tibi, quæ me amas, & vis eſſe mea? Vitam dedi inimicis, & ſinam perire meā filiam? Filium meum volui mori pro te, cùm nolles eſſe mea, & iam cū vis eſſe mea, obliuiſcar tui? Tam liberalis & miſericors fui erga interſectores mei fillij, & parcus ac ſeuerus ero tecum? quæ toties in cor tuum ſuſcipis meū filium? Quid tandem cogitas filia mea, deliciæ meæ, voluptas mea? Cum vana adhuc eſſes, & tergum mihi verteres, amaui te, & expectaui, toleraui, & ab infinitis periculis liberaui, bonumq; pro malo rependi: & nunc cùm vis tota eſſe mea, cum tergū vertiſti mundo, cum peccatis renunciaſti, parata potius mori, quàm me offendere, cùm inuitas me in diuerſoriū cordis tui, memoriam tui abijciam? tibi tergū vertam, mala pro bonis reddam?

An latet te, quòd permiſerim filium

meum quadraginta dies, & quadraginta noctes in deserto degere cum bestijs, ne tu ab vlla tentatione vincerêre, & posses dicere: *Et ne nos inducas in tentationem*? An nescis, ad liberandum te omni incommodo, me filium meum onerasse omnibus incommodis? Quomodo ergo in mentem venire tibi potest, quod tibi malè velim, vel non ex animo faueam? Certè si tibi malè vellẽ, te permisissem facere, quod alij faciunt: Potésne cogitare me tibi velle aliquid mali facere, si tibi dedi meipsum? Si præteritorum memineris, intelliges quàm benè tibi voluerim, cùm effecerim, vt pro te filius meus moreretur in cruce. Si verò futura consideres, ecce pręparaui tibi regnũ meũ, vbi cũ desiderio expectaris à me cum tota cælesti curia. Estne hoc signum amoris, & non malæ voluntatis? Si spectes præsentia, ecce carne & sãguine filij mei pasceris.

Age ergo anima, depone scrupulum omnem, pone omnem metum inordinatum, & sicut ego ad te venio quasi amabilis pater, sic tu quoq; veni ad me, vt amabilis filia. Ecce ego te quotidie facio mihi lucidissimũ cœlũ, vt habitẽ in abdito cordis tui: quo ego venio, vt illud tibi efficiá purũ, vt impleam pace,

sere-

ſerenitate, iucũditate, & omni bono. Ecce tibi IESVS, qui venit, vt ſanet te, nõ vt mactet: cui naturale eſt, vt ſe morti tradat, ne tradat alios. Accipe ergo illũ læto corde. Ecce ego venio, vt regnem tecùm. Si ego ero tecum, quis erit contra te? Si ego te regam, quid tibi deerit? Non ſum tyrannus, neque more tyranni accedo: ſum Dominus tuus ſuauis & manſuetus: & corde planè paterno venio tibi obuiã, vt recipiã te, quomodo recepi filiũ Prodigũ: te conſoler, quemadmodum illum conſolatus ſum, quãdo commota ſunt viſcera mea paterna. *Luc.* 15. 20.

Ecce nota eſt tibi Voluntas mea, quæ alia non eſt, quàm ſanctificatio tua, vita tua, fœlicitas tua. Ecce tibi ſignum manifeſtum à me: carnem ſuauiſſimi filij mei do tibi. Quas alias delicias maiores tibi dare poſſim: quod donum pretioſius: quem alterum filium? Ecce remiſſa tibi à me ſunt peccata omnia pręterita, & præſentia. An enim putas tam me futurum in te liberalem, vt darem tibi filiũ meum, ſi quid eſſet in te quod meos oculos offenderet? Ecce tibi arma aduerſus omnes tentationes, quibus te tueri poſſis ab omni malo. Accipe igitur frequenter illum cum intima lætitia & alacritate animi: vt mihi

rem gratam facias: cui deliciæ ſunt eſſe tecum: Hanc enim ob cauſam feci te capacem mei, vt me tibi ſemper dare poſſem: neque puto me quicquam tibi dare, cùm meipſum non do.

QVID ANIMA PIA POSSIT DEO RESPONDERE?

BEnedictus ſis, Domine mi, qui mihi & voluntatem, & facultatẽ largitus es, tam ſæpè fruendi ſanctiſſimo corpore, anima & diuinitate tua, in SS. Sacramento: quid tibi pro tanto beneficio retribuam? Si mille haberem mundos, atque hos omnes tui amore relinquerem: poterone vel vnius communionis liberalitati ſic reſpõdere? Si mille haberem vitas, imò verò, quot vitæ ab orbe condito fuerunt, haſque omnes pro te paratus eſſem amittere: poſſemne ſic tuum beneficium æquare? Tu me Domine, vocaſti ad tam ſublimem & excellentem honorem, cùm ego eſſem indigna: reliquiſti autem tam multas, quæ gratiores tibi fuiſsẽt quàm ego. Tu feciſti, vt omnia eſſent aptè comparata, vt poſſem ſæpè venire ad has ſanctas nuptias. Aufer à me quæſo impedimenta om-

ta omnia: & nunc aufer à me timorẽ & angoré,quẽ mea mihi peccata adferũt.

Cur non ſemper anima mea tibi gratias agat,ſemper te benedicat,ſemper te cogitet,te laudet? Et quoniam venis,vt pater ditiſſimus, ad locupletandum me, quid vis, vt petã à te? Ecce habeo quod petam. Peto ante omnia ſpiritum veri filij, vt ſine timore confidenter ad te in hoc Sacramento accedam. Fac vt ſim puriſſimum, lucidiſſimum, caſtiſſimum cœlum: cùm recipere debeam te,qui & feciſti cœlum,& maximum in cœlo honorem habes.Da mihi gratiam,vt dignè te laudẽ, & gratias agã ob hoc beneficiũ,vt in me ſanctificetur nomẽ tuũ. Sine enim tua gratia nemo te dignè laudare poteſt. Regna tu ſemper in corde meo,cuius ego tibi nunc pleniſſimã facio poteſtatẽ. Non regnet in me diabolus ſpiritus immundus: non mea caro fœtida,ſemper inimica ſpiritui:nõ peccatum, nõ amor mundi hoſtis tuus, qui te egit in crucem. Doce me facere voluntatem tuam ſemper,& vbique,in rebus omnibus, prõptè, alacriter, & cum amore, ſicut fit in cœlo. Peto à te ardentiſſimum deſiderium huius S. Sacramenti: ſuauitatem perpetuum: cor mundum ad illud recipiẽdum: linguam

puram

puram ad tangendum: ministrũ promptum ad communicandum: intentionem rectam ad conseruandum.

Da mihi peccatorum omnium veniã: & odium aduersus illa: da mihi animũ facilem ad omnes iniurias condonandas, pro amore tui. Arma me te ipso, vt nullus hostis meus, aut tuus mihi noceat. Libera me ab omni malo, vt singulis horis paratus sim recipere te in hoc sancto Sacramento, & laudare diuinam Maiestatem tuam per infinita sæcula sæculorum, Amen.

EXHORTATIO AD HOMINEM, QVI TAM SAEPE *inuitatus est à Deo ad cœlestes epulas, ne eas intermittat.*

QVemadmodum teneræ flosculorum plantæ, quotidie rigari assuetæ, si rigari desinant, paulatim pallescunt, & colorem amittunt: pereunte simul & odore, & sapore: ita docent viri Sancti, & quotidiana experientia, fieri illis, qui soliti Sacramenti huius cibo sæpiùs nutriri, ab eo postea abstinent.

Luc. 14. 24. I. Si eos Dominus accusat, qui ad ipsius nuptias cõtempserunt venire: quid faciet

faciet ijs, qui gustatam semel nuptiarum suauitatem repudiant?

III. Quanto est maius beneficium, quo Princeps quispiam priuatum hominem afficit: tanto maior est indignatio, si beneficium contemnitur, & pro nihilo ducitur.

IV. Si Rex Assuerus repudiauit vxorem, quòd ad ipsius mensam inuitata venire nollet, & aliam duxit, & à priore iubens auferri gemmas omnes, & mundum muliebrem, coram se transferri iussit in alteram: quid faciet Deus illi, qui postquam ad suum conuiuium accesserit, postea tamen fastidit? *Esther. 1. 19.*

V. Si tam grauiter animaduertit Deus in Euam, quòd vnum pomum præter mandatum edisset, quomodo animaduertet in eos, quos cum ipse inuitârit ad suæ mensæ delicias, quibus cùm gustum dederit carnis suæ dulcissimæ, in qua est vita, tamen hæc relinquunt, vt impleant se allijs & cæpis Ægypti? *Gene. 3. 16.*

VI. Si populum Israël, qui ad mannæ suauitatem gustatam nauseabat, & coturnices postulabat, ita Deus puniuit, vt inter cibum mortem in ipso immitteret: quid fiet ijs, qui verũ manna cœleste postquam gustarunt contẽnunt? *Numo. 11. 33.*

VII. Vt Esaü, cũ pro pulte lẽtiũ ius primoge- *Gen. 25. 33.*

mogenituræ vendidisset, in totum vitæ tempus doloribus conflictatus est: sic pleni miseriis, & angoribus reliquam vitam transigunt, qui, exiguam ob rem, Christum primogenitum fratrem nostrum in Sacramento contemnunt.

VIII. Vsus Sacramentorum certissima est ratio salutis adipiscendæ, à peccatis abstinendi, ornandi se virtutibus, vincendi omnes tentationes, insultus omnes fortiter sustinendi. Itaque qui gustatum hoc Sacramentum relinquit, relinquit rectissimam viam ad salutem, & breui tempore implebitur omni genere peccatorum.

Cant. 1. 7. IX. Spõsus ad Sponsã in Cãticis: *Si ignoras te, inquit, ô pulcherrima inter mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum.* Quasi diceret: O anima spõsa Dei, gratiosa apud Deũ, quotidie visitata à Deo, si non agnoscis hanc gratiã, si non æstimas, si non curas, si pateris tibi perire, peior es gregibus brutorũ animalium.

Heb. 10. 26. X. D. Paulus ad Hebræos scribens, affirmat eum, qui semel gustauerit Spiritus sancti dulcedinem, deinde eam reliquerit, vix posse iterum gustare; quid fiet ergo illis, qui tantam suauitatem, tam sæpè in sanctissimo Sacramento gustarunt, & tamen gustum illum volentes amittunt?

XI. Vt filius prodigus, dum erat in do- *Luc.* 15
mo patris, cibi & suauitatum habebat 17.
satis, posteaquam reliquit patrem, inci-
dit in magnas calamitates, vt pænè mo-
reretur fame: sic euenit ijs, qui dulcem
victum huius Sacramenti deserunt.

XII. Vt Christus Dominus grauissimè
conqueritur de Iuda: *Si*, inquit, *inimicus* *Psal.* 54
meus maledixisset mihi, sustinuissem vti- 13.
que. Tu autẽ homo, qui edebas mecum
dulces cibos, prodidisti me: Sic credẽ-
dũ grauissimè Deũ offendi ingrato illo-
rũ animo, qui cum toties in ipsius mẽ-
sa dulcissimum Sacramenti panem gu-
stauerint, tandem ipso relicto ad mun-
dum, id est, inimicũ Dei se transferunt.
Væ igitur illis, qui tãtis quotidie à Deo
beneficijs acceptis, vertũtur retrò. Me-
lius & ipsis erat, si nunquam nati fuis-
sent. Sicut Dominus Deus volens sibi
animam aliquam vnire, ac proinde &
ad Sacramentorum frequentationem
attrahere, omnia impedimenta cona-
tur ab illa remouere: sic quando eam ad
se attraxit, reipsa remouet illa: quare &
ipsa, cùm quotidie à Deo inuitetur ad
nuptias sedulò cauere debet, ne alicui
rei se addicat, quæ eam impediat. Vnde
si, verbi caussa, aliquem impediat, quòd
nimiũ addictus sit filijs, Deus illi tollet.
Idem

Idẽ dicẽdũ de opibus, recreationibus, & id genus similibus, atq; in ijs faciet illũ maiorẽ sentire crucẽ, in quibus cogitat se maiorẽ percepturũ voluptatẽ. Et hæc est vna è maximis Dei misericordijs, vt etiam coacti ad eum confugiamus.

Ait Chrysostomus Deum esse amatorem admodum zelosum. Et sicut qui amat fœminam aliquam tanquam spõsam, non sustinet in amore riuales: vnde si aduertat sponsam in quempiam alium oculos conijcere, ac proinde eum magis amare; mox destinat illum ad cædem, vt amorem omnem sponsæ in se conuertat: sic Deus, cum aduertit nos amorem nostrum cõuertere in res creatas, mox eas è medio tollit. Cuius rei clarũ exemplum habemus in testamẽto veteri illorum, qui è populo Dei, cum contempto manna, carnes concupijssent, miserrimè sunt trucidati. Et in nouo tastamento eorũ, qui ob negotiationes, ob emptam villam, ob ductam vxorem, & alias recreationes, nuptias respuerũt & malè perierunt; neq; enim malum erat, aut ducere vxorẽ, aut villam emere, aut iuga boum probare, sed malum erat vxoris, mariti, filiorum, opum, honorum amorem anteponere amori Domini Dei, quia auocabat ab aditu

Nume. 11.33. *Luc.* 14 24.

aditu nuptiarum Dei, hoc est, communione sanctorum Sacramentorum. Vnde liquet affectus nostros inordinatos efficere, tum vt Sacramenta non frequentemus, tum vt suauitatem illorum non sentiamus, & ideo Deus nobis offenditur.

Si Deus apertè dicat, volentem venire post se, ac proinde & videre illum ac gustare in Sacramentis sanctis, debere abnegare seipsum, tollere crucem suã, & sequi ipsum; quomodo gustabit eum, qui affixus est rebus mundi, & suæ voluntati? Et si discipulus eius esse non potest, qui non odit patrem, matrem, filios, vxorem, ac insuper seipsum; quomodo poterit eius esse discipulus, qui inordinatè diligit seipsum, quærit seipsum, & nimium afficitur erga seipsum? Certè si Deus velit eum affici ad se, & vnire eum sibi, necesse est, vt eum mortificet in te illa, quam inordinatè amat, & qua impedit amorem diuinum. *Mat. 10* *Luc. 14*

Legimus Deum B. Angelæ de Folingio sustulisse maritum cũ liberis, vt ne amorem eius erga se impedirent. Idem legitur de B. Catharina Genuẽsi. De alia quoq; sancta legitur, cũ quodã die marito & tribus filijs priuaretur, eã gratias egisse Deo, eò quòd deinceps occasionẽ habe-

haberet diligentius ei seruiendi.

Gen. 22. 2. Propterea Deus Abrahamo, cædem filij imperauit, vt ostenderet nullum amorem diuino esse anteponendum, ne videlicet vnquam impediamus, quo minus illum amemus & accipiamus in Sacramento. Hæc est vestis illa nuptialis, qua Deus ornari vult omnes, qui veniunt ad suas nuptias. Quomodo ergo ad has accedet homo coopertus amore mundi? qui cogitat excipere se in Sacramento eum, qui diuitias nequaquam amet, quare & semper fuit pauper; qui honores respuat, quare semper habitus est contemptui; qui voluptates carnis non cupiat, quare & plenus fuit dolorũ; qui non amauit inordinatè parentes, vt qui nec propter carissimos discipulos, nec propter matrem, quam tenerrimè, amabat, quicquam voluerit quod patiẽdum esset, nec ipsam mortẽ declinare.

Excipitur in hoc Sacramẽto, ille, qui nudus pepẽdit è cruce, sublimis à terra; vt sciamus nos, si ipsius esse velimus, debere esse nudos ab omnibus affectionibus inordinatis, & eminere supra amorem omnium terrenorum. Alioqui apprehẽdet scilicet flagellum, & exturbabit has res, quæ sanctum ipsius templum violant, & locum reliquiarum suarum maculant.

CON-

CONSIDERATIONES DE VTILITATE FREQVEN-*tationis Sacramentorum.*

QVemadmodum ſimulac Iudæi cœperunt faſtidire manna cibum optimum & ſuauiſſimum, qui huius Sacramenti præferebat figuram, ſucceſſit ſtatim appetitus alliorum & cæparum & carnium Ægypti; ſic etiam vt primum cœperit tædium cæleſtis huius manna corporis Chriſti, ſuccedunt ſubito rerum carnalium & terrenarum cupiditates. *Nu.* 11. 5.

Vt illi dum murmurauêre contra Moyſen & Aaron, quod eos ex Ægypto eduxiſſent, & eò reuerti velle cœperunt: ſic & iſti incipiunt de Confeſſarijs conqueri, deque ijs, qui huius boni illis auctores fuerunt: ſæpè etiam optant nunquam hoc modo cœpiſſe viuere, cum redeunt in memoriam ſuarum voluptatum, quibus olim conſumebant tempus: neque cogitant ſe tunc infœliciſſimam ſeruitutem ſeruiſſe Diabolo.

Vt Deus Iudæos cum murmure precantes, tamen exaudiuit, miſitque illis iuxta deſiderium ipſorum copiam coturnicum: ſic Deus ſæpè iuſtè infenſus tam ingratis animis, ſinit illis euenire, quæ

quæ cupiunt; vt paolatim intermisso Sacramentorum vsu, dent se hilaritati; vt minus anxio animo sint de peccatis, quàm antè: vt denique suauitatis planè nihil sentiant in Sacramentis; adeoque rideant frequentiùs communicantes. Sed quemadmodum illi, cùm maximè coturnicibus edendis vacarent, subitò dirumpi & mori cœperunt, tamque acerbam habuerunt cœnam, antè tam impudenter efflagitatam (nam tantisper dum coturnices primum vident, mirantur, captant, deplumant, coquunt, gustant, hilaritas erat; mox autem voluptatem hanc luunt acerbissimo supplicio) sic & eiusmodi hominibus euenit. Ad extremum enim, temporum illę fallaciæ & suauitates illæ pereunt, ipso cum dolore viuunt, cum angore moriuntur. Certè enim qui seminat spinas, vuas non colliget: & qui folia plantat, non comedet ficus: vt in Euangelio pronunciat Christus.

Luc. 6, 44.

QVIBVS TERRORIBVS SATHAN QVOSDAM A CREBRA *communione, soleat absterrere.*

SOlet diabolus, inter cæteras artes timorē immittere ijs, qui sępè communicant, vt aut vereantur, ne minus rectè

rectè confessi sint; aut vt suspicentur peccatum in eo se admisisse, vbi nullum est; aut si quod est, fingere maius, quàm sit; aut si horum nihil potest efficere, vt tam sibi malè compositi, tam inepti appareant, vt sibi ipsi videantur non esse tolerabiles. Addit huc etiam, vt putent quicquid agant, id aliquem habere defectum, totamque vitam suam plenam esse huiusmodi defectuum maculis.

II. Immittit hos timores ex mera inuidia, quod hos videat esse apud Deum tam gratiosos: Vti olim fœlicitas Adami effecit, vt inuidia rumperetur, nec desisteret prius, quàm illum eiecisset è paradiso. Itaque vnam ex duabus obtendit caussam; vel enim facit, vt videãtur peccata, quæ nulla sunt; aut grauiora quàm sunt: vt propterea tædio Sacramentorum affecti propter suam, vt putant indignitatem, ijs abstineant: vel si id non potest, vt eorum gustatum spiritualem sic occupet rebus aduersis, & perpetua tristitia, vt suauitatem Dei in hoc Sacramento non sentiant.

III. Hac etiam arte fallit diabolus. Diffidentiam immittit animo, vt minus credant Confessario, quam debent. Id autem eò facit, vt vel amittant meritum fidei, vel vt hac occasione Confes-

sarium

ſarium labore & moleſtia diſtrahant: ſeu confitendo plus quàm debeant : ſeu eaſdem res odiosè inculcando: vel quod videas illos hac diffidentia multum amittere bonorum, & ſpiritualium conſolationum.

IV. Plerumque hæc diabolus conatur efficere, quia iſti ſcrupuli multũ imminuunt de feruore amoris in Deum. Qui enim tam anxius eſt, non habet Deum eo loco quo debebat, potius eam ſibi de Deo fingit opinionem, vt videatur Iudex eſſe mundanus quidam, admodum cauilloſus, qui cauſas omnes & calumnias varijs modis inquirat, ne ſecũdum reum iuſtè pronunciet. Certè enim ſi cognoſcerent, quanto deſiderio ſalutis ipſorum teneatur Deus, quantiſque illos quotidiè cumulet beneficijs, fieri non poſſet, vt huc triſtitiæ & angoris delaberentur. Multò etiam minùs, ſi cogitarent, quem ipſi theſaurum, quod pignus beatitudinis geſtarent in pectore, quando cor habent quod ſolũ ad bona feratur, putetq; leuiora omnia ſupplicia quauis Dei offenſione. Quod decretũ, dum firmum certumque habent; ſemper parati, aptique ſunt ad ritè communicandum: hic enim animus ſic illos Dei amicos efficit, vt nulla poſſit triſtitiæ

ſtitiæ vllius iuſta eſſe cauſſa.

REMEDIA ADVERSVS VAnos timores à Dæmone immiſſos.

PRIMVM omnium atque efficaciſſimum eſt, ſubmittere ſe alteri: & pati ſe regi, ducique à Confeſſario. Nam tametſi hic erraret, liber tamen ab errore eſſet, qui eius conſilio pareret: quando hic ſibi à Deo mandatum habet, vt in rebus dubijs ſuam ſententiam adiungat ad ſententiam Confeſſarij.

Itaque, ſi Confeſſarius pius, doctus, & verſatus in tractatione rerum, quę ad conſcientiam pertinent, in re dubia reſpődeat in incerto facto, dictoue, peccati nihil ineſſe; tametſi peccatű inſit, ei tamen qui paret, & ſine dubitatione rem illam committit, nulla à Deo culpa attribuitur. Eodem modo, ſi tibi videaris nondum rectè confeſſus, deinde conſultus confeſſarius reſpondeat confeſſioni tuę nihil defuiſſe, tű à te eius rei rationẽ nunquã repoſcet Deus, quãuis nõ ita ſit, vt putat cõfeſſari⁹. Sic ſi ab eo dẽ Cõfeſſario, loquor autem ſemper de eo, qui ſuę conſcientię quoq; habeat rationem, iubearis ſecuro animo ad ſacrã Euchariſtiam accedere, potes id ſecure

facere. Nam etsi fortasse Confessarius erraret, tu tamen rectè communicas, ac præterea accedit tibi meritum fidei, cum fidem adhibes Confessario, id est, vicario Dei. Accedit meritum obediétiæ, cùm morem geris ita iubenti Deo: accedit denique meritum humilitatis, patientæ, abnegationis tuæ voluntatis ex amore Dei. Hæc quia videt inuidus nobis Diabolus, omnibus modis agit, vt in pœnitentium animis fidem detrahat confessario.

II. Remedium, Cardinalis Caiètani hęc est sententia: Si quis, anxię & angustæ conscientiæ confessus sit, mediocri adhibita pręparatione, & inspecta non nimis negligenter conscientia: eum nõ debere admittere dubiationes postea enascentes, rectenè sit cõfessus: sed hoc potius sibi persuadere, omnia se in cõfessione exposuisse, aut singulatim, aut vniuersè, maximè cũ huc accedit, vt paratus sit de integrò cõfiteri, si ita esset opus, & cõfessari' id permittédũ putaret.

III. Remedium est: consuetudinẽ facere cogitãdi de bonitate, misericordia & clementia Dei, quanto ille nos amore quanta beneuolentia; quantis, vt ita dicam, blanditijs nos foueat. Itemque proponere menti imaginem eius suauem,

uem, nostri amantem, benignã; qualem scilicet illum esse, quotidiana declarant beneficia: non rigidum, iracundũ, calũniatorem. Cogita igitur tibi à D. N. id dici, quod dictum est Apostolis: *Tanto* *Ioan.*
tempore vobiscum sum, & non cognouistis 14.9.
me? quasi dicat; Vide quanto iam tempore familiaritate mea, per Sacramenta sis vsus? quo toto tempore, cùm nihil in me videris aliud, nisi amorem, benignitatem, bonitatem, misericordiam erga te, tamen fingis tibi me seuerum & rigidum. An paruam te putas amori meo facere iniuriam?

IV. Est considerare, quæ Sacerdos sacram hostiam in manu ostendens, dicat. *Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata* *Ioan.*
mundi. Hic est qui venit amore & sua- 1.29.
uitate, vt Agnus, non seueritate, aut rigore armatus, vt leo: non qui mortẽ, sed qui vitam afferat: non qui tristitia, sed qui iucundissima pace te impleat, qui rosas optimarum cogitationum, non tristium curarum cordi inserat.

V. Consideranda est narratio de filio *Luc.* 15.
prodigo, plena amoris, plena suauitatis. Huic cùm pannis obsitum videret, nullum asperius verbum dixit parens, nullũ gestũ ostendit animi commoti, cùm tam miserum videret; ne curiosus qui-

dem aspexit tam lacero habitu: sed, vt primùm vidit animum filij submissum, & meliora cogitantem, victus affectu paterno accurrit obuiam, amplexatur, suauiatur, vestibus illis abiectis exutũ, nouis exornat: hilaritatem indicit, mactat vitulum saginatum, conuiuium instruit. O suauem & iucundam narrationem: in qua hæc licet obseruare.

1 Quanta sit Patris cœlestis misericordia; qui longè magis optet dare, quàm nos accipere: redeuntes amplexari, quàm nos redire.

2 Vt primùm nos pœnitet, Deum non aspicere in nobis, quæ nostra sunt, pannos laceros, id est, peccata: sed quæ ipsius sunt, animam ad eius imaginem formatam, pretioso sanguine Christi redemptam.

3 Dei hanc esse consuetudinem, vt nobiscum mutet pannos; id est, defectus nostros à nobis distrahat, in vicem donet suam gratiam.

4. Eundem non tam curiosè, imo calumniosè circumspicere & explorare eum, qui & peccata, & peccandi in posterum occasiones reliquit; quique mortem iam ipsius posthabeat offensioni. Id quod demonstrauit in filio prodigo.

5. Nos

5. Nos è contra debere, in quibuscunque difficultatibus, sine reformidatione ad ipsum accedere in Sacramento, nimirum tanquam mendicos ad diuitem, qui mendicitatem nostram opibus mutet, vt filio Prodigo contigit: tanquam infirmos ad medicum, qui omnibus morbis & debilitati medeatur: tanquã filios indignos tanto patre, sed qui nos dignos efficiat, quique plura nobis daturus sit, quàm nos petituri: quod hæc sit illius natura, esse bonum & liberalẽ.

Itaque quanto in maioribus nos videmus esse miserijs, imperfectionibus, & defectibus, tanto frequentius vsurpanda sunt Sacramenta, vel sæpius in die si liceret: dicendumque illud Prodigi. *Ibo ad Patrem meum*, & quid ei di- *Luc.* 15.
cam, hoc nẽpe, non esse me dignũ, qui 18.
vocer filius ipsius, Et hæc est voluntas
Dei, vt ostendit ipsa parabola, & verba *Math.*
illa: *Venite ad me omnes, qui laboratis &c.* 12.28.

6. Ex his intelligitur, quemadmodum ille Prodigus, si suas solùm miserias aspexisset, & parentis dignitatem; hæsisset perpetuò in eadem calamitate; sed cogitans patrem esse patrem, resurrexit, accessit, submisit se, & in gratiam receptus est, sic nos cum nostras solum respicimus imperfectiones, parùm pro-

ficere, imò verò longius à Deo recedere. At si Deum respiciamus, non vt iudicem sed vt parentem, tum verò causã esse, cur ad illum adeamus, vt qui sit Pater misericordiarum.

VII. Considera illud etiam, amorem quodammodo claudere paternos oculos, vt nostros defectus, quos nostra spõte aperimus, minus videat, aut quasi videre dissimulet. Neque enim celerius nosmet accusamus, quàm ab illo venia concedatur. Quemadmodum ergo hic filius prodigus ex imperfecto perfectus è misero fœlix, ex egeno diues, ex afflicto & famelico lætus & satur euasit: sic & nobis accidit.

VIII. Remedium est, cognoscere quotidianos lapsus, & peccata venialia non auferre nobis gratiam Dei, qua solùm spoliant nos peccata mortalia. Deinde multùm interesse inter peccata venialia de industria commissa, atque inter ea, quę ignoratione, aut imbecilitate committuntur humana.

IX. Considera permitti à Deo, vt leuiusculè sępius offendamus: non vt hęc nobis occasio sit reuocandi nos ab vsu Sacramentorũ, sed potius accedendi, vt eorum auxilio, cauere ab ijs possimus in posterùm. Permittit idem hac etiam

de

de causa, vt nosmetipsi noscamus, & deprimamus: videamusque non modo quanta sit Saluatoris benignitas, qui nobis tam miseris, tam imperfectis, nō desinit impertiri seipsum; sed etiā quā sit necessarium ad Deum confugere. Itaque imitemur Prodigum, curramus ad Patrem, & curramus tanto magis, quanto nos miserijs intelligimus esse pleniores. Ita defectus nostri occasionem dabunt, cognoscendi nostras infirmitates, ac proinde & deprimendi fastū: cognoscendi morbos nostros, & quærendi remedij; cognoscendi deniq; infinitam Dei bonitatem, eamque amandi, ac recurrendi ad ipsum propter frequentiam malorum ingruentium in singulas horas, atque adeo in singulas horas, si fieri posset, recipiendi illum per Sacramentum.

Vult Deus, vt electis suis omnia cooperentur in bonum; vt ex ipsis etiam malis oriantur bona. Vult suos plangere, neque tamen perpetuò; potius vult semper gaudere in Domino. Itaque nos defectus vult esse occasionem, vt ii se arctius cum ipso coniungant. Vt enim fortem equum leuis offensiuncula firmat, vt solidiore deinceps incedat gradu, sic & nos debet leuiores defect⁹

 ad

ad diligentiã excitare maiorem. Quod fiet, si sciamus in ipsa defectuum cogitatione non esse nimis hærendum: quãdo ex animo in his defixo nascuntur spinæ & tribuli cogitationum molestarum, anxiarum, & pusillanimitate plenarum: currendum potius recta ad patrem, id est, cogitandus amor illius & beneficentia, qua cogitationeomnes illæ priores spinæ rosis, & tribuli dulcissimis vuis commutabuntur, omnis, inquam, tristitia in gaudium vertetur.

S. CATHARINA Senensis ait; Vt is, qui Principis colloquio frui velit, nõ consistit in vestibulo; Sed quærit aditũ ad ipsum conclaue: sic nos non debere consistere in vestibulo considerationis nostrorum defectuum, sed in ipsum Domini Dei conclaue introire, idest, in considerationem Dei, quam ille sit erga nos amanter patiens, & amans patienter.

S. GERTRVDIS ait; Quemadmodum auicula nõ semper adhærescit nido, sed exilit aliquãdo, sublimis euolat, cantillat, & gaudium quoddam sibi facit: sic nos non debere esse perpetuò affixos cogitationi defectuum nostrorũ, qui nidus est noster; sed tollere nos aliquando in altum; considerare miseri-

cor-

cordiam & bonitatem Dei; tum deinde ad noſtri cognitionem reuerti.

THOMAS de Kempis ait Deum ſuis amicis duas quotidie lectiones prę-ſcribere; quarum altera defectus ſuos cognoſcant, altera bonitatem Dei, qui eos tam patienter ferat.

BEDA affirmat S. Paulum, ſi ſtimulo carnis fuiſſet liber, fortè in damnationem incurſurum fuiſſe. Sic multi homines ſancti perirent, niſi Deus in peccata leuiora incidere illos aliquando permitteret.

Dicere ſolitus erat quidã ſeruus Dei, nõ timere ſe peccata, quæ nouiſſet & odiſſet: ſed ea tantũ, quæ vel ignoraret, vel nõ magni faceret, vel etiam excuſaret.

S. AVGVSTINVS iubet nos de peccatis dolere, & de hoc dolore gaudere, vt qui gratiã Dei coniunctã habeat.

Alius quidam non ſibi mirum diceбat videri, ſi quãdo quid peccaret, quãdo ſe tam imbecillem, & à perfecta virtute remotum ſciret: ſed mirari potius, quando non peccaret.

Alius aiebat quotidianos illos proborũ lapſus oſtendere, quod alio ſenſu Euangelio negatur poſſe fieri, vt vuę lligantur de ſpinis, id eſt, ex ſuorũ de ſtuum cognitione oriatur cognitio Luc. 6. 44.

bonitatis Dei; & de tribulis imperfectionum, diuinæ suauitatis ficus.

Dicebat idem permittere D. N. labi nos in defectus, vt hac occasione ad ipsum veniamus: inuitati scilicet illis vocibus. *Venite ad me omnes, qui onerati estis*, defectibus, *& ego reficiam vos.*

Math. 11. 28.

Cùm quidam aliquando totus mœroris, & perturbationis plenus esset propter suos defectus: audijt vocem, quæ diceret. Quid tristis es? Veni, & omnem mœrorem proijce in latus meum. Quo dicto, omnis illa tristitia abstersa est.

Omnia veri amoris signa inueniri in Sanctiss. Sacramento.

Inter innumera sui in nos amoris argumenta, quæ viuens in hoc mundo dedit Christus; vel ex maximis vnum est huius Sacramenti institutio. Itaq; D. Ioannes ait, cùm amasset suos Christus, præcipuè amorem hunc ostendisse sub finem vitæ. Tum enim maiora in illos contulit beneficia, & clariora dedit sui amoris argumenta, cùm & ad tempus vitam pro illis relinqueret, & perpetuò se illis in Sacramento Sanctissimo donaret.

Ioan. 13. 1.

Pri-

PRIMVM igitur certissimumque signum amoris est, desiderium coniungendi intimè, atque adeo vniendi se rei amatæ: quod quàm vehemens fuerit in Christo, hoc Sacramentum ostendit. Fuit enim de præcipuis instituẽdi caussis hæc, vt nos faceret vnum secum. Itaque instituit illud sub specie cibi, quod quemadmodum ex cibo, & eo qui cibũ sumit, vna quædã & eadem res conficit: ita ex Christo, & ex eo, qui ipsum in Sacramento accipit. Vnio autem hæc fit communicatione vnius spiritus in vtroque: ex quo consequitur vnus viuendi modus.

ALTERVM signum est benè facere homini amato; quando autem cor amato largitus est amãs, nihil habet reliqui, quod illi largiri non velit. Iam quæ maiora possent excogitari ijs, quę nobis in Sacramento largitur Christus? Quippe qui dat carnem suam & sanguinẽ suũ? & merita, quæ carne & sanguine suo olim promeritus est. Quemadmodum autem anima nostra, vt primùm cum carne ab Adamo progenita coniungitur infusione diuina, subitò particeps fit omnium Adami malorum & miseriarum: ita quando eadem per sanctissimum hoc Sacramentum cum carne CHRISTI

coniungitur, in partem venit omnium bonorum & thesaurorum Christi. Qua de caussa vocatur Communio: quod hoc modo communicet nobiscum IESVS, non modo carnem & Sanguinem suum; sed etiam, vt dictum est, merita carnis & sanguinis sui.

III. Est, Amantium alter alterum de se semper cogitare vult. Ergo, si quando inter se diuellantur, relinquunt aliquid, quo conseruetur & renouetur memoria mutua. Tale mnemosynum voluit esse Dominus noster hoc Socramentũ. Vnde cùm institueret, dixit: *Hoc facite in meã commemoratiõnẽ*: id est, reuocate in memoriam, quoties ad hanc mensam acceditis, quanta in vos contulerim beneficia, quanto vos amore sim prosecutus: quàm multa vestra caussa perpessus sim.

IV. Amans amari cupit. Et hoc signũ habemus amoris Dei: vt qui desiderans amari à nobis instituit tale sacrum conuiuium, talibus consecratum verbis, vt qui ei dignè intersit, subitò percutiatur amore ipsius Dei.

V. Amans optat dilecto afferre aliquid voluptatis, atq; eius rei vias omnes inquirit, vt blandi parentes pusillis pueris solent. Fecit idẽ Deus instituendo hoc

Sacra-

Sacramento: cuius proprium est animã puram suauissima voluptate complere. Qui enim ita mundi accedunt, tantam sentiunt in vsu Sacramẽti suauitatẽ, vt, quemadmodum ait S. Thomas, nulla sit lingua, quæ id satis explicare possit. Vide, amabo, quo tempore tam suaues epulas parauerit: nempè in cœna nouissima, quam proximè exceptura essent acerbissima supplicia iam tum ab inimicis parata. Tum igitur ille suauissimas, parabat delicias, cùm illi dolores acerbissimi parabãtur: cùm illi fel miscebatur, ipse vicissim miscebat mel: cùm illi cruciatus destinarentur, destinabat ipse nobis hanc suauitatem. Nec imminentis mortis, nec tantorum cruciatuum, quos sibi paratos sciebat, cogitatio tam potuit ipsius animum occupare, vt illũ à tam magnis beneficijs in nos conferendis abduceret.

VI. Amans amati absentiam tormenti loco habet: semper illi optans esse affixus. Veri enim amoris hic est affectus, vt rẽ amatã sibi adesse velit, vt ex illius præsentia capiat voluptatẽ. Sic diuin' amator mirabile hoc instituit Sacramentũ, in quo ipse verè sit presẽs: vt dũ hoc Sacramentũ maneret in mũdo, maneret in mundo etiã ipse, quamquã asce-

cendiſſet in cœlum. Hoc planè certum eſt argumentum magni amoris.

QVAM MAGNVM SIT HVIVS Sacramenti donum.

Non potuit nobis D. N. maioris honoris, vtilitatis, aut iucunditatis opus in terris relinquere, quàm reliquerit hoc Sacramento. Hic habemus, ad quem refugiamus in omnibus rebus aduerſis: cui loquamur, cùm opus eſt, facie ad faciem. O fœlicem Chriſtianorum gentem, qui quotidiè poſſunt corā Domino ſuo aſtare, & quoties volunt, cum illo ſermones conferre! Hoc autē cùm ſit tam grande donum, minus aliquanto videretur, ſi datum fuiſſet benè merentibus, aut gratis: aut ijs ſanè, qui eo pro dignitate vterentur. Iam verò cum datur multis, qui illud non agnoſcunt, tam parùm grati ſunt, tam malè ad ſuos vſus adhibent, amoris indiciū eſt, & miſericordiæ ſingularis. O rem verè admirabilem! Si tota natura & gloria Dei penderet ab homine, vt hominis pē-det à Deo, quid potuiſſet amplius facere Deus ad deuinciendum ſibi amore hominem? Certè magna & ſtupenda res eſt, cum omnis noſtra ſalus, omnis gloria,

ria, omne bonum nostrum in Deo sit, nos tamen à Deo fugere: contra, Deum tant opere coniunctionem nostram expetere, cùm ad nullã rẽ nobis indigeat.

MODVS QVO CHRISTVS apud nos manet.

AMORIS Christi magnitudinem ostendit & modus, quo manet nobiscum. Nam si specie sua mansisset, mansisset vt à nobis in veneratione & honore haberetur: nunc cum specie panis maneat, manet vt eum mãducemus & veneremur: vt altero fides, altero exerceatur charitas. Vocatur Panis vitę: quia est vita ipsa specie panis. Itaque qui dignè sumit hunc panem, eodem momento accipit vitam: quando manducat ipsam vitam. Quod si horres cibum hunc, eò quod viuus sit, accede saltem, eò quod panis Angelorum sit. Si parui facis, quod panis sit, magni fac, quod viuus sit.

DE PRAEPARATIONE.

QVoniam verò hoc Sacramentum infinitę virtutis est, vt quod Christum contineat fontem gratię, & nobiscum communicet virtutem omnẽ passionis Christi, cuius est pretium infinitum

tum: fit vt quo quisq; se ad id accipiendum diligentiùs comparat, tantò aptior sit ad percipiendos Sacramenti fructus. Itaque diligentissimè laborandum est, vt dignè parati ad illud accedamus.

DE TRIBVS PECCATIS, *quæ huic Sacramento aduersantur.*

SVperbia, odium, & turpitudo, S. Eucharistię aduersātur: Hìc enim accipitur is, qui se tam infinitè depressit, qui pro inimicis in cruce precatus est, qui è castissima Virgine purissimam assumpsit carnem. Ergo cùm alijs, tum his maximè peccatis vacare eum oportet, qui cœleste epulum aditurus est.

DE PECCATIS VE-*nialibus.*

PEccata venialia incredibile impedimentum afferunt ad degustandam suauitatem & dulcedinem huius Sacramenti, maximè ea, quæ scienter committuntur. Nam sicut encaustum non potest hærere in ære, sed in auro tantū, sic hoc encaustum tam nobile non sinit Deus imprimi, nisi in animam ab omni peccato immunem.

DE

DE MALIS PECCATI *venialis.*

PRimo obligat ad pœnam, vel præ-
sentis vitæ, vel Purgatorij, quæ gra-
ior est, vel etiam ad pœnam inferni,
uæ grauissima est, & æterna.

. Maculat animam, sicut mortale to-
am obscurat.

. Imminuit feruorem caritatis, sicut
qua flammam ignis.

. Debilitat vires animi in bonis o-
eribus exercendis: sicut onus imposi-
um reddit equum ad ambulandum
ardiorem.

. Retardat gloriam æternam, cùm
letineat in Purgatorio.

. Minuit bona æternæ gloriæ, quia
oterat boni aliquid fieri, quo tempore
ommissum est peccatum veniale.

7. Est dispositio ad peccatum morta-
e, & ideò conuenit, ab eo abstinere, nō
onsiderādo quod parua sint, sed quod
Deus, cui displicent, sit magnus, vt dicit
S. Hieronymus.

8. Magnum obstaculum ponit reci-
piendæ nouæ gratiæ, vt Doctores tra-
dunt: nam non licet vel pro omnibus
huius mundi bonis, peccatum veniale
committere.

DE

DE INTENTIONE COMMVnicandi.

INter cæcera, quæ præparationi sunt necessaria, principem fere locum habet recta intentio, & finis propter quem communices. Potest enim hic & bonus esse & vitiosus. Fines verò quos rectè nobis propositos habere possumus, hos numerat S. Bonauentura,

1. Vt arctius copulemur cum Deo.

2. Vt hoc Sacramento, quasi medicina ab animi morbis conualescamus.

3. Vt quæ Deo tenemur, reddamus debita.

4. Vt rebus aduersis liberemur.

5. Vt certum aliquod à Deo donum impetremus.

6. Vt gratias referamus beneficijs Dei: Cùm nihil sit quod illi gratius offerre possimus

7. Vt laudemus Deum & Sanctos quod hoc sit sacrificium laudis.

8. Vt adiuuemus proximos viuentes, mortuosque.

9. Vt accipiamus Spiritum Christi, per quem viuamus cum illa humilitate, charitate, obedientia, paupertate spiritus, mortificatione corporis, contemptu mundi, quibus olim Christus vixit,

Atque

.tque hic ſit finis præcipuus.
o Ad memoriam faciendam paſſio-
is Chriſti, vt in Euangelijs & à S. Pau-
) iubemur.
1. Vt Deo gratum præſtemus officiũ,
ui vehementer deſiderat eſſe nobiſcũ,
t hinc eius voluntati ſatisfaciamus.
:ũm hoc fine coniungi etiam poſſunt
mnes ſuprà poſiti.

DE DEVOTIONE.

LAbora, dũm communicaturus es, vt commouearis ſenſu quodam in-
imo pietatis, ſeu deuotione, vt vocant,
ctuali. Id fiet, ſi conſideres Dei immẽ-
itatem, & tuam indignitatem: quæ tibi
.le beneficia dederit, quibus tu illũ pec-
atis offẽderis. Formabis igitur te ani-
no in ſpeciem filij Prodigi, aut Publi-
ani. aut mulieris, que in adulterio de-
rehẽſa, redit ad maritũ veniã petitura.
'ræter omnia excitabit te cogitatio, de
nagnitudine amoris Dei in Creaturã.

QVATVOR QVÆ S. MECH-tildis conſiderabat communicatura.

PRimo magnũ Dei amorem, quo ille de ſe ab omni æternitate cogitaſſet,
2. Quòd ſe creaſſet, cũ ſciret tã ingra-
am illam ſuæ Maieſtati futuram.
3. Quòd voluiſſet mori in cruce, & sã-
guine ſuo ſatisfacere pro ſuis peccatis
eterno Patri. 4. Quòd

4. Quod ex amore ipsius voluisset ma-
nere in hoc Sacramento, vt pasceret il-
lam sua carne, & mundaret suo san-
guine.

DE FAME HVIVS Sacramenti.

MAgna huius Sacramenti fame af-
fici deberemus, & propter eam in
eo vsurpando frequentes esse : cùm ni-
minus hic sit verus & proprius anim
pastus, quàm eius venenum fuerit po-
mum vetitum. Excitabit famem harum
quatuor rerum consideratio.
1. Necessitas nostra, in qua sumus.
2. Imitationes Christi, & minæ, s
non accedamus.
3. Desiderium Sanctorum id optan-
tium.
4. Fructus huius Sacramenti.

FRVCTVS S. EV- charistiæ.

PRimo remittit peccata præterit
quæ obliuione exciderunt.
2. Confirmat aduersum futura.
3. Debilitat vitiosos animi impetus.
4. Tentationes minuit.
5. Ad pietatis studium incitat.

6 In

. Intelligentiam illuminat.

. Accendit affectum.

. Confirmat spem.

. Debilitati nostræ firmitatẽ addit.

o. Exhilarat conscientiam.

1. Participes nos facit meritorum Christi.

2. Dat pignus gloriæ.

3. Confirmat cor hominis.

4. Armat fortes, vt strenuè cum Diaolo certent.

5. Perterret inimicum.

6. Alacrem facit ad probas actiones.

7. Mirè adiuuat res aduersas.

8. Pœnas peccati minuit.

S. Vincentius ait, euadendi Purgatoij vnam esse ex præcipuis rationem, vt uis frequenter communicet.

Accepturo igitur Christum in hoc acramento, prima debet esse cura purandi cordis, quod fit pręcipuè per Cõessionem: altera sit cura linguæ. Vt enim cor est lectulus, in quo recubiturus st magnus hospes: ita lingua primum st membrum, quod attacturus est. Lectulus ergo ille sit plenus rosis virtuum, non vitiorum spinis.

IN-

INTER EVNDVM AD SAcram mensam, quid cogitandum.

Math. 25. 7. COgita tibi dici, *Ecce sponsus venit, exite obuiam ei.* Venit ille plenus charitate, benignitate, & omni bono, cupidus manendi tecum, vt cum suis delicijs. Decet igitur te illi venire obuiã plenum deuotione, amore, veneratione, lętitia, & gaudio: vtique cùm accepturus sis Spõsum tuum, Dominum tuũ Deum tuum, Creatorem tuum: qui lõgè ardẽtiùs dare, quàm tu accipere cupiat, vt ostendit filio prodigo, qui venit vt agnus non vt leo.

Vtile quoque tum fuerit, illa tecum Luc. 2. 43. loqui & meditari: *Vnde hoc mihi, vt veniat Dominus meus ad me?* simulq; considerare, quis ille qui venit: & illud Sancti Francisci vsurpare: *Deus meus! Deus meus! quis es tu? & quis sum ego?*

POST COMMVNIONEM.

MAgnæ Deo ob hoc beneficium agendæ sunt gratiæ, & magnopere custodiendum os: petenda insuper à Deo, quibus egemus, præcipuè charitas, & vt possimus semper

vnum

vnum esse cum ipso: offerendo seipsum suaque omnia in holocaustum Deo. Sacramentum hoc vires suas exercet in animam, toto tempore, quo nondum consumptæ sunt species. Itaque post Communionẽ vtile est esse quàm maximè collectum, & hoc, vel simili modo cùm Deō familiariter colloqui.

PRECATIVNCVLAE, QVAE post communionem, Vel corde tantùm, vel ore etiam proferri possunt.

DOmine mi, ad hoc creasti me, vt amem te, da mihi, vt possim facere, ad quod creasti me.

Nimis audax sum ego creatura tam abiecta, quæ petam amorem tam sublimem, vellem petere aliud humilius, quod meæ vilitati par esset, Sed quid faciam, quando tu iubes, vt amem te?

Creasti me vt amarem te, minaris si non amẽ te: mortuus es vt amarem te. Iubes vt nihil magis petã à te, quam vt amẽ te. Vsque eo desiderasti vt amarẽ te vt cùm me videres frigidius amare, instituerís Sacramentũ miræ virtutis, vt cor meum transformares in amorem tui? Deus meus quis sũ ego apud te, vt imperes mihi vt amẽ te? vt ad hanc rẽ tam varias & nouas artes inueneris?

Quid

Quid ſum ego apud te aliud, quàm calamitas, tormenta, crux? Et quid tu mihi es aliud, quàm ſalus, requies, & omne bonū? Quod ſi tu me talē amas: quomodo ego te talem erga me non amē? Indignus ſum, qui amem te, Domine, ſed tu dignus es qui ameris. Concede mihi vt audeam amare te. Deus meus, amor ex quo omnes amores fluunt, cur non abſumor hoc igne amoris tui? Deus meus, bonitas ipſa, per quem bona ſunt omnia quæ bona ſunt: quare non amarem te, cum ſola amoris materia ſit bonitas? Deus meus, pulchritudo à qua omnis pulchritudo, quare non amo te? cùm pulchritudo ſic rapiat omnium corda ad ſe? Si non amo te, propter hoc, quod es in te: cur ſaltē non amo propter hoc quod es in me? Filius amat patrem, quia ab illo quod eſt accepit. Mēbra amāt caput: & pro illo ſe exponunt periculo: quia ab illo, in eo quod ſunt, conſeruātur. Effectus omnes amāt ſuas cauſas: quæ ratio ex omnibus deeſt tibi Deus meus, ob quam non debeam amare te? Tu mihi dediſti vt eſſem, & dediſti mihi perfectius, quàm parentes mei. Tu me conſeruas multò perfectius, quā caput menbra: quare ergo non amem te? Diſcedite à me creaturę omnes, procul

cul discedite à me: nec vos mihi, nec ego vobis rectè coniungor. Si vos seruos & ministros mihi esse voluit Dominus: eritné ratio, vt ego adultera fidem frangam tali sponso? prodamne Dominum meum per illos ipsos seruos, quos mihi concessit?

Ergo Deus meus, etsi omnia mea sint, cur non amem te? cur non tibi tradam totum cor meum? cur non semper ardeam cœlesti tuo igne? O IESV dulcis: ô IESV amor!

CVR SVAVITAS HVIVS SACRAMENTI NON PERCIPIATUR *ab omnibus.*

FIt hoc primo vitio illius, qui ante Communionem non satis animum ad eam comparauit. Vt enim cœlum, quia oculis caret, lucis suauitatem, licet præsentissimam non sentit: ita multorum palati eo modo corrupti sunt, vt rerum spiritualium, tametsi præsentes sint, nullum habeant gustum. Nam, vt S. Paulus, inquit: *Homo animalis*, id est, qui aliarum animantium more, solo ducitur sensu, *non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei.* Fit deinde ex defectu considerationis, quòd sanctissimus hic cibus non satis ruminetur. Nam qui illum subitò

1. Cor. 2. 14.

ſubitò deglutiunt, profectò guſtu careant neceſſe eſt, vt & illi qui eum ore cordis non attingunt. Vt igitur dulcedinem huius cibi ſentias, neceſſe eſt ruminare, & petere opem à Deo, vt intelligentia, ſanctiſque & profundis cogitationibus de hoc SS. Sacramento, aliquem eius guſtum habere poſſis.

QVATVOR IN HOC SAcramento conſideranda.

GVilielmus Pariſienſis, quatuor res, inquit, in hoc Sacramento conſiderandas.

1. Admiranda Dei potentia, quæ tam miro modo panem & vinum viſibilia tranſmutat, in corpus & ſanguinem Chriſti inuiſibilis: relinquẽs ſpecies panis & vini ſine natura & eſſentia illorũ.

2. Prudentia ſeu ſapientia Dei quæ prouidit animæ noſtræ de cibo tam conueniente. Ipſa præſertim externa ſpecie panis & vini, inuitante nos, vt ſecuri, libenteſque accedamus.

3. Diuitiæ bonitatis Dei, qua tam liberaliter nobis talem cibum offert, cum tanta hilaritate & lætitia.

4. Memoria diuinæ miſericordiæ, quæ filio proprio non pepercit, ſed eum morti tradidit, vt etiam in hac vita perpetuum

petuum de illo gaudium habere possumus. O res verè digna, quæ nos semper attonitos reddat sui cognitione.

CVR NON OMNES SENTIANT SVAVITATEM IN HOC *Sacramento*?

QVod non sentiatur suauitas in huius Sacramenti perceptione, fit ex eo, quòd non magni fiant peccata venialia scienter admissa. Proprius enim huius Sacramenti effectus est, efficere animam puram, & mundam noua consolatione & refectione: sed peccata venialia vehementer obsunt puritati & nitori huic, & deuotionem impediunt actualem, quæ ad huius suauitatis gustatum est necessaria. Cōcludi igitur hoc certò potest, peccatis venialibus fieri, vt dulcedo diuinissimi Sacramenti non sentiatur. Caueamus ergo illa, vt pestes: Deumque precemur, vt det nobis illum animum, vt mori malimus, quàm scienter committere, vel veniale peccatum.

MODI VARII PRÆPARANDI se ad sacram Communionem.

S. Mechtildis consueuit ante Communionem dicere quinquies, Aue Maria.

Luc. 22 19.

PRimò, in mentem reuocabat B. Virginis puritatem, qua filium Dei concepit, & humilitatis eius abyssum, qua traxit illum ad se de cœlo: orando illam, vt obtineret perfectam animæ puritatem.

II. Recordabatur incredibilis gaudij, quo perfundebatur, cùm post genitum suum filium agnouit eum simul hominem esse & verum Deum: orãdo illam, vt bonam & veram Dei cognitionem consequeretur.

III. Quod omni hora parata fuisset ad recipiendam Dei gratiam: orando illam, vt & ipsa cor semper paratum habere possit, ad nouam Dei gratiam recipiendam.

IV. Deuotionis & gratitudinis, qua communicabat, dum versaretur adhuc in terris: orando illam, vt possit semper Deo grata esse, maximè pro huius Sacramenti beneficio.

V. Beneuolentiæ magnæ, qua appellando eam filius, simul recepit cum admirabili ejus gaudio: orando illam, vt possit obtinere gratiam adeundi sacram mensam cum lætitia spirituali. Nã vt illa dicebat, si homo sciret, quantam vtilitatem caperet ex sumptione Corporis Christi, præ nimia lætitia animo

animo deficeret. Eadem S. Mechtildis, ſolebat quoque ante communionem inter cætera diligenter in memoriam reuocare paſſionem D. N. & quando id prætermittebat, putabat ſe magnum cõmiſiſſe errorem: eò quòd Chriſtus in huius Sacramenti inſtitutione dixiſſet. *Hoc facite in meam commemorationem.* Luc. 22. 19.
Id eſt, communicare. Vnde cùm rogaſſet Dominum pro illorum verborum intelligentia, à Spiritu ſancto illi ſuggeſtus fuit hic verborum ſenſus.

TRIA COMMEMORANDA SVNT TEMPORE COMMVnionis de Corpore Chriſti.

PRimũ eſt, æternus amor, quo Deus: cùm nondũ eſſemus, nos dilexit, & omnia neceſſaria prouidit, & ideò dignatus eſt creare nos ad imaginem & ſimilitudinem ſuam. Qua de cauſſa debitæ ſunt illi à nobis agendæ gratiæ.

Alterum eſt, inæſtimabilis amor, quo filius Dei, cùm in ſummis delicijs ageret in gloria Patris, ærumnas noſtras aſſumere dignatus eſt, quas ob peccatũ Adami incurrimus, nempe famem, ſitim, æſtum, frigus, fatigationem, pudorem, pœnas, & mortem turpiſſimam, vt nos ab omni ærumna liberaremur.

Tertium eſt, amor imperſcutabilis, quo nos omni momento proſequitur, & cura beneuolentiæ plena, ac prouidentia paterna, qua nos gubernat. Sicut is, qui creator noſter, ſuauiſſimuſque frater eſt, aſſiſtens ante conſpectum Patris, tanquam aduocatus, procuratorq; fideliſſimus negotia noſtra pertractet.

Hæc tria omni momēto debēt nobis ob oculos eſſe poſita, vt illa aiebat, ſpeciatim autem tunc, cùm interfuturi ſumus cœleſti conuiuio, quo noſter amātiſſimus redemptor in ſui ineffabilis amoris teſtamento nos donauit, cuius cum multa gratiarum actione ſemper memoriam recolere debemus. Cognouit quoque inſtinctu Spiritus ſancti S. Mechtildis, quando quis occupat ſe rerum terrenarum, vel inutilium cogitatione, commaculari imaginem Sanctæ Trinitatis, hoc eſt, animæ faciem. Similiter, ſi intellectum conuertat ad curioſitatem & ſapientiam mundanam, atque item ſi à voluntate Dei ſe diſiungat, & in rebus caducis ſe delectet. Quoniam verò, quàmdiu anima eſt in hoc corpore, ſæpè contaminat faciem ſuam rerum terrenarum cogitatione, congruit, vt crebrò oculos conijciat in ſpeculum vultus diuini, & imprimis, qu ando

quando eſt communicandum. Et ſicut candor vultûs rubore ſuffuſus reddit ſponſam multò pulchriorem, ſic curandum eſt, vt faciem animæ frequenter per confeſſionem lauemus, & recordatione paſſionis Christi etiam rubedine quadam tingamus.

QVID DOMINVS EIDEM IN eadem materia ſuggeſſerit.

QVando vis communicare, (dixit aliâs ad eandem Chriſtus) hac intẽtione me debes recipere: nempe, cum deſiderio ſumendi me tali amore, quo nullum humanum cor me amauit, & deſiderauit, & ego ſuſcipiam illum amorem in te, non qualis eſt in te, ſed qualem & quãtum ego eſſe vellem. Alia vice, cùm vellet communicare, videbatur Chriſtus D. N. ſeptem aureas litteras, velut ſeptem gẽmas illius pectori inſcribere, illaq; ſignificationem earum intellexit. Prima gẽma indicabat cordis munditiã. Secunda, aſſiduã memoriam conuerſationis & vitæ Chriſti. Tertia profundam humilitatẽ Chriſti. Quarta, perſeuerantiã in bonis operibus. Quinta patientiã in aduerſis. Sexta ſpem. Septima, amorẽ rerũ cœleſtium. His virtutibus, velut ſeptem gemmis ornatus eſſe debet qui vult piè communicare.

DE S. GERTRVDE.

S. Gertrudis cum aliquando Dominum nostrum oraret, vt dignaretur declarare, quemadmodum parare se dignè deberet ad recipiendum Spiritum sanctum, & Christi D. N. corpus, fuit ei responsum, debere eam prius tangere manus ipsius & latus. Latus quidem, considerando cum grati animi significatione, quantus sit diuini cordis amor, quo ab æterno sumus prædestinati in filios & hæredes regni, & quomodo in dies infinitis beneficijs nos licet indignos, & ingratissimos, præueniat. Manus quoq; tangi debent, hoc est, magna gratitudine animi recolenda est omniũ nostræ redemptionis operũ memoria, vt quod triginta tres annos nostra caussa laborauit, maximè autem in passione & morte. Cùm autem ex tali memoria incaluerimus, offerre debemus cum multa gratitudine cor nostrum Deo, in illius amoris vnione, de qua dixit Christus. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos*, ad beneplacitum scilicet diuinæ voluntatis; sic vt homo nulla in re desideret, vel velit pręstare aliud, quàm beneplacitum Dei, comparando se pariter ad facienda & perferenda omnia, quæ Dominus mandauerit.

Ioan. 20. 21.

E X

EX IOANNE TAVLERO.

Is refert quendam optasse instrui à Deo. Quis, quando, & quomodo dignè possit cõmunicare? fuisseq; illi responsum à Domino in hunc modum. Qui non habet quod suum est, & cui placēt omnia à me facta. Expositio horũ verborum hæc est, Communicaturo necessaria esse tria. Primum, vt nõ habeat quod suũ est, id est, peccatum, mundando conscientiam per confessionem. Secundo, vt desideret quod suũ non est, id est, Deum: non optando, nec desiderando aliud, quam diuinam gratiam. Tertio, vt renunciãdo omnibus rebus, quæ Deo displicent, se suaque omnia diuinę voluntati resignet. Hæc tria; qui habuerit, securè potest communicare, etiamsi actualem deuotionem non sentiret.

QVID ANTE COMMVNIONEM CONSIDERARI QVEAT.

Ex eodem.

PRimo considera, quantus, & quis sit, qui est recipiendus.

II. Quàm ipse sis indignus: vt qui potiùs dignus sis, vt inferni sis titio, quàm vt Dominum maximum maiestatis recipias.

III. Beatiss. Virginem peccati exper-

tem conturbatam fuiſſe, quando co-
Luc. 1. gnouit ex Angelo ſe fore matrem Dei:
29. & quando S. Ioannes erat baptizaturus
Mat. 3. Chriſtum, contremuiſſe.
14. IV. Recipe illum, vt ſoluas tua debita, quę debes patri æterno, ob beneficia ab eo accepta, offerendo illi ſacram hoſtiam, ad pugnandum viriliter cum dæmone, mundo, & carne. Deinde, vt inopiam tuam locupletes Chriſti opibus, ac denique vt ita firmiter te Chriſto coniungas, vt nulla creatura amplius te ab eo diuellere poſſit.

EX EODEM.

ALij rurſus, qui non videbatur ſibi ad hoc Sacramentum rectè diſpoſitus, reſpondit Dominus. Certò noris, cariſſimè, quoties à te animus peccandi abeſt, & confiteris ea, quorum meminiſti, ſemper te eſſe ad communionem ſatis diſpoſitum. Et ſubiungit idem Auctor. Ego certiſſimè credo ita recipere corpus Domini, vtiliùs eſſe animæ, quam intereſſe centum ſacris Miſſæ, vel centum concionibus. Imò, inquit ille, quidam Doctores exiſtimant, eum, qui vel ſemel ſine peccato mortali ſumit hoc ſanctum Sacramentum, plus gratiæ conſequi, quàm ſi ter inuiſerit San-

Sanctum sepulchrum: nec vnquam quenquam ita communicare, quin gratiam particularem, & singularem gratiæ ac charitatis gradum, quem prius non habebat, consequatur, quantumuis se sentiat aridum & deuotionis expertem. Addit esse tres mirabiles huius Sacramenti effectus. Primus est, quod in se transformet communicantem, vt dicere queat. *Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Christus.* Alter est, quod semper conferat augmentum gratię & caritatis. Sic, vt si quis nunquam vllam recepisset gratiam, hæc sola, quam etiam semel communicãdo consequitur, sufficiat ad obtinendam vitam æternam. Quare vel ob hanc vnam caussam, nemo permittere deberet se ab huius Sacramenti frequentia arceri. Tertius, omnes tentationes spirituales, carnales & naturales, virtute huius Sacramenti sopiri, temperari, & exstirpari, simulq; peccata venialia, & mortalia obliuioni tradita.

Gal. 2. 20.

EX S. DIONYSIO AREOpagita.

S. Dionysius ad quatuor capita reuocat hanc præparationem.

Primùm est. Benè expurgare conscientiam à peccatis, domumque animi

euertere: eò quòd in vase mundo, & monumento nouo Sanctissimum Domini corpus sit deponendum. Ad hanc rem potest seruire confessio, & recta intentio.

II. Ornare animam virtutibus. Quò seruit Oratio, quæ impetrat, & Fides, qua credimus, quæ in hoc Sacramento credenda sunt, ac denique Caritas, quæ disponit cor ad ardentissimum amorem IESV degustandum.

III. Se à seipso euacuare (Dominus enim non fert in suo amore riualem) mortificando sensus, & affectus internos cum humilitate, quæ facit nos crucifixos mundo, & mundum nobis.

IV. Excitari ad nouam vitam: omnia nostra in manus Dei resignando, viuendo, loquendo, & omnia opera exercendo in ipso.

PRÆPARATIO EX S. BONAVENTVRA.

PRimum. Colligere animum, excutiendo, & cum lacrymis, si non corporis, saltem mentis, conscientiam lauando.

2. Confiteri & peragere pœnitentiam.

3. Colligere denuò animum ad duarum maximè rerum meditationem: magnitudi-

tudinis Dei, & miseriæ nostræ.

4. Perpendere quàm magnus sit ille Dominus,& quàm tu seruus abiectus.

5. Cogitare, quantus sit Dei in nos amor, qui pro re tam vili, itemque cum re tam vili seipsum velit vnire: & in ipsa,& pro ipsa, tam humilia pati.

ALTERA PRÆPARATIO EX EODEM.

PRimum cogita quid facturus: accepturus scilicet Christum verum Deum & hominem, qui pro te olim pependit in cruce.

2. Quis id facturus sit. Tu homo, non bestia per peccatum.

3. Cogita, recipere te eum, qui Sanctus Sanctorum est: atque ideò sanctè accedendum & piè: absterſa omni peccatorum rubigine per compũctionem, omni mentis amaritudine, per orationis dulcedinem.

4. Accedendum magna reuerentia tantæ maiestatis. Si enim ante Imperatorem homo sanie & tabe fluens consistere non auderet: quomodo consistet corã Deo homo miser & peccatis infectus? Cõsidera tamen, maiorẽ esse dignationẽ Dei, quã indignitatẽ nostram: maiorẽ ipsius benignitatẽ, quam nostrã miseriam.

5. Ac-

5. Accedendum cum magno amore & desiderio accipiendi hospitio cordis suum Dominum. Caue ergo diligenter, ne accedas cum tædio & torpore. Mirũ est, inquit ille, quomodo recipiens homo non liquescat amore, caloreque..

6. Pro se & alijs demissè & cum affectu orandum, maximè petenda venia peccatorum.

7. Longè cohibendus animus ab omni re externa, quantumuis paruula, quæ quoquo modo potest cordi aliquam aspergere maculam. Hæc puritas tum maximè curanda, cùm iam ad communicandum accedis.

PRÆPARATIO EX CONCILIO Tridentino, Sessio. 13. cap. 7.

NOn absque magna sanctitate & reuerentia (*verba sunt Concilij*) cœleste hoc Sacramentum percipiendum est: præsertim cum illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus. *Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, nõ diiudicans corpus Domini.* Quare cõmunicare volenti reuocandum est in memoriam eius præceptum. *Probet seipsum homo.* Ecclesiastica autẽ consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, vt

1. Cor. 11.29.

nullus

nullus sibi conscius mortalis peccati, quantũuis sibi contritus videatur, absq; præmissa Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.

Ex his intelligitur solum peccatum mortale, quod cognitum confessione purgatum non sit, impedire accessum ad Eucharistiam: Contra, contritionem & confessionem esse vestem nuptialem, qua qui sit exornatus, securè possit accedere. Quod sufficit ad multas conscientiæ anxietates tollendas.

PRÆPARATIO EX CATEchismo Romano.

VOcatur hoc Sacramentum PANIS QVOTIDIANVS, quod vel quotidie sit accipiendum, vel ita sanè viuendum, vt quotidie possimus accipere. *Addit idem.*

Ij qui dicunt rarò accedendum ad hoc Sacramentum, audiant quid dicat Ambrosius: *Si panis quotidianus est, cur sumus post annum?* Idẽ notat Christũ antequam Apostolis hoc Sacramentũ daret, quamuis iam mundi essent, pedes eorũ lauisse, vt declararet omnẽ diligentiam adhibendã esse, ne quid nobis ad summã animi integritatẽ & innocentiam desit, cùm sacra mysteria percepturi sumus.

Vt

Vt enim arca fœderis, qua nihil præstantius Israëliticus populus habuit, cui etiam per illam maxima & innumerabilia beneficia Dominus tribuerat, à Philistęis ablata summā illam pestem, & calamitatem cum æterno dedecore coniunctam importauit: sic contraria planè hoc Sacramentum apud dignè atque indignè communicantes efficit: vt cibi stomacho benè affecto corpus alũt & sustentant; vitiosis humoribus pleno, ægrum efficiunt.

1. Cor. 11, 30. Hinc illud D Pauli. *Ideo inter vos infirmi multi, & dormiunt multi*, quia scilicet indigni ad hunc cibum accedunt.

Docet deinde idem auctor, primam esse præparationem discernere mensam à mensa: cœlestem hunc panem à communi. Atque hoc fit, cùm certò credimus præsens esse verum corpus & Sanguinem, quem in cœlo Angeli adorant: ad cuius nutum cœli contremiscunt & pauent: cuius gloria plenum est cœlum & terra. Hoc nimirum est diiudicare corpus Domini, quod Apostolus admonuit: cuius tamen mysterij magnitudinem venerari potiùs oportet, quàm eius veritatem curiosiùs perquirere.

Altera præparatio, inquit, maximè necessaria est, vt vnusquisque à seipso

quærat,

quærat, num proximos verè atque ex animo diligat. Nam si quid apud te aduersus aliquem inueneris odij, deponendum id est, & reconcilianda gratia.

Deinde si cuius peccati mortalis reũ te arguit conscientia, expiandum id est confessione.

Præterea cogitandum, quòd tanto beneficio simus indigni. Quare illud Centurionis, cuius laudator fuit ipse Dominus, ex animo dicendum est. *Domine non sum dignus.* Mat. 8. 8.

Exquirendum etiam à nobis ipsis, an illud Petri vsurpare nobis liceat. *Domine tu scis quia amo te.* Meminisse enim oportet, eum qui sine veste in nuptiali conuiuio Domini accubuerat, sempiternis pœnis addictum fuisse. Ioan. 21.17. Matth. 22. 13.

Neque animi solùm, sed etiam corporis præparatione opus est, nam ieiuni debemus accedere, ita vt saltem à dimidia antecedentis diei nocte, vsque ad illud temporis punctum, quo S. Eucharistiam accipimus, nihil omnino comederimus aut biberimus: & qui matrimonio iuncti sunt, rationem debent ducere tanti Sacramenti.

PRÆ-

PRÆPARATIO EX S. THOMA & S. Hilario.

S. Thomas cum S. Hilario, vbique docet nos ſolo peccato mortali arceri à ſuſcipiendo Euchariſtiæ Sacramento. Idem habet Conc. Trident. vt dictum eſt.

PRÆ-

PRÆPARATIO EX LVD. GRANATENSI.

Ad fructuosam Cōmunionē requiruntur tria.

- Puritas mentis.
  - *Vt à peccatis mortalibus abstineas, & de commissis ex corde doleas.*
  - *Vt omne odium, & auersionem à fratre deponas, quia est Sacramentum Vnionis.*
  - *Vt ab omni turpitudinis specie abhorreas, quia sumis corpus purissimū.*
  - *Vt coneris etiam venialia vitare peccata & cogitationes vanas & mundanas, quia deuotionem impediunt.*
- Intētio recta, vt cōmunices.
  - *Non, ex consuetudine.*
  - *Non, vt placeas hominibus.*
  - *Non, vt tuam consolationem quæras.*
  - *Sed vt verum Christi spiritum imbibas: nempe veram charitatem erga Deum & proximū, profundam humilitatem, & ardens patiendi cum Christo desiderium.*

Vt ores

Deuotio actualis.

- *Vt ores Deum sine distractione.*
- *Vt piè & spiritualiter erga Christum sis affectus.*
- *Vt magna reuerentia eum adeas, tanquam filium Dei, & creatorē mūdi, tuumq́ redemptorem.*
- *Vt magno cū desiderio & fame spirituali hūc cælestem cibum, considerando ingētes eius fructus, sumas.*

Post cōmunionem.

1. *Age Christo gratias, quod dignatus sit animæ tuæ domum intrare.*
2. *Exerce actus amoris, quasi spiritualiter eum amplexando, tangendo, osculando & rogando vt tecum maneat.*
3. *Expone ei miserias tuas, inspirationes, & seruiendi ei desideria. Pete vt domum tuam veris virtutibus exornet.*
4. *Orationem vocalem ex officio B. V. adiunge.*
5. *Diem cōmunionis maiori modestia & pietate, quàm reliquos, trāsige, ne calor deuotionis facilè pereat.*

REME-

REMEDIA

CONTRA VARIAS TENTATIONES, QVIBVS DÆMON HOMINES PIOS, ET S. EVCHARISTIAM

frequentantes agitare solet, ex varijs Doctoribus, pro omni hominum genere, maximè autem pro vitæ spiritualis studiosis collecta.

AD LECTOREM.

ECce tibi, Amice Lector, varia remedia & valde vtilia, cōtra varias tētationes, quibus in dies humani :neris hostis nos conatur impetere, affli're & defatigare: speciatim autem 's, qui contemptis voluptatibus mundi ' carnis, vitæ spirituali se dediderunt, ›nemq́ue operam nauant, vt perfectam i victoriam consequantur. Lege igir illa attente, non secus, quàm si essent

sent remedia infirmitatis corporalis, qui noctu diuque cruciareris. Nam cùm anima multò sit corpore nobilior & excellentior, ratio postulat, vt etiam longè auidiùs quærantur antidota, quibus aut præsentes, aut futuri eius morbi depelli possint. Et si aduertis illa tibi profuisse, da gloriam Domino Deo, & ora pro eo, qui amore suæ diuinæ Maiestatis, & salutis animarum sanguine Christi redemptarum, illa collegit. Cui sit laus omnis, honor, & gloria, cum Patre & Spiritu sancto in sæcula sæculorum, Amen.

QVID MAXIME DÆMON conetur impedire.

NIhil æquè inter omnia dæmon conatur impedire, ac ſanctorum Sacramentorum frequentiam: experiẽtia enim didicit, nulla re efficaciùs regnum ſuum euerti, & iniquas machinationes ſuas labefactari. Nec enim ſolũ in ijs gratia Sacramentalis recipitur, cuius minimus gradus ſufficit ad reſiſtendum omnibus inferni dæmonibus, ſed etiam frequẽtando illa homo exercet ſe in ijs virtutibus, quæ vehementer dæmonibus diſplicent, vt in fide, ſpe, caritate, humilitate, oratione, contemptu mundi, fuga peccatorum non modo mortalium, eorumq́ue occaſionibus, ſed etiam omnium venialium, quoad humana fragilitas patitur, ac denique in omnibus ijs præſtandis, quæ dæmones maximè oderunt. Nihil igitur mirum, eoſdem tot artibus & modis ſanctiſſimorum Sacramentorum frequentiam impedire.

QVÆ IMPEDIMENTA DÆMON OBIICIAT FREQVENtationi Sacramentorum.

Pri-

PRimum est, Humanus respectus: vnde vtitur opera cuiusdam tyranni crudelis, cui nomen est, QVID DICENT HOMINES? Dicent me factum sanctulum, hypocritam, adulatorem, &c. O quot dæmon hac via auocat à bono proposito!

II. Est, quod persuadet hominibus, ad frequentandum rectè Sacramentum, deserēdas esse omnes recreationes: itaque repræsentat eis viuendi rationem tam arctam, seueram, & melancholicã, vt terrorem quendam eis inijciat. Atq; interim cælat, plerosq; omnes, qui hoc Sacramentum frequētant, lætiores esse, minusq; melãcholicos, quàm aliàs fuerint: quosdã etiã ita affectos, internoq; gaudio perfusos, vt cum nullo Mundi Principe statũ suum cõmutare velint.

III. Proponit ob oculos excellentiam huius Sacramenti, & propriam communicantium indignitatem, qua nempe longissimè distent à Sacramento. Et quod peius est, quando eos auocare nõ potest, execratur eos, quasi nimium de se præsumant, & humilitatem afferant superbia circumuestitam. Atque interim non permittit eis tempus considerandi, si ratiõ nostræ dignitatis habeatur, ne semel quidem quoq; anno, imò ne-

nec in tota vita vnquam esse communicandum. Quasi verò indusium mundius sit, si semel lauetur in anno, quàm si lauetur omni septimana.

IIII. Obijcit, non esse possibile ita abstinere à peccatis, vt toties dignè possis communicare: & interim cælat, quàm multi per frequentationem Sacramenti, à consuetudine peccatorum, quibus antè erát immersi, sint abstracti. Cælat etiam eos, quod beneficio huius Sacramenti homo verè fiat castus, humilis, misericors, mundi contemptor, fortis in aduersis perferendis, & constans in studio pietatis.

V. Inijcit in mentem multa dubia de hoc Sacramento: an sit, vel non sit corpus Christi in illo; & quomodo sit? Et quosdam, maximè dum communicaturi sunt, ita vexat his dubijs, vt tandẽ à Communione abstineant. Et interim occultat, quàm mirabiles effectus quotidiè ex frequentatione huius Sacramenti existãt. Multi enim, qui in rebus diuinis erant cæci, vident: surdi audiũt: claudi, ambulant alacriter in via Domini: leprosi, & immunditia pleni, sunt pleni castitate. Et qui in peccatis erant sepulti, potiùs volunt mori, quàm scienter committere etiam vnum pecca-

tum veniale. Vnde quæso hæc mutatio dexteræ excelsi? si ibi nō est vera humanitas & diuinitas Saluatoris?

VI. Tot turpes cogitationes obijcit, maximè nocte, quę antecedit Communionem & fœda somnia: vt nonnullos sic quoque absterruerit. Vnde legimus, quendam ex antiquis Patribus semper nocte Communionem præcedente, incidisse in pollutionem: quod cùm obseruasset à Dæmone procurari, in despectum eius nihilominus communicauit, & sic pollutio cessauit.

VII. Ponit ob oculos defectus & imperfectiones quorundam qui Sacramētum frequentant, & alijs sunt scandalo: nec interim aperit quàm multi miraculosè in alios homines sint mutati. Et inde sequeretur nos non debere vti vino, gladio, cultris, quia multi illis abutuntur.

VIII. Opponit, Familiaritatem nimimiam cum S. Sacramento, parere contemptum. Cui respodnendum est. Qui non habet familiaritatem cum Deo habet cum dæmonio: cùm dicat Christus: *Qui non est mecum, contra me est.* DEINDE cùm DEVS velit se vocari à nobis PATREM, vult quoq; secum agi familiariter. Familiaritas ergo non omnis parit contemptum, sed quæ in i-

Luc. 11. 23.

tur

tur cũ hominibus imperfectis: eò quod homines in hominibus facilè solent notare quasdam imperfectiones, ob quas se mutuo contemnunt. In DEO autem nulla imperfectio notari potest. Et ideo Angeli, qui familiarissimè semper DEO assistunt, summa cum reuerẽtia DEO seruiunt.

DECEM TENTATIONES *Dæmonis, contra Frequentatores Sacramentorum.*

QVANDO Dœmon nequit S. Sacramentorum frequentationẽ impedire, conatur varijs modis affligere eos, qui illa frequentant, præcipuæ autem his.

PRIMA TENTATIO. Facit, vt ab alijs rideãtur, & appellẽtur Iesuitæ, ac etiam à suis domesticis exagitentur, vt, data quauis occasione dicant: Verè hic est, qui toties communicat; & si videant eum aliquando subirasci, exclament, & alia similia agant.

II. TENTATIO. Ob oculos ponit, eos non esse dignos tam crebra cõmunione. Cui respondendum est, se idcirco adire Eucharistiam, vt fiat dignus. Deinde, tum quempiã esse dignum, quãdo est in Dei gratia: esse autem in gratia

dum est confessus. In Confessione enim recipitur vestis nuptialis qua securè ad has sanctas nuptias accedi potest. Adhæc se id facere, vt placeat Domino Deo ad id inuitanti. Atq; etiã quia hoc Sacramētũ est animę nostrę panis. Præterea, nos ire tanquem infirmos ad medicum; vt filios prodigos ad clementissimum patrē, qui suauissimo, amantissimoque vultu semper nos recipit. Accedit, quòd sicut Christus Dominus noster, cùm esset in mundo, numquã à se aliquem repulit, sed omnes amanter recepit, ita nunc libentissimè, cùm naturam suam non mutauerit, suscipit omnes, qui ad ipsum in Sanctissimo Sacramento existentem veniunt.

III. Tentatio est. Conatur quosdam reddere scrupulosos, vt arbitrētur peccare se vbi nihil peccant, vel vt frequētationem Sacramenti deserant, vel vt semper sint afflicti, & timore pleni. Remedium autē præcipuum est, in omnibus, & per omnia credere Confessario.

IV. Tentatio. Persuadet quibusdam, eos nullum ex Communione capere fructum, meliores fuisse cùm non frequentarent Sacramenta. Qua tentatione dœmon, vel gignit in illis tædium quoddam Sacramentorum, vel certè ita

anxios

anxios reddit, & mentes eorum obtundit, vt nullam vnquam percipiant consolationem. Remedium huius tentationis est, bonum signum esse quod cũ fructu Sacramenta suscipiantur, quando agnoscimns, nos nullum facere fructũ. Nam, teste S. Bernardo, vnum ex certissimis signis præsentis in anima Spiritus sancti est, teneri desiderio maioris gratiæ, & agnoscere exiguum in se fructum. Alterum remedium est, eò sæpiùs accedere ad hoc Sacramentum, dicendo: Si ego cum tantis auxilijs nihil proficio, quid fieret, si illis quoque destitutus essem? Præterea, quamdiu cogitamus facere bene, nunquam deserendũ est bonum. Cúm ergo hæc Sacramenta sint omne bonum nostrum, magna stultitia foret, tantum bonum relinquere, cùm spe benefaciendi. Imitandus est filius prodigus, qui existens in tantis ærumnis, dixit: *Ibo ad patrem meum*: *Luc. 15. 18.* cui omnia ex voto successerunt.

Et S. Catharina Senensis, cùm Dæmon obijceret, ipsam esse damnatam, & ideo orationes, omniaque bona opera nihil ei prodesse, respondit: Si damnata sum, plus boni faciam, quàm vnquam: opera bona duplicabo, amabo Deum, quantum possum & valeo: adhærebo

hærebo illi,& toto vitę tempore ei placere conabor,quia in inferno nō potero illum amare ,nec quidquā boni facere. Et sic Dæmonem pudefecit.

V. Tentatio. Multas tentationes immittit nonnullis, quas nunquam antè senserant : quod contingit, vel quia olim, vt tenuiter resistebant tentationi, ita nec aduertebant esse tentationes, vel quia Deus illas permisit, ob maiorē
Eccl. eorum vtilitatem. *Qui enim non est ten-*
34. 9. *tatus?* inquit Scriptura. *Quid scit?* Et ali-
Eccl. bi. *Fili, accedens ad seruitutem Dei, sta in*
2. 1. *timore, & prapara animā tuā ad tenta-*
2. Tim. *tionem.* Et S Paulus dicit, *Nō coronabitur*
2. 5. *nisi qui legitimè certauerit.* Itaque bonū signum est, quando quis hoc plus affligitur quò frequentius communicat.

VI. Tentatio. Obijcit menti curas domesticas & negotia, quæ impediunt orationem. Huic respondendū, quò quis maiores habet occupationes, hoc plus egere diuino auxilio: Et quia solo pec. mor. arcemur ab hoc Sacramēto, quoties quis se eius reū non putat, aut, si putat, cōfitetur, securè poterit illud accedere.

VII. Tētatio est. Timor vanæ gloriæ, dū quis intelligit se laudari, aut vituperari. Quòd ad primū attinet respōde Tentationi, quod respondit S. Bernardus, cùm dæmon ei suggereret, vt ob vanæ glorię

periculũ prędicandi officium desereret, O dæmon, inquiebat, nec cœpi predicare propter te, nec desinam propter te. Quod ad secundũ attinet, magna stultitia est, deserere Deum, bonorumque operum exercitiũ ob dicta aliorũ Nec tales aliud sũt, quã arũdines vẽto agitatę.
VIII. Tentatio. Obijcit frequenter communicantes debere semper vacare orationi. Quod ille facit, vel vt eos reddat infirmos, vel vt familiam in eos cõcitet, si ob rationem rem domesticam negligant. Remedium huius est, statis horis attendere nunc orationi, nunc laboribus, nunc curãdæ rei domesticæ: ac de oratione quidem agere cum Confessario, eiusque consilium sequi.
IX. Tentatio est. Occultis quibusdam modis continenter animum Deo seruientium reddit inquietum, obijciendo illis defectus in Oratione, Confessione, & Communione, alijsq; rebus spiritalibus commissos. Cum hac tentatione non est disputandum, sed opus est humiliare se ex corde, & agnoscere se multò pluribus defectibus obnoxium, quã dæmon, vel alij sciant: atque ideò propiùs velle adiũgere se Christo, vt ab eo ratio bene orandi, confitendi, & communicandi perdiscatur. Si enim nos de-

ficiamus in ſeruitio illi præſtando, ille nunquam deficiet in defectibus noſtris condonandis. Quare ob nullum defectum Dei deſerendi cauſſam habemus: imò nullus maior defectus eſt, quàm deſerere ſeruitium ſuæ diuinæ maieſtatis. Quod ſi cauſſam dolendi habemus ob defectus noſtros, multò maiorem gaudendi habere debemus, ob amorem eius in nos, & ſummam ignoſcendi nobis promptitudinem, ac perpetuum auxilium, quod beneficio Sacramentorum ſuppeditat, ad cauendos defectus.

X. Tentatio. Reddit quoſdam admodum anxios, quaſi non bene ſint cōfeſſi: nō dixerint omnia peccata: conſcientiam non ſatis aperuerint, & alia huiuſmodi: vnde ſæpius communicātes primario quodam huius ſancti Sacramenti effectu priuat, nempe refectione, & conſolatione ſpirituali: Cumq;, Domino in domum ſuam recepto, deberent
Luc. 19 8. eſſe leti & hilares, vt fuit Zachæus; redduntur omnino melancholici & triſtes, cogitantes de peccatis memoria elapſis. Vnde ingens mox naſcitur timor, puſillanimitas, triſtitia inordinata, ac incredibile Confeſſariorum faſtidium. Pro cuius tentationis antidoto cōſideranda ſunt ſequentia documenta.

Documentum. I. PRÆ-

PRAEMISSA sufficienti præparatione confiteri, certòque confidere, omnia peccata esse remissa à Iesu Christo Domino nostro, etiam ea, quæ occulta fuerunt; vel memoria exciderunt: nec quidquam de hac re dubitare.

Documentum II.

Aliam præparationem requiri pro confessione annua, aliam pro mẽstrua, aliam pro hebdomadaria, aliam deniq; pro biduo: quia pro hac breuissimum sufficit tempus.

Documentum III.

Neminem esse obligatum ad confitẽda peccata venialia, nisi quãdo dubitat, an sint mortalia, vel venialia. Quoties ergo quis non se sentit grauatum peccato mortali, si copiam Confessarij non habet, potest securè sacram communionem accedere.

Documentum. IV.

Etsi verò nemo obligetur ad Confessionem peccatorum venialium, tamen, salutare est illa confiteri, tum quia cõfitendo noua semper obtinetur gratia, tum quia homo faciliùs vitam suam emendat: deinde, quia multa sunt mortalia, quæ videntur venalia. Pœna quoque venialibus peccatis debita, citius deletur. Hæc omnia S. THOMAS,

Habitus deniqne confitendi venialia, facit, vt habet *Petrus Paludanus*, vt ab illis abstineamus.

Documentum V.

In modo confitendi, numerumq́ue peccatorum, cæterasq́ue circumstantias exprimendi, sequatur omnino iudiciũ Cõfessarij qui conscientiã eius benè habet perspectã. Quãdo verò se existimaret op⁹ habere cõfessione, ille autẽ diceret, eũ posse cõmunicare, securus accedat, modò cõscientiam peccati mortalis nõ habeat: lucratur enim & id, quõd lucratus esset confitẽdo, & multò plus, ob illam obedientiam, suique victoriã: per fidem qnoque, dũ cogitat, quicquid dictum est à Confessario, sibi dictum à Deo Vnde meritò in corde sibi dici audiret: *Fide, tua te saluum fecit.*

Documentum VI.

Sicut homini timorem Dei non habenti, nihil facilius est, quàm peccare mortaliter: sic ei qui mauult mori, quàm mortaliter peccare, admodũ difficile est peccare mortaliter. Qui ergo talem animum habet, non facilè existimare debet, se admisisse peccatũ mortale.

Document. VII.

Quando quis conscientiam suam nõ

sentit

ſentit alijs grauatā peccatis, quàm venialibus, non tenetur omnia ſigillatim confiteri, ſed ſatis eſt confiteri aliqua: de reliquis verò generatim agnoſcere ſe culpabilem: & ſic omnia remittuntur, vt docet *Syluester in Summa.*

Document. VIII.

Duo maximè ſolent turbare homines ſpirituales Primo cogitationes, ſecundo detractiones. Quod ad primum attinet, ſciendum eſt, cogitationem prauam non eſſe peccatum, niſi illi conſẽtiamus. Signum autem, quod ei non cõſentiamus, eſt, quādo diſplicet nobis cogitatio, & nollemus eam habere, ac quādo malumus in animo potius mori, quàm mortaliter peccare. Quod ad ſecundnm, ſciendum eſt, quando quis nulla intentione, per loquacitatem, aut alia de cauſa, mali aliquid dicit de alio, non committere peccatum mort. ſed vel nullũ, vel veniale: niſi inde ſequeretur iactura famæ alienæ magna, modò res non ſit publica, vt docet *Fumus in Armilla.* Cauendum tamen diligenter.

Documentum IX.

Quamuis, qui vult proficere in ſpiritu, ſedulò debeat abſtinere etiam à peccatis venialibus, vulgata enim Doctorum ſententia eſt, potius permitten-

dum, vt pereat mundus, quàm vnum peccatum veniale committendum: tamen quando illud committit, debet de eo dolere, cum proposito, non amplius committendi, & veniam à Deo postulare, atque ita quiescere. Sunt autẽ duo peccatorum venialium genera. Alia sunt scienter & prudenter commissa, & hæc diligenter fugienda sunt, quia disponunt ad mortale, & magnum damnũ animæ adferunt. Alia committuntur ex fragilitate, ignorantia, & inconsideratione: & hæc permittit Deus, vt nos humiliemus, & submissè de nobis sentiamus, alijsque de caussis. De h[is] intelliguntur illa verba Scripturæ: *Septies in die cadit iustus, & resurgit.* Pro. 24. 16.

Documentum X.

Bon[um] est, vt qui sæpius vna hebdomade confitetur, citò se expediat, tum ne fiat scrupulosus, tum vt Confessario detur tempus illum instituendi, atque etiam, vt detur bonum exemplum circumstantibus, ac alijs exspectãtibus cõfitendi locus, qui facilè in hæc verba erumpere solent. Quid ille, cùm toties cõfiteatur, tamdiu adhęret Confessario?

MODVS CONFITENDI, PRO-ijs, qui Sacramenta frequentant.

BONVM

BONVM est, vt Pœnitens eam confitendi rationem sequatur, quã Confessarius præscripserit, sicut in rebus ad corporis valetudinem pertinentibus, sequitur præscriptum Medici, maximè cùm Medicus sæpè soleat in suis antidotis præscriptis errare, & erret. Deus autem, teste S. Brigitta, non facile sinat Confessarium errare in rebus ad animam spectantibus. Ordo verò generatim huiusmodi præscribi posset, vt Pœnitens primò se accuset de peccatis cordis, hoc est, de malis cogitationibus, de iudicijs, prauis desiderijs, suspicionibus, odijs, &c. 2. De peccatis oris, vt de mendacijs, explicando num studio, an imprudenter sint dicta, De verbis otiosis, de detractionibus, &c. 3. De custodia sensuum. 4. De operationibus, secundum statum proprium 5. Quod Deum non ex toto corde dilexerit, nec proximum sicut seipsum. Quod gratias pro beneficijs nõ egerit, quod Sacramenta cú debita deuotione non accesserit, &c.

VERBI GRATIA.

FACTO signo crucis, & dicto Confiteor, vsque ad *Ideò precor*. Si tempus sit, dicere. Pater, dico meam culpã, vel accuso me, quod admodum negli-

gens

gens fuerim in repellendis cogitatiobus prauis omnis generis, quodque mẽtem non occuparim cogitationibus pijs & sãctis: nec humiliter de me senserim.

Præterea me accuso, quod non beue refrenarim meam linguam; multa verba vana, otiosa, & inutilia effutierim; de proximo quoque meo, non eo amore locutus fuerim, ac debeam, & quemadmodum alios vellem loqui de me: non misertus sim eorum defectibus, sicut meis: nec rationẽ præsentiæ Dei & angeli custodis habuerim.

Fateor etiam culpam, quod non custodierim meos sẽsus, maximè oculos, nec à me, vel alijs omnes occasiones offendendi Deum remouerim.

Dico meam culpam, quod actiones meas non instituerim, vti debebã, sincera intentione ad gloriam Dei. Familiam item meam, nõ vt oportet, monui & correxi. Multis in rebus locum dedi iræ, & impatientiæ, nec omnia, quantumuis minima, tanquã è Domini Dei manu suscepi, sed passus facilè sum conturbari cor meum.

Deniq; me accuso, quod neq; Dominum Deũ toto corde, neque proximũ, sicut meipsum, dilexerim: nec gratias pro beneficijs continenter hactenus

mihi

mihi præſtitis rependerim: maximè quod tanto amore ſe mihi dederit, Et quod non eum fructum ex his ſanctis Sacramentis, quem debebam percepe-rim, *Ideo precor*, &c.

MODVS CONFITENDI PRO eo, qui dubitaſſet, num omnia confeſſus fuerit.

PRIMO, dictis omnibus ſuccinctè, quorum meminit, dicat. Et de omnibus peccatis meis, mortalibus & venialibus, occultis & manifeſtis, magnis & paruis, quæ feci, dixi vel cogitaui, corde, ore, vel opere, contra Deum, proximum, & contra meipſum ex fragilitate, malitia, vel omiſſione, à tempore quo ad vſum rationis perueni, in hanc vſq; horam, dico meam culpam, meam magnam culpam, meam grauiſſimam culpam doleoq; me non ea reuerentia, qua debui hoc Sacramentum acceſſiſſe, nec eũ dolorem ſentire de peccatis, quẽ oporteret: obſecrans interim Dominũ, vt per Christi ſanguinem, huius omniumq; aliarum confeſſionum defectus ſupplere velit: & te Patrẽ meum ſpiritualẽ, vt velis mihi iniungere pœnitẽtiã

& dare

& dare absolutionem, ac orare pro me misero peccatore Dominum Deum nostrum.

ALIVS MODVS BREVIOR.

QVAMVIS omnia hactenus dicta vtilia sint conscientijs scrupulosis & anxijs, nihilominus, qui sæpius in hebdomade confitentur, debent, ob rationes suprà allatas, multò esse breuiores, & Confessario fidere, cogitareque, eum non intermissurum interrogationes, si iudicarit necessarias. Et sicut, quãdo ille pœnitentem adire Communionem iubet sine Confessione, debet, si peccati mortalis conscius non sit, alacriter adire, omni posthabito metu: sic prorsus obseruare debet modum confitendi à Confessario præscriptum.

VERBI GRATIA.

CONFITERI peccata quibus grauari sentit conscientiam, & deinde petere Absolutionẽ vt si dicat. Post extremam meam Confessionem accuso me, quod semel sim mentitus, ter detraxerim proximò, sæpiùs iratus fuerim, &c. negligens quoq; in repellendis malis cogitationibus, nõ amarim Deũ

ac pro

ac proximum vt debebam, non conformarim meam voluntatem diuinæ, non egerim pro receptis beneficijs gratias, non rectè custodierim sensus, maximè oculos. De quibus, alijsq; multis, quę arbitror me commisisse, sed non occurrunt, dico meam culpam, & rogo te Pater, vt mihi dare velis absolutionem, ac pro me orare.

MODVS CONFITENDI, quando est magnus confitentium concursus, vt diebus festis.

QVANDO is qui crebriùs confiteri solet, pridiè confessus est, non deberet rursum confiteri postridiè, nisi aliud præscripserit Confessariùs: si autem confiteatur, vno verbo, si possit fieri, exponet, quid conscientiam grauet, vt detur locus alijs, qui cupiunt reconciliare se, vel communicare.

EVM, QVI MOREM HABET sæpè communicandi, si, ob absentiam Confessarij, vel quia ita voluit Confessarius, confiteri nequeat, non debere angi animo, vel à communione abstinere, exemplo S. Mechtil.

S. MECHTILDIS cùm quodam die statuisset communicare, & ob Con-

Confessarij absentiã, admodum turbaretur, magno animi dolore animi cœpit confiteri Deo omnia sua peccata, & & negligẽtias: cumq; sentiret certò sibi illa remissa, magnas Domino gratias egit. Qui ei respondit. Sicut qui magni Regis aduentum expectat, mox domum suam expurgat, ne sit, quod eius oculos offendat: cùm verò rex iam tam vicinus est, vt sordes efferre domo non possit, eas conijcit in angulum, postia eijciendas: sic etiam quando tu habes voluntatem & desiderium peccata confitendi, nec de cętero ea committendi, sic è cõspectu meo remouentur, vt eorum nõ recorder amplius.

ANTE COMMVNIONEM quid fieri debeat iuxta S. Mechtildem.

PRIMO nudanda est conscientia, sicut Christus corpus suum demonstrauit nudum. Si enim illud denudauit ad flagella, quantò magis nos debemus nudare conscientiã ad verba? Debes ergo inspicere speculũ virtutum Christi D. N.

Ac primò quidem in speculo humilitatis Christi, homo dedet considerare suam humilitatem, an animam suam inqui-

inquinarit aliqua ſuperbiæ vel vanæ gloriæ macula?

Secundo in ſpeculo patientiæ Chriſti debet inſpicere ſuam patientiam, num in illa inueniat aliquem næuum impatientiæ?

Tertio in ſpeculo obedientiæ Chriſti videat, num aliqua inobediẽtiæ macula appareat in anima?

Quarto, in ſpeculo amoris Chriſti, probet ſuum amorem quantum videlicet amorẽ demonſtret erga Deũ, quãtum erga maiores: quàm pacificus ſit in æquales, quàm pacificus in minores?

Etſi inueniat in anima aliquid reprehenſione dignum, conetur eã ſuauiter, cãdido humanitatis Chriſti panno mundare: in memoriã dulciter reuocando Chriſtum eſſe noſtrum fratrem, & tam clementem, vt vix homo agnoſcat peccatum, quin ille miſericorditer illud condonet. Verùm diligenter cauere debet, ne animæ maculas nimis durè & aſperè abſtergat, hoc eſt, citra diuinæ bonitatis conſiderationem, alioquin eam lædet & cruentabit potius, quàm ſanabit. Hucuſque verba. S. Mechtildis.

REME-

REMEDIA ET DOCVMENTA *pro ſcrupuloſis, qui nunquam putant ſe rectè confeſſos*

EX IOANNE *Ruisbruchio Doctore pio & erudito.*

HORTOR te, inquit, vt longas & prolixas fugias confeſſiones, quia turbabunt pacem pectoris tui, & complebunt ſcrupulis. Et ſcias, ſi vſus fueris multis verbis non neceſſarijs, vt ſi confitearis omnia venialia, exiſtimans ſic fore conſcientiam tuam tanquilliorē, & non potiùs confidēs in Deo, te non fore illuminationum diuinarum participem, nec à diuina Maieſtate inſtruendū, atque ita nunquàm poteris diſtinguere inter peccatum magnum & paruum. Adhæc, ſi memoria exciderit aliquod peccatum, quod ſoles confiteri, eris admodum afflictus, & exiſtimabis te non eſſe rectè confeſſum.

Ex eodem.

DE peccatis venialibus (à quibus nemo in hoc mundo eſt immunis) paucis verbis confitebere, & generatim tantùm, cum propoſito benè ſemper agendi, & abſtinendi ab omnibus peccatis mortalibus & venialibus, quoad fieri poſſit.

Ex

Ex eodem.

TOTVM fundamentum ſanctitatis eſt Puritas conſcientiæ, quam cō ſequeris, omni ſtudio excutiendo teipſum: & ſi deprehenderis te eſſe in peccato mortali, & alio graui, confitere, & poſtea certò confide tibi eſſe remiſſum. Itaque ſæpe mentem eleuando ad Deū, dicere poteris. Domine propitius ſis mihi peccatori.

EX IOAN. TAVLERO.

QVOD ad peccata venialia attinet (à quibus nemo in hac vita liber eſt) ne ſitis admodum ſolliciti, ſi nō omnia ſigillatim expreſſeritis in confeſione: ſatis enim eſt à Deo bono corde expoſcere pro illis veniam, ſic enim non eripietis tempus Confeſſario. Verè ſufficit generatim illa fateri, nec enim tenemur confiteri, niſi ſolùm peccatum mortale, vel de quo dubitamus, an ſit mortale. Peccata enim venialia multis modis expiantur, nempe contritione, oratione Dominica, aqua benedicta deuotè ſumpta, & genu flexione.

REMEDI-

REMEDIVM PRO IIS QVI *putant se carere debita contritione.*

Ex eodem Thaulero.

SI tibi deeſt contritio, doleas te eam non ſentire, prout velles, & hoc ſufficit: ſimiliter ſi non ſentis in te deſiderium & amorem, quem velles, opta tãtùm iſta habere.

Quando cõfeſſus fueris peccata mortalia humiliter reliqua relinque Deo: & ſi ſequatur remorſus conſcientiæ, reſigna te diuinæ voluntati, donec libereris illo.

Credere debes Confeſſario perinde ac Deo, & ideo relinquere debes conſciẽtiæ anxietates, ſisnè integrè confeſſus, an non, confidens Deo, qui te non decipiet.

REMEDIVM PRO EO, QVI *ſordidis cogitationibus vexatur.*

Ex eodem.

OBSECRO te, inquit ille, ſis bono animo, tantùm coneris eas reijcere, & tibi non nocebunt, ne diſputa cũ illis; nullo reſpõde verbo; nihili facias. Conuerte te ad Dominum Deum toto corde.

REME-

REMEDIVM PRO IIS, QVOS *Dæmon conatur inducere in desperationē suggerens bona eorum esse perdita ipsosq́; damnatos.*

Ex eodem.

OMnem curam & solicitudinem debes proijcere in Deum, vt docet S. PETRVS, & in misericordiæ eius abyssum. Nam vti nautæ, quando periculum est naufragij anchoram in mare abijciunt, vt saluentur: sic in huiusmodi tentatione, debemus spei nostræ anchoram abijcere in mare passionis Christi, & in diuinitatis abyssum, perfectam & firmissimam spem, ac fiduciam constituendo in Deo.

REMEDIVM PRO IIS, QVIbus *mens abundat cogitationibus fœdis, ex Doctore Henrico Susio.*

COGITARE peccatum nunquam habere rationē peccati sine voluntatis consensu, vnde si quis continenter mentem haberet obnoxiam cogitationibus tam abominandis, & detestandis, vt neq; corde humano concipi, nec lingua vlla explicari possint, & in duos, aut tres annos durarent, sed repugnante voluntate & ratione, nūquam peccaret, ac proinde nec teneretur de illis confiteri.

REME-

REMEDIVM PRO IIS, QVI *quoniam voluptatem aliquam capiunt ex dictis cogitationibus, ideò dubitant.*

Ex eodem.

SI turpis aliqua cogitatio incidat, ex qua aliqua voluptas percipiatur, & ob obliuionem non repentè ſupprimatur, ita vt dubiũ ſit an ei conſenſerit, & mortaliter peccarit, nullo modo credere debet ſe conſenſiſſe: tũc enim voluptatis illecebra ita præuenta eſt, vt multum temporis interueniat, antequam aduertat. Quare, qui eſt alioquin homo timoratus, nunquam arbitrari debet ſe conſenſiſſe. Nam ſecundùm S. Auguſtinum, peccatum tam eſt voluntarium, vt ſi voluntarium non ſit, nec ſit quoque peccatum.

REMEDIVM PRO IIS, QVI *ſæpius in defectum aliquem incidunt, & inde magnum faſtidium capiunt.*

Ex Thaulero.

COGITARE Apoſtolos Chriſto tã caros in defectus ſæpius lapſos eſſe. Et crebrò Deus ſibi cariſſimos errare & labi paſſus eſt, Nec quiſquam ad magnam perfectionem ferè peruenit,

qui

qui non prius in magnum aliquem defectum prolapſus fuerit.

Cùm verò incideris in aliquem defectum, omni conatu & amore te ad Dominum Deum conuerte, & cum profunda diſplicentia plus deteſteris illum, licet exiguum, quod contra honorem & voluntatem Dei factum eſt, quàm omnem confuſionem, damnum, pœnam illo defectu promeritam.

Deinde ad Deum te conuerte cum firmo propoſito illum cauendi. Nam (vt dicit Taulerus) magna quædam indignatio contra nos ipſos, iuncta propoſito non amplius delinquendi, cõuerſioniq; ſinceræ ad Deum, ac firmæ fiduciæ cõceptæ ex amariſſima Paſſione, & immenſa eius caritate, eſt vera pœnitẽtia.

REMEDIVM PRO EO, QVI *dubitat, num ſibi à Deo remiſſa ſint peccata.*

QVamuis, inquit Taulerus, mater obliuiſcatur ſui filij, Deus tamen nõ poteſt obliuiſci noſtri, vt alibi dixit: *Iſai 49 15.* tantaq; eſt eius miſericordia, vt nõ citiùs exigua ſtupa in ardentẽ fornacem coniecta abſumatur, quàm citò Deus omnia peccata condonet, quando verè de eis dolemus. Et tam bonus eſt Deus,

 vt quod

vt quod semel condonauit, nunquam improperet.

Henricus ante citatus ait, Deum tam esse misericordem, vt nulla quamuis fidissima mater, tam citò & libenter manum porrigat suo dilectissimo filio in medijs flammis existenti, quàm Deus porrigit peccatori contrito, etiamsi vno die centies peccasset.

REMEDIVM PRO EO, QVI *nimium dolet de præteritis peccatis.*

S. Augustinus docet hominem debere dolere, quando recordatur peccatorum, sed de hoc dolore debere gaudere.

S. Bernardus dicit Deum non respicere, qualis quis fuerit olim, sed qualis nunc sit, & esse desideret. Et si verũ est, Deum, vt antè dictum est, tam promptũ esse ad peccata condonanda, & omnium obliuisci, vt liquet in S. Petro, S. Paulo, S. Maria Magdalena, & alijs, multum consolari in Domino debemus.

REMEDIVM PRO EO, QVI *laborat defectu, quem putat se non posse corrigere, & ideò affligitur.*

S. Gregorius ait, Dominum Deum quibusdam nonnunquam negare minora

minora dona, quibus largitus est maiora. & quibus dedit gratiam expugnandi peccata magna, non dedisse ad expugnandum defectus paruos, vt nimirum ridendi, & gaudendi, citò irascendi, & alios similes, vt occasionem habeant gloriam dandi Deo, cuius munere cùm vicerint monstra tam grandia, non possunt tamen vincere minimas formicas. Atque ita causam habeant se humiliandi.

Ait Taulerus, Deum aliquando permittere, vt ne lectissimi quidem ipsius serui immunes sint ab huiusmodi defectibus, vt iræ, indignationis, asperiorum verborum, & aliorum similium, vt occasionem illis det conseruandæ humilitatis. Itaque defectus illi sunt instar cinerum apud illos, quibus diuini amoris ignis conseruatur. Quare neque debent ob istiusmodi lapsus terreri, nec spem abijcere, sed multò amplius se humiliare. Atque ita fiet, vt occasionem habeant semper quæstum aliquem ex diuina gratia faciendi, ac Deus metat, vbi non seminauit.

REMEDIVM PRO IIS, QVI in defectum lapsi valde excruciantur.

QVidam dum defectum aliquem cõmittunt, tantam crucem & perturbationem in animo experiuntur, vt maius ex ea dispendium, quàm ex ipso defectu hauriant. Atq; etiam, quia proprium culpæ est conscientiam remordere, nonnulli ab hoc remorsu ita animo deijciuntur, vt summa amaritudine cor adimpleant. Vnde semper inquieti, & diuina consolatione destituti, prorsus animo deficiũt, & vires, quas ad benefaciendum antè habebant, perdunt.

Solet autem id quandoque prouenire ex occulta quadam superbia, qua homo existimat se talem esse, cui non deberet talis defectus contingere. Humilis verò contra cogitat nouum non esse, considerat à imbecillitate sua, multos lapsus, erroresq; committere. Aliquãdo etiam oritur ex pusillanimitate, dum non agnoscimus gratiam nostræ redemptionis, nec vtimur antidoto à Christo per passionem & mortem suam relicto.

Primum ergo remedium est, considerare huius Domini bonitatem, & nunquam spem misericordiæ ipsius deponere, cùm abundatissimè satisfecerit pro

pro peccatis non solùm nostris, sed etiam totius mundi. Quæ ergo diffidentia nobis esse debet sub tanti benefactoris alis? Quam pœnitentiam nos agere poterimus, aut quam satisfactionem nostram Deus poterit recipere, satisfactione filij sui maiorem? cum ab hac omnes nostræ satisfactiones suam vim habeant & efficaciam? Quid verò aliud sunt omnia mundi peccata collata cum eius meritis, nisi exigua festuca respectu ignis infiniti?

RESPONSIO AD OBIEctionem.

DIcet aliquis, se quotidiè, & omni hora committere peccata, nec vnquam verè se emendare, atq; ideò se timere. Ad hoc respondetur, verè timendi causam illum habiturum esse, si Christus pro peccatis, quæ in dies fiūt, adhuc esset crucifigendus: sed cum semel mortuus sit pro omnibus peccatis præteritis & futuris, non esse causam timendi, vel misericordiæ eius diffidēdi.

RESPONSIO AD ALIAM obiectionem.

QVidam dicunt, cùm quotidiè multa beneficia à Deo accipiant, se maximo dolore, & immenso timore concuti, ex tam crebris in singulas horas lapsibus. Sed respondetur, sicut nulla ex re magis hominis malitia demonstratur, quàm quod inter quotidiana Dei beneficia, ille pergat in multiplicandis peccatis, sic nulla ex re magis apparet diuinæ bonitatis magnitudo, quàm quod beneficijs & gratijs continenter pluat in eos, qui peccare non cessant. Itaque peccatum nostrum caussam dat, vt diuina bonitas excellentiùs resplendeat.

Debemus in hoc casu facere, quod faceret seruus quispiam, fidelis quidē, sed non admodum in officio suo exercitatus, qui, habens Dominū benignum & bonum, dum aliquādo errorē aliquē committit, etsi ex vna parte doleat se errasse, & pro nulla re mundi vellet id contigisse: ex alia verò, memor bonæ Domini naturæ, se, vt aliâs, veniā errati impetraturum, totus exultat & lætatur, cum intentione in posterum lapsum illum cauendi: sic nos agnoscentes peccatum nostrū, debemus de illo dolere, cum proposito de cætero non peccādi: Et loco tristitiæ ex timore ortæ, debemus

mus lætari cum spe diuinæ misericordiæ, ac nos ipsos confortare.

Quemadmodum ex viperis admodum venenatis, conficitur antidotum aduersus venena, sic ex nostris peccatis (eo modo, quo supra dixi, consideratis) debemus conficere quasi antidotum contra venenum peccatorum, & inimici oculos proprijs armis excæcare; vt occasionem habeamus Deum magis amandi, & peccata diligentiùs cauendi. Atque ita duas primarias virtutes, humilitatem & charitatem lucrabimur.

QVOMODO PER DEFECTVS faciamus lucrum humilitatis, & sanctæ caritatis.

QVemadmodum defectus nostri efficiunt, vt cognoscamus nostram miseriam, atque ita nos humiliemus: sic patientia, longanimitas. & summa Dei in condonandis peccatis nostris promptitudo, reddentis bona pro malis, occasionem dat nobis ipsum amandi & colendi.

Aliud Remedium.

SCiendum est duo esse genera peccatorum venialium inter se dissimilia. Quædam enim peccant contra voluntatem suam & propositum, vel per infir-

infirmitatem, vel per negligentiam, vel ob prauorum habituum reliquias in animo existentes, quæ hominem non animaduertentem quasi retro impellunt. Alij verò liberiore vtuntur conscientia, & existimantes satis esse, si abstineant à mortalibus, non constituunt abstinere à venialibus, atque ita in cibo, potu, fabulis voluptatem quærunt, multique temporis iacturam faciunt. His quamdiu tantam vitæ licentiam sectantur, nunquam condonantur peccata venialia, licet ea confiteantur, vt bene dicit Henricus Herpius, quia propositum non habent illa cauendi, & in magno periculo sunt, incidendi in peccatum mortale, vt dicit S. Thomas. Verum primis illis, qui mox se colligunt, mox remittuntur. *Septies* enim, *cadit iustus & resurgit*.

Prou. 24. 16.

CONCLVSIO.

Dolor igitur de huiusmodi peccatis debet esse discretus, & eousque augeri, vt non diffidatur de diuina bonitate. Contritio enim cordis dono gratiæ diuinæ destituta, quo maior, hoc deterior est, quia inducit hominem in desperationem.

REME-

REMEDIA PRO SCRVPVLOsis ex S. Antonino, & alijs bonis scriptoribus.

QVID SIT SCRVPVLVS.

SCrupulus est inordinatus timor conſcientiæ, ex leuibus cauſſis ortus. De quo loquens propheta Dauid, dixit *Saluum me fac Domine à puſillanimitate Spiritus.* Quæ verba crebrò deberent vſurpare ſcrupuloſi. *Pſal. 54 9.*

Quot mala procreent ſcrupuli.

PRimo inducunt tædium, & ne quid boni fieri poſſit, eò quòd tollant robur & conatum animi.

Secundo, exemplo ſuo alijs adimunt audaciam benè agendi. Quare mandauit Deus, vt timidi & puſillanimes non irent cum Gedeone in prælium, ſed domum redirent, ne fuga ſua alios quoque in fugam impellerent. *Iudic. 7 3.*

Tertio, conſcientia ſcrupuloſa, ſæpè ducit homines in deſperationem: à qua liberari cupiebat Dauid, cùm diceret. *Non me ſubmergat* Domine *tempeſtas aquæ*, id eſt, deſperationis. Et rurſum. *Saluum me fac à puſillanimitate ſpiritus & tempeſtate.* Vnde S. Bernardus docet puſillanimitate gigni perturbationem, hac deſperationem, & deſperatione mortem. *Pſal. 68 16.* *Pſal. 54 9.*

Vnde oriantur scrupuli.

Nonnunquam oriuntur ex complexione frigida, ad timorem apta. Vnde fœminæ, senes & melancholici imprimis sunt obnoxij timori: timor siquidem & frigiditas constringunt cor, vnde imaginatio disponitur ad futurum aliquod malum concipiendum.

Aliquando oriuntur ex imbecillitate capitis, qua offenditur imaginatio.

Aliquando etiam excitantur à dæmone, qui melancholicos hominis humores cōmmouere potest, Deo permittente, vnde imaginatio potest falli, & inordinatè quippiam timere.

Aliquando nascuntur ex nimijs abstinentijs, vigilijs, & similibus: aliquando deniq; ex scrupulosorum societate. Remouendæ igitur sunt caussæ scrupulorum,

REGVLÆ QVÆDAM S. ANtonini ad depellendos scrupulos.

PRima est, præparare se ad Domini Dei gratiam, dolendo de peccatis commissis, confitendo, & propositum faciendo de Deo in posterum non offendendo Quicunq; enim facit quod in se, infallibiliter à Deo iuuatur. Deus enim (teste S. Thoma in quarto sentēt.) largitur illi suam gratiam, infundit do-

num

num ſapientiæ, conſilij, ſcientiæ, & intellectus, quibus plurimùm iuuatur, ad depellendos ſcrupulos.

II. Regula.

Aſſiduè legere S. Scripturam, & libros ſpirituales.

III. Regula.

Aſſidua oratio, quæ multùm prodeſt. Vnde dicit Sapiens: *Inuocaui Dominum, & venit in me Spiritus ſapientiæ*, qui ſpiritus eſt illa oratio, quæ nos docet omnia. Speciatim autem oratio valet ad depellendos ſcrupulos à dæmone iniectos, qui præfiguratus fuit in illo Lunatico, à Chriſto ſanato, qui nunc in ignẽ, nũc in aquam iactabatur. Sic ſcrupuloſus ab vno extremo ruit in alterum. De hoc ſpiritu Dominus dixit: *Hoc genus dæmoniorum non eijcitur, niſi oratione & ieiunio.*

Sap. 7. 7.

Matth. 17. 14.

Marc. 9. 28.

IIII. Regula.

Humilis obedientia. Iudicium proprium ſubijcere alteri, non credendo ſibi, ſed Confeſſario. Vnde legimus S. Bernardum cuidam ſuo diſcipulo, qui ob ſcrupulos Miſſam dicere non audebat, dixiſſe, Vade, & celebra in fide mea: cumq; paruiſſet, omnes ſcrupuli deinceps euanuere. Quare debet ſcrupuloſus Cõfeſſario obedire, ſicut Deo, cuius ipſe locum tenet, eidẽ credere, &

omnia media adhibere ab illo præscripta, sicut faceret medico corporali, licet medicinas amaras & ingratas præscripsisset.

V. Regula.

Nihili facere scrupulos, & subitò illos excutere. Sic enim hortatur nos Dominus per Esaiam, dicens. *Confortamini pusillanimes, & nolite timere. Ecce Deus vester*, nempe promptus ad adiuuandos vos, & illuminandos.

cap. 35. 4.

S. Gregorius scribit, dæmonem similem esse animali cuidam, quod dicitur Leo formicarum, eò quòd infestum sit formicis, sed ipsum quoq; animalium maiorum pedibus conteritur & occiditur: sic dęmon inuestigat complexiones hominum, & quos deprehendit pusillanimes & scrupulosos, eos audacter aggreditur, & scrupulis enecare nititur; sed ab alijs magna fiducia fretis, facilè obteritur, & vincitur. Ait Ioannes Gerson, bonum remedium esse, contemnere scrupulos, sicut contemnuntur caniculi allatrantes, qui quidem videntur velle mordere transeuntes, sed si quis eorum latratus negligat sponte conticescunt, quod non faciunt, si vltrò irritentur. Idem Gerson dicit, salutare esse, agere contra scrupulum, vt spuere in tem-

templo, si scrupulus dictet non esse spuendum. Conculcare cruces in terra, quando dictat scrupulus non calcandas. Sic qui virgam vult efficere rectam, flectit prorsus in partem contrariam. Addit idem, Deum non iudicare nos secundum res phantasiæ impressas, sed secundum consensum rectæ rationis. Eum quoq; non puniturum nos, ob res quas cogitamus, vel patimur contra nostram voluntatem, sed ob eas tãtùm, quibus liberum cõsensum præstamus.

VI Regula.

Non facilè formare conscientiam peccati mortalis: imò in dubijs, nunquam existimare debet se peccare mortaliter, vel se consentire in illud, cum potiùs sentiat se paratum mori, quàm Deum offendere. Sed nec, quando facilè dubitat, sitne peccatum an non, & tamen facit, peccat, maximè cùm Confessarius eum facere iussit.

VII. Regula.

Solet dæmon obseruare vniuscuiusque conscientiam, sitne laxa, an stricta. Si strictã inueniat, conatur facere strictiorem, & in extremum reducere angorem, vt miserè tandem turbata, nullũ in perfectione progressum faciat. Verbi caussa. Si animaduertit quempiam abhorrere

horrere à peccato mortali, sed nec vmbrã peccati ferre, tum procurat, vt faciat aliquid, quod licet non sit peccatum, ipsi tamen videatur esse, vt in loquendo, vel cogitando. Contrà, si quem deprehendit in conscientia laxum, qui parui faciat peccata venialia, eum conatur inducere eò, vt contẽnat quoq; mortalia. Vnde qui vult in via spirituali proficere, necessariũ est, vt se reflectat semper in partem dęmoni contrariã: vt quando ille conatur conscientiam reddere laxiorẽ, faciat ipse strictiorẽ: quando verò strictiorẽ, faciat è cõtrario laxiorẽ. Atq; ita vitatis extremis, mediũ obtinebit.

VIII Regula

Quoties homo vult quidpiam facere vel dicere, quod non pugnat cum vsu Ecclesiæ, vel sententia Maiorum, & in gloriam Dei vergit, occurrit autem scrupulus sitne faciendum, vel dicendum, ob metum vanæ gloriæ, vel quia fortè alicui id displicebit, tunc debet mentem eleuare ad Deum, & si aduertat id fieri posse ad gloriam Dei, vel saltem non pugnare cum Dei gloria, omnino debet facere vel dicere, nec ob scrupulos omittere, ac respondere inimico cum S. Bernardo: Non incepi propter te, nec propter te desistam.

IX. Re-

IX. Regula.

Bonum est communicare crebrò, & confiteri rarò, viuendo, & agendo omnia, secundum iudicium Confessarij, sic enim multis modis merebitur, pudefaciet dæmonem, gratum faciet Domino Deo, qui nunquam ab eò exiget rationem de ijs, quæ ex obedientia Confessarij fecerit, vel omiserit.

X. Regula.

Ignorantia discriminis inter cogitationem, & consensum, est maxima scrupulorum caussa: itaque notandum, cogitationem malam quatuor modis posse considerari. Aliquando enim mox atque obrepsit, eijcitur, & tunc homo meretur, quia vincit inimicum. Aliquãdo ad aliquod temporis spacium durat, & tunc est peccatum veniale, maius, minusúe, secũdum diuturnitatem temporis. In huius cogitationis accusatione, non opus est in confessione omnes aperire circumstantias, sed satis est indicare peccati naturam, dicendo: Accuso me de cogitatione inhonesta, vel iræ, vel vanæ gloriæ, vel alia simili, nec statim, vt debebã, repuli, sed ad aliquod tempus eam retinui. Aliquando cogitationi consentitur, cùm desiderio si occasio daretur eam exequendi, & tunc est

est peccatum mortale, si materia cogitationis est peccatum mortale. Aliquãdo etiam capitur voluptas ex cogitatione peccati, vt consentiatur quidem voluptati cogitandi, sed absit animus rem cogitatam perficiendi, & tunc est peccatum mortale, si quis data opera, determinatè imprimat cogitationi speciẽ rei, quæ natura sua sit peccatum mortale, & in illa cogitanda constituit se oblectare, velut in re aliqua turpi & inhonesta. Si verò cogitatio non sit determinata, sed fortuita, etiamsi ad aliquod spacium duret, non adiuncto consensu, est peccatum tantùm veniale. Aliquãdo deniq; agnitam cogitationem prauam, conamur quidem eijcere, sed non possumus tam citò, eò quòd cor iam tali voluptati, vel imaginationi assuefactũ est, & tunc ne quidem est peccatum.

XI. Regula.

Sicut qui timorem Dei non habet, facilè omni momento peccat mortaliter, saltem corde, sic qui timet Deum, & mauult mori, quàm illum offendere, difficulter peccat mortaliter. Quare scrupulosus non facilè debet cogitare, vel iudicare, se mortaliter peccasse.

XII. Regula.

Quidam semper agitantur fœdis cogita-

gitationibus, alij semper videntur sibi blasphemare Deum, & Sanctos, & idcirco maximè anguntur in animo, maximè dum confessio facienda est, pudet enim eos illa confiteri, & tamen credunt se ad illa patefacienda teneri. Quod falsum est, quia etsi quis per annos centum continenter, contra suam tamen voluntatem, obnoxius esset talibus cogitationibus, non solùm non peccaret, sed multum potiùs mereretur, & ideo non debet cōfiteri tanquam peccatum, quod est meritum. Simili tentatione, secundum Doctores, agitatus fuit S. Paulus, cui Dominus respondit, cùm peteret ab ea liberari. *Sufficit tibi gratia mea, virtus enim in infirmitate perficitur.* Quibus verbis ostendit, similibus cogitationibus non solùm non gratiam amitti, sed potiùs augeri, si illis non consentiatur. *2. Cor. 12.9.*

Eandem tentationem habuit S. Catharina Senensis, cui cùm aliquando mentem oppletam haberet cogitationibus sordidis, vnde sibi videbatur versari in inferno, apparuit Dominus, ad quem illa: O bone IESV vbi fuisti? Respōdit Dominus. Sēper fui præstò. Cūq; illa subiūgeret: Quomodo fieri potest, vt fueris in locis tam fœdis & immundis,

dis, in quibus fuit cor meum? Respondit: Consensistine spurcis istis cogitationibus? Tum illa: Detestata sum illis, maluique potius mori, quàm illis consentire. Ergo, inquit Christus, nullum admisisti peccatum mortale, quo solo ego ex anima exturbor. Et hæc bona voluntas, qua noluisti me offendere, non potuit siue gratia mea haberi.

Bonum quoque remedium est, eiusmodi hominibus, si humilient se, & resignent in manus Dei, tentationem ipsam, perinde ac reliquas tribulationes loco crucis acceptando.

XIII. Regula.

Sæpè quoq; oriuntur scrupuli ex eo, quod non satis intelligitur Dei bonitas, summumq; eius desiderium procurandæ salutis nostræ. Scrupuli itaque magnam iniuriam inferunt diuinę bonitati, quod non eo loco illam habeant, quo iure deberent, imò Deum faciunt quasi iudicem huius mundi litigiosum, qui vndiq; calumnias congerat ad obstruendã viam reo. Nam si cognoscerẽt, quanto Deus salutis nostræ ardeat desiderio, nunquam in huiusmodi errores prolabi possent. Verùm neq; scrupulosi satis intelligunt bonum suum, quod videlicet cor habeant ad benefaciendum

omninò

omninò determinatum, parati enim ſunt ad quamuis potius pœnã ſuſtinendam, quàm ad offendendam diuinam Maieſtatem. Quod bonũ ſi rectè intelligerent, nullam cauſſam haberent dandi locum ſcrupulis, cùm habeant in anima gemmam, & pignus tam nobile, & pretioſum, hoc eſt, ſummam cum Deo coniunctionem, & amicitiam.

XIIII. Regula.

Licet quis ſit doctus, tamen ſuo iudicio ſtare non debet: cùm enim æger ſit, ſibi fidere non debet, ſed medicorum conſilijs. Et quamuis, qui dat cõſilium, erraret, non tamen errabit, qui conſilio pareret. Deus enim iubet eum in tali caſu ab alterius arbitrio pendere.

XV. Regula.

Ait Caietanus, ſcrupuloſum non obligari ad confitendum ea, de quibus dubitat, ſit confeſſus, nec ne: quando enim ſemel confeſſus eſt cum mediocri præparatione, non debet eam cõfeſſionem reuocare in dubium, ſed dicere: Sicut ſum cõfeſſus alia peccata, ſic certò credo me & hæc confeſſum, alioquin prõptus ad confitendum, ſi ſecus eſſet, & ita quieſcat. Hoc intellige, quando dubitat, num prætermiſerit peccatũ mortale, venialia enim, vt ſuprà dictum eſt, non tenetur confiteri.

XVI. Re-

XVI. Regula.

Richardus de S. Victore ſcribit iram, impatientiam, triſtitiam, auaritiam, gulam, ſuperbiam, vanam gloriam, & ſimilia, non eſſe ſemper peccata mortalia & ideò ſcrupuloſus, ſi in aliqua iſtorum incidat, non ſtatim debet definire, ſe peccaſſe mortaliter.

REMEDIA ADVERSVS COgitationes immundas.

PRimum eſt, Mentem, quoad fieri poteſt ocupare bonis & ſanctis cogitationibus maximè Paſſionis Domini noſtri IESV Chriſti.

2. Refrenare ſenſus, maximè oculos, linguam, auditum.

3. Remouere occaſiones earũ rerum, quæ excitant huiuſmodi cogitationes.

4 Legere pios & deuotos libros.

5. Non diſputare cum illis, ſed contemnere.

6. Si quis vouerit caſtitatẽ, vtile eſt, incidentibus talibus cogitationibus mox renouare votũ, quod eſt magni meriti.

7. Commendare ſe B. Virgini, Angelo cuſtodi, SS. Virginibus, omnibuſque Sanctis Paradiſi.

8. Inuocare auxilium Dei vbiq; præſentis, qui poteſt, ſcit, & vult nos ſemper

per iuuare, & desiderat à nobis inuocari.
9. Habere consuetudinem tunc temporis vsurpandi verba Scripturæ, vt, *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina.* Et, *De profundis clamaui ad te Domine, Domine exaudi vocem meam.* Et, *Cor mundum crea in me Deus* Et, *Fili Dauid miserere mei.* Et, *Domine respice in me, & miserere mei.* Et, *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Et, *Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, Christus ab omni malo me defendat.* Et, *Adiuua me Domine Deus meus, ne discesseris à me, intende in adiutorium meum, Domine Deus salutis meæ, libera me de inimicis meis fortissimis, & ab his qui oderunt me.*
10. Bonum est consignare se signo crucis versus cor, dicendo IESVS MARIA. vel, *Deus in adiutorium meum intende*, saltem corde.
11. Confiteri, & communicare sæpè, & cor suum Confessario patefacere, sequendo eius monita.
12. Cogitare quid illa hora faciat Dominus noster.
13. Imaginari Christum tunc esse pro nobis crucifixum, spinis coronatum, & cruentatum, ac dicentem, Vide, quanta passus sim pro te, quam carè mihi constiteris.

14. In-

14. Iuuat protestari se non velle consentire.
15. Aliò mentem reflectere aut aliud quidpiam agere, & ante omnia, Fugere otium.

REMEDIA PRO IIS, QVI dubitant, consenserint, nec ne, tentationi, vel delectationi.

PRimò aduertat, an tētationes, vt primùm ortę sunt, placuerint, an verò ab illis abhorruerit: nam si abhorruit, certus sit de nō præstito consensu.

Secundò, Si quoque potius paratus sit mori, quàm in peccatum consentire, vel in eo delectari, certò credat, se ei non consensisse.

Tertiò Aperiat consciētiam suā Confessario, & eius dictis fidem præstet.

CVR DEVS PERMITTAT immundas cogitationes,

PRima caussa est, vt acquiramus habitum castitatis.

2. Vt odio omnem turpitudinem prosequamur.
3. Vt maneamus humiles cum S. Paulo.
4. Vt semper simus in magno timore.
5. Vt nostram fragilitatem & vires agnoscamus.
6. Vt occasiones immūditiæ fugiamus.

7. Vt

7. Vt intelligamus nos egere diuina gratia.

8. Vt purgemur à ſimilibus vitijs iam commiſſis.

9 Vt ſimus in precibus aſſidui, auxiliũque Dei & Sanctorum imploremus.

10. Vt maiorẽ mereamur gloriã in cęlo.

11. Ad pudefaciendum dæmonem, qui nos impugnat.

12. Ad conſolandum Angelos custodes continenti noſtra victoria.

13. Vt compatiamur alijs ſimili tentatione afflictis.

14. Vt poſſimus inſtruere & corroborare alios tentatos.

15. Vt ſciamus, quanto in periculo verſemur, atque ideo per Sacramenta ſemper adhæreamus Deo.

16. Vt diſcamus, num gratia diuina ſit in nobis, quæ facit nos tales cogitationes execrari, ſimileſque tentationes expugnare.

17. Vt conſolationẽ capiamus ex victoria, & maioris gratię capaces reddamur.

18. Vt ſimiles reddamur Sanctis, vt S. Paulo, & alijs.

19 Vt nos Deus, tanquam fortes milites iugiter exerceat.

20. Vt declaret ſe nos amare, magnamq́; curam noſtri gerere, vti ſuorũ dile-

dilectorum filiorum, & carorum amicorum.

REMEDIA ADVERSVS OMNIA PECCATA.

ET PRIMÒ CONTRA SVPERBIAM.

1. Considerare proprios defectus, & vilitatem corporis & animi.

2. Obseruare meliores se, & speciatim Christum, qui nos ad se imitandum hortatur, dicens, *Discite à me quia,* Matt. 11. 29. *mitis sum, & humilis corde.*

3. Considerare seruitutem, & vituperium superborum: qui ex filijs Dei se faciunt vilissimos dæmonis, qui Rex est superbiæ, seruos ac mancipia.

4. Conuersari cum humilibus & modestis.

5. In vestitu & omnibus externis gerere se secundũ statũ & conditionẽ suam.

Contra vanam gloriam.

1. Occultare, quoad fieri potest, sua bona.

2. Subitò mentem ad defectus suos reflectere.

3. Laudem ilicò adscribere Deo, qui omnium bonorum est auctor.

Contra Auaritiam.

1. Ab omnium rerum amore mentem abstra-

abſtrahere eãq; gratiã à Deo poſtulare.

2 Cogitare multis opibus animum noſtrum ſatiari non poſſe.

3. Citò omnia eſſe deſerẽda, excepto eo ſolo, quod per manus pauperum præmiſimus.

4. Conſiderare, quanta fuerit paupertas Chriſti, & Sanctorum, qui illum sũt imitati.

5. Confidere in Deo, qui etiam paſſeres alit, & dicit: *Quærite primùm regnũ Dei, & iuſtitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis.* *Matt. 6.33.*

6. Auarorum negotiationes fugere, & agere cum ijs, qui res temporales aſpernantur.

7. Conſiderare diuitias cœleſtes, & bona infinita, indubitata, iucundiſſima, æterna, quę Dominus Deus nobis pręparauit, ſi ſincerè res terrenas contemnamus.

8. Efficaciſſimum remedium eſt, reipſa deſerere huius mundi opes, & retinere tantum, quantum ad ſtatum ſuum tenendum ſpectat.

Contra Luxuriam.

1. Magnam habere curam oculorum.

2. Fugere occaſiones, quibus induci ſolent homines in hoc vitium.

3. Declinare conſuetudinem hominũ luxurioſorum.

4. Otium detestari, & semper re aliqua honesta se occupare.

5. Non nimis lautè nutrire corpus: sed amare abstinentiam: cauere vina potentia, & cibos calidos.

6. Custodire cor suum, & ilicò cogitationes prauas expellere.

7. Custodire sedulò omnes sensus.

8. Omnes occasiones, tanquam pestē fugere.

9. Donum castitatis sæpe à Deo expetere.

10. Carnem castigare aliquo genere doloris, maximè quando quis à carne tentatur.

Contra iram propriam.

PRimò, parare, & armare se ad perferenda fortiter verba, facta, & quicquid solet iram concitare.

2. Considerare, patiēti non esse noxiam iniuriam, sed illam inferenti.

3. Quantùm passus sit Christus: cui & referemus pro tantis beneficijs gratias. si patienter propter ipsum iniurias toleremus.

4. Coneris mentem ab iniuria auertere, & aliò cogitationem transferre.

5. Minimum vincere se non respondendo, & paulatim iram in pectore accensam extinguere.

BE-

Contra iram alienam.

1 BEnignè respondere, respōsio enim mollis, frangit iram dura verò magis accendit. Prou. 15. 1.

2. Tacere, vel abire.

Contra Inuidiam.

1. NOn amare res terrenas.

2. Cogitare, quàm inutilis sit inuidia vt quæ sibi soli noceat.

3. Quàm sit turpis, cùm teneamur vitã profundere pro proximo, si opus sit.

4. Si ille non haberet illud, non idcirco tu esses melior, vel haberes melius. Si ergo inuidia nihil tibi prodest, nec in fama nec in diuitijs, nec in anima, & te excruciat, ac præterea offensum Deo reddit, quid est, quod inuidiã retineas?

5. Cogitare de rebus, quę accendunt ad charitatem fraternam.

Contra odium proprium.

1. DEum non condonaturum tibi, si tu non condones alijs.

2. Qui odit, plus sibi nocet, cùm sit in peccato mortali, quàm illi, quem exosum habet.

3. Denique conueniens est ignoscere, nisi velimus ruere in infernum.

4. Cum odio iacturam facimus omnium bonorum quæ facimus, quia non placent Deo.

5. Dissimiles sumus Christo, qui ignouit ijs, qui eodem tempore eum spoliabant & bonis, & fama, & vita. Similiter S. Stephano, & aliis.

Contra odium aliorum.

1. REMEDIVM est, facere illis bene.

2. Seruire illis, vbicunq; fieri potest.

3. Submittere se illis.

Contra Gulam.

1. TOLLERE materiam ad irritandum gulam & varietatem ciborum.

2. Cogitare à bestijs non sumi nisi cibum necessarium.

3. Offuscare intellectum, bona desideria extinguere, & vitam abbreuiare.

4. Firmiter constituere, te non sumpturum, quantum cibi est necessarium, & aliquando etiam aliquid de eo detracturum.

5. Perpendere vitam Christi & Sanctorum, cogitare de felle, & de aceto, & de pane hordeaceo, quo vescebatur.

Contra Acediam.

1. BENEFICIORVM Dei, quę ad amorem excitant sępè meminisse.

2. Recordari mortis vicinæ, & quod postea non suppetet tēpus benefaciēdi.

3. Pœ-

3. Pœnarum æternarum, & præmiorum cœlestium.
4. Fugere otiosos, & conuersari cum diligentibus.

REMEDIA GENERALIA *contra Peccata.*

PRINCIPALE remedium ad eradicandũ peccatum, & inserendam virtutem est, crebrò vacare orationi cum magna fiducia.
2. Sæpè confiteri, & statim, postquam in peccatum mortale incideris.
3. Communicare frequenter.
4. Fugere peruersas societates, sequi bonas.
5. Sępè legere libros pios, & spirituales.
6. Crebrò meditari de Passione Christi.
7. Considerare vitas Sanctorum.
8. Cogitare diuinæ Maiestatis, & boni angeli præsentiam
9. Considerare, mortem esse certam, sed horam incertam.
10. Expendere exẽpla diuinę iustitię.
11. Cõsiderare tremendũ diẽ iudicij.
12. Pœnas damnatorum.
13. Præmia & gaudia paradisi.

REMEDIA AD EXTIRPANDOS *defectus particulares.*

Hic quoque quo poteris contiua frequẽti
Regali a mensa commoda plura feret
Atque frequens vt sis, suadent ratioq;, fin
Et pietas, & spes, conditioq; cibi.
Si quoties rigida languent tua corpora
Accersis medica qui leuet arte malu
Cur quoties aliquo fœdasti crimine men
Non sumis pura pharmaca sacra ma
Accede ergo frequens, tantā neq; despi
Vnde tibi tantum commoditatis eri
Dumq; sacram propius fas est attinge
Percita corda trahāt hinc Amor, in
Nā Timor, indignū quod homo se noue
Se dare dignantem sumere suade
Sit bene susceptus, bene si tractabitu
Hospitium fœlix, atque perenne d

R. P.

1. INVESTIGARE causam & radicem defectus, nam ferè solent in nobis vnum, vel duo vitia dominari, à quibus alia omnia proficiscuntur. Vnde illis extirpatis, reliqua quoque facilè extirpantur.

2. Memoria tenere remedia, quæ sunt contra illa, ijsq; cùm opus est, vti.

3. Oppugnandum sumere defectum præcipuum, odio habendo simul reliquos, donec expugnentur, vel saltem debilitentur.

4. Sæpe renouare propositũ vincendi illos: iram item renouare contra illum.

5. Sæpe cogitare de remedijs, eaque adhibere.

6. Maius particulare auxilium ad illũ expugnandum à Deo petere.

7. Commendare se alicui peculiari sancto, qui eodem vitio laborarit, gratia autem Dei fuerit ab eo liberatus.

8. Crebrò examinare conscientiam de hoc peccato, conferendo vnum diẽ cum altero.

9. Imponere sibi, si recidat bonam pœnitentiam, accommodatam peccato.

10. Magnum animum habere ad vincendum: id enim certum est victoriæ signum. Spem quoque ingentem habere victoriæ consecuturæ.

11. Perse-

11. Perseuerare in pugna, nunquam animo deijci, etiãsi millies cadas quotidiè; Is enim solus vincitur, qui abiectis in terram armis se turpiter victum profitetur.

12. Quamuis tibi nullum progressum videare fecisse, non ideo nihil erit. Nã horologij vmbra, etiamsi eam crescentem non notemus, tamen crescit. Similiter homines, arbores, gramina creuisse animaduertimus, sed actu crescentia non vidimus. Sic non videmus quomodo crescat virtus, sed si persistamus suo tempore notabimus eam creuisse. Quanquam in ipso labore pugnandi, in patientia, humilitate, non exiguus est fructus, imo magnum apud diuinam maiestatam meritum.

REMEDIA AD CONSOLANdum afflictos ex morte cognati, vel amici tristes.

Ex S. Antonino.

PRIMVM est. Cogitare sic voluisse Deum, cur ergo resistis eius voluntati? Cur quotidiè dicis, *Fiat voluntas tua*, & non te conformas illi? Vnde dicit Magister sentent. Placeat homini, quod placet Deo, & ideo placeat, quia placet Deo.

II. Cogitare omnem creaturam esse DEI, & ideo contristari non debes, quando Deus à te repetit, quod tibi accommodauit: dicit enim S. Hieronymus, Nihil de tuo sustulit, qui tibi quod proprium erat donauit. Et S. Augustinus ait. Qui perfectè Deum amat, non contristatur morte cuiusquam. Vnde S. Iob in morte filiorũ dicebat. *Dominus dedit, dominus abstulit sicut placuit Deo, ita factũ est. Sit nomen Domini benedictũ.*

Iob. 1. 21.

III. Cogita statutum esse omnibus hominibus semel mori, & si DEVS proprio filio non pepercit (vt dicit S. Bernardus) quomodo parcere debuit illis? Vnde S. Ambrosius. Quid absurdius, inquit, quàm plorare ob rem omnibus communem?

IV. Quia mors hominem liberat multis miserijs. Vnde Ecclesiastes ait. *Cuncti dies hominis doloribus & ærumnis pleni sunt, nec per noctem mente requiescit.* Quare Dominus noster in morte Lazari lętatus est dicẽs suis discipulis. *Lazarus amicus noster mortuus est, & gaudeo propter vos.* Sed cùm eũ resuscitauit, fleuit, quia eum excitauit ad huius mundi ærumnas. Vnde August. in lib. de Visitat infirmorum dicit. O mors desiderabilis, ô mors omnium præsentium malorum

Eccl. c. 2. 23.

Ioan. 11. 14.

lorum

lorum terminus, ô mors finis malorũ, & principium honorum!

V. Cogitare Deum scire & cognoscere omnia, ac proinde videre, quòd homini sit melius, Fortè enim damnatus fuisset, si diutiùs vixisset. & sic erit salus. Aut certè diuturniore vita factus fuisset deterior. Vnde rectè dicit Salomon de quodam. *Raptus est; ne malitia mutaret intellectũ eius, aut ne fictio deciperet animam illius.* Sap. 4. 11.

VI. Cogitare superfluum dolorem tibi nocere, & mortuo non prodesse. Vnde legimus Dauidē, filio eius ægrotãte, amarè fleuisse, at eo mortuo à fletu cessauit, & Deo gratias agens, cœpit comedere. Rogatus autem cur id faceret, respondit, se ante mortem fleuisse, ad impetrandam fortè à Deo sanitatem filij, quam cum, eo mortuo, impetrare amplius non posset, se finem flendi fecisse, Dei voluntatem illam fuisse. 2. Reg. 12. 16. & 22.

VII. Quia tibi & mortuo nocet superuacanea tristitia. Tibi, quia non potes animũ liberũ ad orandũ, nec pro te, nec pro defuncto habere. Quare dicit Sapiens. *Ne dederis in tristitia cor tuũ, sed repelle eam à te, & memento nouissimorum, noli obliuisci, neq; enim est conuersio, & huic nihil proderis, & teipsum pessimabis.* Eccl. 38. 21.

 VIII. Co-

VIII. Cogita multos damnatos ob nimium amorem erga filios, vel maritos, vel vxores, amicos & cognatos. Cū igitur incertum ſit, num filius, vel maritus tibi futurus fuerit cauſa damnationis, ſi ſuperuixiſſet, non habes cauſam plangendi.

IX. Cogita illum reſuſcitandum, & iterùm videndum. Vnde dicit S. Paulus: *Non contriſtemini ſicut gentes, quæ ſpem non habent* Et Eccleſiaſtic. *modicum plora ſuper mortuum.*

1. Theſ. 4. 12. Eccl. 22. 11.

X. Cōſidera, fortè eum quem deploras, eſſe bono loco de quo lætari debes quia poterit orare pro te.

REMEDIVM PRO IIS, QVI nimium reformidant mortem.

MVLTI ægrè audiunt alios colloquentes de morte, & reformidant de eadem vel cogitare. Quod contingit, vel quia multis ſunt obnoxij peccatis, quæ nolunt deſerere, vel quia exiguam fidem habent futurorum, vel certè quia nimium rebus huius mundi creatis ſunt addicti, quas ægrè deſerunt, & ideo illis memoria mortis grauis eſt & moleſta, quia per illam etiam inuiti omnia relinquere coguntur. Tollantur ergo peccata, tollatur omnis amor inordinatus, & mox ceſ-

ſabit

cessabit timor mortis, imo efficietur illis optabilis.

Bonam quoque remedium ad pellendum metum mortis, est sæpè cogitare de morte: Contrarium enim à contrario pellitur. Quo enim quis sæpiùs mortem ob oculos positam habet, hoc magis à se remouet omnia, quæ amaram reddunt mortem.

S. August. ait bonam vitam nunquam sequi malam mortem. Morere ergo tibi & mundo, ac viue Deo, & mors molesta non erit.

Scriptor quidam asserit Dæmonem laborare, vt longiùs absit à nobis mortis memoria, vt viuamus malè, & postea in morte nos decipiat. Quare nos semper deberemus eam ob oculos habere, ad viuendum benè, vt in morte ipsum decipiamus.

Alius dicit, sicut, qui vult sibi euellere dentem, primùm curat eum dissolui à carne proxima, deinde commoueri, vt deinde facilè duobus digitis extrahi queat, (nam si ferri vno tractu euelleret, magnum efficeret dolorē) sic qui aliquando meditantur de morte, nō sentiunt tantā difficultatem in ea, cùm aduenerit; qui verò nunquam, grauissimè anguntur, cùm subitò è

vita tolluntur, Quidam itē Doctor inquit, ſicut res magnæ, vt palatia, & alia huiuſmodi prima vice non fiunt perfectè: ſic mors, cùm ſit res omnium maxima, quæque ſemel tantum ſubeunda eſt, bene fieri non poteſt, niſi ſæpè de ea cogitetur. Duæ res ſunt. Vna mori, & hæc omnibus communis eſt. Altera benè mori; & hæc paucorum eſt, & tantũ Deum timentium, qui reputant ſe exules in hoc mundo, & frequentem habent mortis memoriam.

1. Cor. 7. 29. S. Paulus monet, vt qui vxores habēt, gerant ſe, tanquam non haberent, & qui vtuntur rebus huius mundi, perinde ſe gerant ac ſi non vterētur, quaſi diceret. Non debere eos eſſe nimium addictos rebus mundi, & ne addicti ſint, ſæpè memores ſint mortis. Hodiè enim viuimus, & cras fortè moriemur. Hodie in figura, & cras in ſepultura

Mors debèt eſſe terribilis infidelibus, & ijs qui in gratia Dei nõ ſũt, ac hi ſũt, qui nihil audire volunt de morte, & addũt, recordatione mortis homines fieri ſtultos & melancholicos. Illi verò non

Eccl. 7. 40. aduertunt, ſe repugnare Deo dicēti, *Memorare nouiſſima tua*, inter quę eſt mors. Vbi nota memoriam illam eſſe vtiliſſimam, quia Dominus mox addit, *& in ater-*

æternum non peccabis. Vnde ſequitur, hac memoria effici, vt homo longè abſit à peccato, ac proinde non ſtultus, ſed ſapiens reddatur. Imò qui memoriam illam odit, verè fit ſtultus, quia deſerit Deum, recipit Dæmon, abijcit cœlum, & adhæret terræ. Fugit virtutem, & vitium amplectitur. Renunciat delicijs æternis, pro temporalibus: & cùm poſſet in hoc mundo, æquè ac in altero obtinere Paradiſum, exiſtendo ſcilicet ſemper in Dei gratia, quæ dat pacem, quietem, voluptates & robur, mauult hic accipere arrhã inferni, vt rectè dicat Poëta

Ingenuis animis fuga mors è carcere cæco *Petrarcha.*
At terræ affixis carcere deterior. (*eſt.*

Magna ſtultitia eſt decipere ſeipſum, & in animum inducere, non eſſe aliquando vita excedendum, quod faciũt qui mortis meminiſſe nolunt. Magnæ ergo prudentiæ eſt, crebò recordari mortis, ad agendum benè, quamdiu homo valet, & non expectare vſque ad extremum, vti fecerunt virgines fatuæ, quæ repulſam paſſæ ſunt. Vnde ſcite quidam. *Matth. 25. 12.*

Corrigere ô mores ne ſeras differ in horas,
Nam nectendo moras, eijciere foras.

QVID IN HVNC FINEM quotidiè fieri poſſit.

POSTV-

POSTVLARE gratiam à Deo recordandi mortem, & considerare inter reliqua puncta quatuor aut quinque angores, quibus in morte peccatores cruciantur.

Primus est. Omnes res creatas & amatas deserere. Quæ autem magis inordinatè amauit, maiorem illi afferent crucem, vt capilli Absoloni, quibus cùm nihil in corpore haberet pulchrius, ijs tamen fuit suspensus.

2\. Reg. 18. 9. & 10.

2. Remorsus conscientiæ.
3. Dæmones multi accusantes.
4. Angeli boni deserentes.
5. Iudex iratus; quem tam facilè in hoc mundo nobis amicum facere possumus, maximè per vsum Sacramentorum, eleemosynas, & alia similia.

Deinde, vbi agnouerimus nos ista flagella meruisse, petere à Deo gratiam, vt omnino vitam nostram emendemus, moriendo mundo, carni, dæmoni, peccato, propriæ voluntati, & Domino Deo viuendo. Sic hora illa angoribus illis liberati contraria refrigeria inueniamus. Amen.

REME-

REMEDIVM PRO IIS QVI *non mortem sed mortis pœnam timent.*

SVNT etiam nonnulli Deum alioquin timentes, qui non timent quidem mortem, sed dolores mortis à dæmone obiectos, vnde & mortis memoria eis redditur grauis & molesta. Hic timor oritur, aut ex melancholia, aut ex diffidentia quadã in Deo, quasi parũ sit fidelis, humanus & amabilis, & licet sit Pater, plus tamen oneris imponat, quàm ferre valeamus, ac proinde sinat se à Patribus carnalibus vinci in affabilitate, fide, & discretione.

Debet ergo homo se totum, & per omnia resignare in manus Dei, & confidere diuinam bonitatem temperaturã mortis dolores, vt tolerari queant, & si grauiores fuerint, addituram etiam vires & auxilia.

DEI ea natura est vt homini quò in maiori periculo est, hoc maius auxiliũ præstet: quoque grauis à demone affligitur, hoc amplius præsentiam declaret, & solidam afferat consolationem.

Nec tota scriptura aliud clamat, quã curam Dei erga nos esse maximam, & pro-

prouidentiam planè paternam, maximè in periculis grauioribus.

Vide, quàm duris supplicijs, & immensis cruciatibus permiserit affici sanctos martyres, & tamen in illis constantissimi & fortissimi perstiterunt, & cum summo gaudio mortem complexi sunt.

Cogita, quot quotidiè, maximè boni, morte occumbant, quanta auxilia illis præstet Deus, eaq; noris tibi nō defutura. Considera etiam, eum tibi hactenus non imposuisse onus maius, quàm ferre potueris: imo tulisti onera, quæ nunquam existimasses te ferre potuisse. In mortene ergo deerit?

Bonum quoque est sententias quasdam scripturę in mentem reuocare, maximè quando eiusmodi cogitationes occurrunt, vt sunt hæ.

In te Domine speraui, non confundar in æternum.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

Quis sperauit in te Domine, & confusus est? Et alias similes.

Et si Iesus Christus mortuus est pro te, ac si opus esset, paratus sit iterùm pro te mori, quomodo potes cogitare illum te tali hora deserturum?

Et si tanto amore, toties se tibi dat in san-

sanctissimo Sacramento, quomodo, obliuiscetur tui, quando opera eius maximé indigebis?

Adhæc ipse dicit, prius matrem oblituram proprij filij, quàm ille sit oblitu- *Isa. 49.*
rus nostri: vt declaret amorem suum te- 15.
nerrimæ cuiusuis matris amore esse teneriorem. Si ergo mater tantum amorē ostendit erga vnicum & dilectissimum filium, quid faceret DEVS erga nos qui sumus eius filij?

Ait S. Ioannes, cùm Christus Dominus noster dilexisset suos in vita, in finē *Ioan.*
dilexisse eos: Hæc enim veri amoris est 13. 1.
proprietas.

Et si dum esset in cruce in tantis pœnis & doloribus, non solùm memor fuit matris & S. Ioannis, sed etiam eorum, qui ipsum spoliabant fama, fortunis, vita, quomodo nunc in morte obliuiscetur eorum, qui amore suæ maiestatis nullius rei rationem habuerunt?

Dicamus ergo cum S. Augustino. *Domine hic vre, hic seca, sicut placet, vt in æternum parcas, fiat voluntas tua.*

Et si commendamus liberè animas nostras in manus Dei, cur non multò securiùs commendemus & corpus?

Si quotidiè dicimus, *Fiat volūtas tua, sicut in cœlo & in terra,* id est in anima & cor-

corpore estque voluntas Dei, omne bonum nostrum, cur similibus tentationibus turbamur?

Debemus igitur tunc libentissimè suscipere omnes illos dolores, & infirmitates quãtumuis diuturnas dicendo. Domine paratũ est cor meum ad omnia perferenda, quæ tibi placuerint. Sic enim oblectationi sumus Deo, angelis solatio, & dæmonibus confusioni.

Vtile quoque est mentem ab huiusmodi cogitationibus auertere, dicendo. Fiat, quicquid Domino placuerit. Quod enim illi placebit, certè bonum erit. Qui & gratiam tunc largitur perferendi omnia, quæ ipse voluerit. Facere denique quod faciunt pueri, qui licet audiant alios loquentes de caritate annonæ, peste, bello, & alijs malis, nihilominus iucundè viuunt, coniecta omni cura in suos parentes.

REMEDIVM PRO QVAuis afflictione.

PRimum est. Certissimò credere nullũ tribulationis genus, fastidij, mœroris, vel aliud quippiam graue & molestum, nobis contra voluntatem nostram euenire, quod non proficiscatur à Deo

à Deo, & ab ordinatione ac prouidentia diuina, vt docet S. Augustinus, & tota scriptura sancta. Atque hæc omnia immittuntur nobis ad vtilitatem nostram, ex eodem paterno amore, quo filium suum, licet sanctiss. & dilectissimum, easdem tribulationes & ærumnas subire voluit.

II. Cogitare quoties, & quanto tempore grauiter Deũ offenderimus. Nam si vel semel offenderis Deum, qui est infinitus, meritus es pœnam infinitam, & non tantùm has temporales.

III. Cogitare de pœnis inferni toties promeritis.

VI. Cogitare, quæ passi sint Sancti, & imprimis Sanctus Sanctorum Christus Dominus noster, toto vitæ suæ tempore.

V. Cogitare de æterna gloria, ad quã non patet aditus, nisi per multas tribulationes.

VI. Cogitare de fructu tribulationum. Fructus autem est. Humiliare se coram DEO; Confugere ad DEI auxilium; ab hoc mundo se separare; cœli desiderio teneri; Christum imitari; placere DEO; mortificare carnem tantopere nobis infestam; occasiones multas diuinam Maiestatem offendendi tollere; expur-

purgari à peccatis; locupletari gratia; & postea multa gloria.

Remedium tempore *ægritudinis.*

1. Cogitare de vtilitate ægritudinis. Et primò, quòd sit nuncius Dei, ad nos missus, vt præparemus nos ad mortem.

2. Purgat à peccatis: bonum enim signum est, pati in ijs membris, quibus Deum grauiùs offendimus.

3. Debilitat corpus, inimicum nostrũ, Vnde dicebat S. Paulus.

2. Cor. 12.10. *Cùm infirmor, tunc fortior sum.*

4. Reuocat à malis: æger enim non potest se inebriare, superbire, &c.

5. Prouocat ad bonum, vt ad confitendum, ad pœnitentiam agendam.

6. Aegritudo est signum diuini amoris: Deus enim castigat, quos amat.

7. Est loco Purgatorij, quod est speciale donum Dei.

8. Est pignus æternæ salutis, & via ad portam cœli, & conformationem cum Christo.

9. Cogitare eam magno amore immitti nobis à Deo, & ad salutem nostram.

REME-

REMEDIA PRO SOLANDIS *ijs, qui piè viuunt, & multa bona faciunt.*

COGITARE frequenter de his punctis.

PRIMO, quòd sis creatus ad imaginem & similitudinem Dei.

2. Quòd redemptus sanguine Christi.

3. Quòd Filius Dei in S. Baptismo factus.

4. Quòd à vitio ad virtutem, à peccato ad gratiam, ab amore mundi ad amorem Dei sis traductus

5. Quòd toties corpore, & sanguine eius, tanto amore, tantoque eius sumptu pascaris.

6. Quòd dederit cor nouum, & spiritum nouum vanitates respuendi, desideriumque nouæ gratiæ & sanctorum Sacramentorum.

7. Cogitare nos ab æterno à Deo esse amatos, voluisseq; nobis mittere filium suum, vt nos inæstimabilibus suis thesauris ditaret.

8. Cogitare, quod efficiat, vt omnia nobis in bonum cooperentur.

9. Cogitare, illum mansisse nobiscum in sanctissimo Sacramento: quare possumus

sumus semper cum eo loqui, conuersari cum illo, & in cor nostrum recipere.
10 Cogitare, ab eo æternam nobis paratam gloriam, vt cum omnibus paradisi Sanctis perpetuò eo perfruamur.
11. Cogitare, eum, vt nos efficeret diuites, filium suũ fecisse pauperem. Vt nos honoraret, & eueheret, filium suum humiliasse. Vt nobis impertiret vitam, filio reliquisse perferendam mortem.
12. Cogitare Deum summam nostri curam gerere, oculoque clementi, & benigno respicere.

REMEDIA PRO IIS, QVI INiurijs, & contumelijs afficiuntur.

1. Considerare iniurias Christo Domino nostro illatas: & seruum non esse maiorem Domino.
2. Cogitare, quoties iniuria affecerit Deum, vt meritò paucas existimare debeat iniurias sibi factas.
3. Cogitare, omnes Sanctos iniuria affectos, contemptos, & malè habitos.
4. Cogitare, per iniurias perpessas, hominem habere occasionem illas condonandi, & ita vicissim promerendi à Deo remissionem iniuriarum multò plurium: potest enim confidẽter dicere:

Di-

Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

5. Cogitare, se habere occasionem placendi Deo, vt fiat filius Dei, vt in spiritu multum exultet, vt augeat gloriam, vt Euangelium docet, in cælo. *Matt.* 5.12.

6. Cogitare, se iniuria affici à Dæmone, qui hominem, vt dicit Anselmus, possidet: & ideo eũ vlcisci armis humilitatis, patientiæ, charitatis, orationis, & alijs armis spiritualibus.

7. Intueri in eo, qui iniuriam infert, imaginem & similitudinem Dei, eumq; sanguine Christi tecum redemptum.

8. Cogitare, quòd offendendo te, simul offendat Deum: & hanc offensam pluris te debere facere, quàm propriã, & ideo orare pro illo.

9. Compati illi, dum vides eum excidisse diuina gratia. Deus enim dicit, *Mihi vindicta.* Quid verò peius esse potest quàm gratia Dei excidisse? *Rom.* 11.29.

10. Suscipere illas, vt cęteras tribulationes è manu Dei, sicut & SS. Martyres suas è manu Domini Dei suscepêre, & ideo nihil eã ob rẽ cõquesti sũt. Si S. Iob iacturam bonorum, & filiorum, omniumq; aliarum rerum à Dæmone factã, tribuebat Deo, dicens. *Dominus abstulit.* Non dixit, Dæmon abstulit. Nam *Iob.* 1. 21.

vt notat

vt notat S. August. sciebat à Dæmone, ne pilum quidem tolli posse, sine voluntate & potestate Dei. Sic Dauid contumelia affectus à quodam suo subdito, eam tanquam à manu Dei profectam suscipiebat. Vnde in quodam Psalmo inquit: *Domine, opprobium insipienti dedisti me: obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu fecisti.* Et alibi: *Domine, imposuisti homines super capita nostra.* Et omnia bella, ac iniurias ab inimicis acceptas attribuit Deo.

Psal. 38.9. & 10.
Psal. 38.11.

Scriptura tota plena est, quòd Deus immiserit, & immittat pestẽ, bella, caritatẽ annonę, & omnia alia mala poenæ. Et si ne passerculus quidem cadit in terram sine voluntate Dei, vt est in Euangelio, quomodo citra voluntatem Dei homini fiet iniuria? Et si ille rationem habet minimi hominis capilli, cur non habeat aliarum rerum?

Matth. 10.29.

OMNIA MALA POENÆ originem habere à Deo

HÆc res tam vera est, vt si quis pertinaciter assereret contrarium, futurus esse hæreticus, quia repugnaret Scripturæ.

Primò enim Propheta dicit, non esse malũ in ciuitate quod nõ fecerit Deus.

Amos 3. 6.

2. Dicit

2. Dicit Deus per Isaiam Prophetam. *Ego Dominus, & non est alter: formans lucem, & creans tenebras, faciens pacem, & creans malum* cap.45. 6.

3. Idem dicit Deus per Ierem. *Ecce ego inducam super eos mala, de quibus exire non poterunt.* cap.11. 11.

4. S. Iob dicit: *Si bona suscepimus de manu Dei, mala quarè non suscipiamus?* cap. 2. 10.

5. S. Dauid petit à Deo illuminari, vt cognoscat omnia mala ab ipso proficisci, dicens: *Vt sciant, quia manus tua hac, & tu Domine fecisti eam.* Ps.108. 27.

6. Dixit Dominus noster ad Pilatum: *Non haberes potestatē aduersum me vllā, nisi tibi datum esset desuper.* Vnde cùm Iudæi ipsum caperent, potestatem illis fecit capiendi, Apostolos autem capere non potuerunt, sed nec pilum illis adimere, quia potestatem non dederat. Ioā.19. 11.

7. Ait Augustinus in libris de Ciuit. Dei. Tam bonorum, quàm malorum afflictionem Deo attribuendam.

Et in Psalmum nonum dicit, omnes pœnas, quas patitur homo, in diuinam prouidentiam referendas. Et lib 8. de Ciuit. Dei, cap. 2. ait, bella, & expugnationes vrbium esse à Deo. Et rursum lib. 5. cap. 11. dicit, nec foliū arboris sine volūtate diuina moueri. Ac in Psal.148.

asserit, quicquid in hac vita contra voluntatem nostram contingit, procedere à Dei voluntate, prouidentia, ordine, nutu.

Hinc liquet, quanto in errore versentur, qui dicunt: Facilè æquo animo sustineo, quæ immittit Deus, at non possum ferre illata ab hominibus.

RESPONSIO AD QVANdam obiectionem.

POsset obijcere aliquis. Si Deus est omnium malorum caussa, est igitur mali auctor.

Respōdetur, Duplex esse genus mali. Alterum culpæ, cuius Deus non est auctor. Alterum pœnæ, vt est morbus, pestis, bellum caritas annonæ, terræmotus, æstus, frigus, & alia omnia, quæ hominem affligunt, & horum auctor est Deus. Verbi caussa: Afficit quis me iniuria, verberat, spoliat, infamat, duæ hîc res sunt: Peccatum eius, qui hæc facit, & hoc est contra voluntatem Dei, qui permittit quidem illa fieri, sed tamen displicent illi. Deinde est damnum & pœna mea, & hanc debeo suscipere à Deo, & non ab homine, quia pœna illa conueniens est voluntati & ordinationi diuinæ. Vnde, quòd Christus patere-

tur,

tur, fuit voluntatis diuinæ, sed non, vt Iudæi illum occiderent. Illinc passio Deo fuit gratissima, hinc verò, ratione actionis illorum fuit execranda, & abominabilis.

REMEDIA PRO IIS, QVI *impendente aliqua tribulatione turbantur.*

PRimum, Cogitare, Deum esse fidelem, qui non permittet eos plura pati, quàm sustinere queant, vt docet S. Paulus. 1. Cor. 10. 13.

II. Cogitare de malis præteritis vitæ superioris, quæ aliquando visa sunt, antequam fierent, intollerabilia, & tamen gratia diuina opitulante, superata sunt. Sic Deus quoque impertiet gratiam, vt superemus futura.

III. Considerare aliorum exempla, maximè illa Sanctorum. Quis non existimaret S. Petrum perterrefaciẽdum, si ei dictum esset, ipsum crucifigendum capite in terram verso. Et tamen hanc pœnam ipse elegit. Similiter de S. Bartholomæo, quod esset excoriandus, & alijs Sanctis dicendum.

REMEDIA PRO IIS, QVOS pudet bene facere, ob respectus humanos.

1. SI non pudet te facere malè, cur pudeat facere bene?

2. Memento te breui moriturum, & coram Christo sistendum, quanto tunc pudore suffunderis?

3. Si Christū non puduit, è cruce pendere nudum: cur pudet te bene facere?

4. Tot millia virorum & fœminarum vitam pro Christo profuderunt, & tu verecundaris amore illius aliquid boni agere?

5. Quid dices in die iudicij? quis tunc erit pudor tuus, quæ confusio?

6. Dum boni quidpiam agis, gaudio afficis totum cœlum: an ergo ob respectus humanos vis eos illo destitui?

7. Qui erubescit bene agere, erubescit etiam esse Christianus, & quodammodo vna cum Petro negat Christum. Quid hoc pudore turpius?

Luc. 12 8. 8. Dominus dicit in Euāgelio. Qui me erubuerit corā hominibus, erubescā & ego confiteri eum coram patre meo.

Psal. 52 6. 9. Psalmus dicit, Deum confundere, & spernere illos, qui hominibus placēt.

Galat. 1. 10. Et S. Paulus: *Si adhuc hominibus placerem, Christi seruus non essem.*

10. Co-

10. Cogita, quàm turpe sit ob respectus humanos nolle facere, quæ Deo grata sint, & Sanctis.
11. Promisisti in Baptismo, te renunciare dæmoni, eiusq; operibus, solumque Deum amare velle: cur ergo non pudet opera dæmonis exequi? diuina autem præstare pudet?
12. Tota Scriptura clamat, vt soli Deo conemur placere, & mundum cõtemnere: & tamen erubescimus placere Deo, & mundo displicere.
13. Magna amentia est erubescere in bono opere, ea re enim æquè in hoc mundo, ac in altero reddimur contempti: non autem pudefieri in opere malo, vnde huius vitæ, & alterius pœnas nobis conciliamus.
14. Qui respectu humano arcentur à bono, quantùm pudefient tunc in inferno?
15. Ait Euangelium, Seruum scientem Domini voluntatem, & non faciẽtem, vapulaturum multis, quid ergo illo fiet, qui ob respectus humanos neglexit facere voluntatem Dei? *Luc.* 12 47.
16. Quotidie dicis, *Fiat voluntas tua*, & tamen non facis illam, ad placendum hominibus.
17. Cogita, quantùm in hora mortis

ſis gauiſurus, cùm recordaberis, te ob reſpectus humanos à bonis operibus, non deſtitiſſe.

18. An putas Deum te velle donare priuilegijs, quibus nec filium ſuum, nec Sanctos vnquam donauit?

19. Putas te à Deo non videri? credis Deum ludere? perſuadeſné tibi, te à Deo ob tales iniurias non caſtigãdum.

20. Cogita fieri non poſſe, vt bene ſit tibi apud Deum & pariter apud mundum: vt placeas Deo ſimul & mundo.

21. Ob reſpectus humanos, ab edendo, ab ornando corpore, alijſque actionibus non abſiſtis, & erubeſcis bene facere?

22. Si te quærentem theſaurum, alij irriderent, à cœpto non deſiſteres, & pudet te quærere theſaurum diuinæ gratiæ?

23. Conſidera ex vna parte Deum, & totum paradiſum: ex altera verò mundum, vtrius potius habenda ratio, nonne prioris?

24. Ob reſpectus humanos non ceſſas bene facere ei, qui te è vitæ periculo eripuiſſet: cur ergo ceſſabis Deo, qui non ſolùm dedit, ſed etiam conſeruat vitam?

RE-

REMEDIA CONTRA *desperationem.*

PRimo perpende omnia remedia hactenus dicta, quæ sunt totidem Spei portæ.

Si desperes ob grauitatem peccati, intuere S. Petrum, qui negauit Christum, quod grauissimum fuit peccatum, & tamen Deus illi condonauit. *Matth.* 26.70.

Si desperes ob multitudinem peccatorum, habes Mariam Magdalenam, à septem dæmonibus obsessam, hoc est, omnibus peccatis mortalibus, & tamen omnia sunt illa remissa. *Luc.* 8. 2.

Si ob fœditatem peccati, aspice in Euangelio adulteram, & quid ei Christus Dominus dixerit. *Ioan.* 8. 11.

Si ob peccati infamiã, habes S. Matthæum, qui publicè sedebat in telonio: vocatus autem, secutus est Christum. *Matth.* 9. 9.

Si ob diuturnum statum in peccato, habes latronem, qui in malo perstitit vsque ad mortem, & tamen audiuit: *Hodie mecum eris in paradiso.* *Luc.* 23 43.

Si ob immanitatem peccati, ecce tibi S. Paulum, S. Stephani lapidatorem, qui tamen factus est vas electionis. *Act.* 7. 57. & 9. 15.

Si ob frequentem reditum ad vomitum, ecce Dominum nostrum dicen-

Matth. 18,22. tem, Si ſeptuagies ſepties quis relabatur, & reſipiſcat, benignè eſſe recipiendum.

Ioannes Chryſoſtomus ait, Si publicanus ſis, potes fieri Euãgeliſta. Si blaſphemus, potes fieri Apoſtolus; ſi latro, cœli ciuis. Ne dic, peccaui, qui habes medicum potentiorem ægritudine tua. Si dicas, peccata mea magna ſunt, quis eſt quæſo peccati expers? Si dicas te eſſe omnium peccatorum peſſimum, ſufficit tibi ad placandum Deum, ſi te peccati pœniteat, & benefacias.

Conſidera, quot peccatores ſint conuerſi. Quod non eſt aliud quàm pignus ſupernę miſericordię, vt dicit S. Greg.

Ait Auguſtinus, Deum dediſſe filium ſuum, vt redimeret nos ſeruos: miſiſſe Spiritum ſanctum, vt ſeruos adoptaret in filios, & ſeipſum conſeruat in hæreditatem adoptatorum, vt nullus miſericordiæ diuinæ, quæ noſtra miſeria maior eſt, diffidat.

Idem S. Auguſtinus dicit, Deum promptiorem ad impertiendam peccatori veniam, quàm peccator ſit ad recipiendam. Vnde tantoperè feſtinat Deus in reo abſoluendo à cruce conſcientiæ, vt videatur plus cruciari ex commiſeratione, quàm habet erga miſerum, quàm

quàm ipſe reus miſer de ſua miſeria.

Dicit quoque Auguſtinus in illa verba Cain: *Maior eſt iniquitas mea, quàm vt veniam merear*. Mentiris Cain, quia maior eſt Dei pietas, quàm vlla iniquitas. Addit idem, Cain plus offendiſſe Deum deſperando, quàm fratrem occidendo, ſicut Iudas grauius peccauit, ſe ex deſperatione ſuſpendendo, quàm Chriſtum prodendo. *Gen. 4. 13.*

S. Bernardus ſcribit, omnia peccata mortalia, & venialia ab initio mundi commiſſa, collata cum diuina miſericordia, eſſe quaſi guttam, reſpectu totius maris. Cogita, Chriſtum eſſe mortuum pro te, iterumque moriturum, ſi opus foret: vnamque ſacri ſanguinis eius guttam, ſatis fuiſſe ad redimendos centies mille mundos. Cur ergo vis deſperare? deſpera de te, & ſpera in Deo: diffide tibi, & confide in Deo. Fugias te, & curre ad Deum, qui omni loco & tempore, ad te amplectendum, vt fecit filio prodigo, eſt promptiſſimus. *Luc. 15. 20.*

ALIA REMEDIA PRO IIS qui ob multitudinem peccatorum deſperant.

ATtolle oculos ad IESVM Chriſtum, & dic. Ille eſt caro de carne

Gen. 2. 23. mea, os de ossibus meis, sanguis meo sanguine: Ille amat carnem meam, ossa mea, sanguinem meum; igitur & amat me: si autem me amat, me vtique vult saluare. Indignus quidem sum salute: sed tu non es dedignatus carnem meã, sanguinem meum, ossa mea, vitam meam: infinita sunt merita tua, nec ergo pauca sunt mea. Sanguis tuus non clamat vindictam, sicut clamabat sanguis Abel contra Cain, sed clamat mercedem, & misericordiam pro nobis miseris peccatoribus. Si Deus ergo totus est misericors, imò ipsa misericordia, iustitia vult, vt misericordia vtatur. Si deinde Christus, non modò non me condemnat sed defendit, vnde est resuscitatus, & sedet ad dexteram Patris, ad exercendum pro me officium aduocati; quomodo fieri potest, nisi mihi desim, vt ego peream? Gen. 4. 10.

Rõ. 8. 31 2. Par. 33. 12.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

Luc. 8. 2. Luc 23 43. Luc. 18 13. & 19. 9. Manassen pœnituit peccati, & ei condonatum est. Magdalena pœnitentiam egit, & facta est carissima Christi discipula. Latro doluit, & subitò ad Paradisum peruenit. Publicanum pœnituit, & factus est Euangelista. Zachæum item,

item, & factus est filius Abrahæ. Dauid poenitentiam egit, & ex eo Deus carnem assumpsit Raab meretrix similiter, & annumerata est Dei populo. Paulus item, & raptus est in tertium cælum. Psal. 50 Iosue 6. 25. 2. Cor. 12. 21.

S. Ioannes in epist. sua ait, *Filioli mei, hæc scribo vobis, vt non peccetis, sed etsi quis peccauerit, aduocatũ habemus apud Patrem,* IESVM *Christum iustum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tãtùm sed etiam pro totius mũdi.* Quam ergo diffidentiã habere possumus sub alis huius mediatoris. 1. Ioan. 2. 1.

Ingredere, ingredere viua fide, vna cũ populo Israëlitico mare rubrũ diuinæ misericordię, & sãguinis Christi: in quo & per quod omnia peccata tua demergentur, sic, vt in ęternum amplius videri nequeant. Et si fortè illa videris, erũt instar illorum Ægyptiorum submersorum, & mortuorum in littore, qui non solum non terrorem illis incusserunt, sed etiã sua specie excitarũt ad Dei laudes. Non secus tu fac dæmoni, & peccatis, supra quæ ille ad te terrendũ equitauit. Vbi enim semel illa cõfessus fueris, & satisfactione expiaris, demersa erunt in magno misericordię mari. Quare, licet in mẽtem veniant, non possunt tibi nocere, nec ad desperationẽ prouocare, Exod. 14. 22. Ibidem 31.

quia iam sunt demersa & mortua. Imo tibi caussam dare debent Deum laudandi, eique gratias agendi, quòd à talibus hostibus te liberarit, vt in posterum sis cautior, ne in tale periculum rursum incidas.

Non est dæmon aut pars offensa, aut is, qui te habeat iudicare, sed Deus: Qui si te iustificet, quis audebit condemnare? Et si ille sit pro te, quis erit contra te? Si vult esse Aduocatus noster, quid sinis te terreri à dęmone? Si Deus te abduxit à via mala, bonamq; voluntatem benefaciendi tibi dedit, cur dubitas de peccatis præteritis? certè si propter illa voluisset te condemnare, nonne potius tunc condẽnasset, cũ pœnã merereris? cùm ergo tanto tẽpore patienter te tolerârit, & tempus vitæ emendandæ dederit, prorsus indicat, quòd te saluum esse velit. Non te damnauit captiuum & inimicum capitalem; & iam te cõdemnabit, dum vis esse bonus & fidelis eius amicus? An hæc fortè est natura Dei? Hoc argumento vtebatur S. Paulus, dicens: *Si enim, cùm inimici essemus recõciliati sumus Deo per mortẽ Filij eius, multò magis reconciliati salui erimus in vita ipsius.* Nam si Deus tanto ardet desiderio salutis nostræ, vt pro illa acerbissi-

Rom. 5. 10.

mos

mos cruciatus sustinuerit, cur mihi nunc non ignoscet?

Si ex industria & sponte venit ad quęrendam ouem errantem, si tanta misericordia præuenit filium prodigum, cur non recipiat te, qui vis degere in eius ouili, & bonum in posterum præstare filium? Quomodo de misericordia diuina desperare possum, si cùm iureiurando dicat. *Viuo ego, nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur & viuat?* Luc. 15. 4. & 2. Eze. 33 11.

Si Deus est pater misericordiæ, & Deus totius consolationis, vt loquitur S. Paulus, si inuitat nos, per eundem, vt adeamus ad thronum misericordiæ suæ, si inuitat ad se peccatores peccatis oneratos, vt reficiat illos, si dicit se venisse propter peccatores, quomodo me deserere potest, cùm dixerit, priùs cœlum & terram transituram, quam verba sua transeant? 2. Cor. 1. 3. Heb. 4. 16. Matth. 11. 28. Luc. 5. 32. Luc 21 33.

Si ille commendauit nobis, vt inimicis nostris ignosceremus, dicēs. *Dimittite, & dimittemini*, quomodo non dimittet nobis omnia peccata nostra, qui cupimus esse eius amici, & dimittimus nostris inimicis? Si ille petijt ignosci suis crucifixoribus, illis nil tale petētibus, quomodo non ignoscet, quomodo viscera misericordiæ concludet? quo- Luc. 6. 37. Luc. 23 34.

modo

modo non erit aduocatus eius, qui eum, non dico crucifigit, sed adorat, veniam exposcit, & mauult mori, quàm deinceps Deum offendere? Si Deus omnibus horis tanta misericordia vtitur erga illos, qui singulis horis ipsum offenderunt, & bonum pro malo reddit, num illam mihi negabit, qui nolo amplius eum offendere, & doleo offendisse, & imploro misericordiam? Et si Deus non me deseruit errantem, omnibusque horis se offendentem, imò mihi benefecit, nunc me deseret benefacere volentem, totoque corde de offensa lamentantem? Si antequam præuenirer à misericordia eius ad agendam pœnitentiam, eram longè indignior illa, cur nunc ea non ero dignior?

Misericordiæ diuinæ proprietas est, tollere miserias. Vnde Ecclesia dicit: *Deus cui propriũ est misereri, & parcere.* Cùm ergo Deus sit infinitè misericors, infinitè quoque optabit peccata nostra remittere. Quare dicit S. Augustinus, Deum tanto desiderio teneri liberandi nos à miserijs nostris, vt quasi mœrore vel dolore afficiatur, quando nos aut nolumus, aut tardamus eius misericordiam acceptare. Igitur mihi ignoscet.

Dici-

Dicitur in Euangelio gaudere omnes angelos, totumque paradisum peccatore pœnitentiam agente: me ergo pœnitentiam agente, Deus paradisum priuabit tanto gaudio? Si Pater carnalis, licet malus, filio petenti panem, non porrigit lapidem, vel petenti ouum, non porrigit scorpionem, aut pro serpente piscem, quare Deus (cuius bonitati collati omnes Patrum amores sunt odia) mihi mortem porriget pro vita? desperationem pro spe, tenebras pro luce? Vnde ait in Euangelio. Si vos patres cùm sitis mali, nostis bona data dare filijs vestris, quanto magis Pater cœlestis dabit spiritum bonum petentibus se?

Luc.13. 7.

Luc.11 11.

Si IESVS Christus D. N. dum esset in mundo, mãducabat cum peccatoribus, cõplectebatur peccatores, nõ abhorrẽs ab vllo infirmitatis genere, imò quærebat infirmos & peccatores, & ideò mansit nobiscum, cur non idem faciat nunc? an fortè mutauit naturã, aut non est idem qui fuit? Magna est Dei gloria, quãdo quis resipiscit & pœnitentiã agit: tũc enim apparet Dei potẽtia. Iustificare siquidẽ peccatorẽ, maioris est potentię, quã de nihilo condere cęlũ & terrã, teste Augustino. Deinde apparet sapiẽtia, quia

quia bonum elicit ex malo, & suauem sonum ex cythara non accommodata. Bonitas denique quia benefacit inimicis suis. Si igitur Deus non condonasset mihi mea peccata, priuatus esset hac gloria.

PECCATA VENIALIA CVR fugienda?

OCto caussas suprà recensuimus, cur peccata etiam venialia sint fugienda, quibus hæ sex possunt adiungi. 1. Quia impediũt deuotionem orationis mentalis. 2. Progressum in vita spirituali. 3. Displicent Deo, & impediunt, quo minùs voluntati diuinæ perfectè obsequamur. 4. Faciunt, vt multis donis spiritualibus destituamur, quibus alioquin ornandi fuissemus, si illa non obstitissent: Sunt enim quasi furunculi, qui paulatim multa eripiunt, & licet furari nõ videãtur, eò quòd minuta quædam eripiant, tamen exitus tandẽ probat furtum commissum, cùm Dominus deprehendit sibi multa deesse: sic nos dum à venialibus non abstinemus, etiamsi nihil perdere videamur, tamen satis perdimus, dum multis donis priuamur. 5. Reddunt animam infirmam, & obnoxiam omnibus malis infirmorum.

rum. Sunt quoque velut exigua in corpore vulnera, quæ licet læthalia non sint, tamen afferunt fastidium, & impediunt sanitatem. Vt ergo omni studio curamus & illa sanari, sic deberemus etiam sanare peccata venialia.

6. Quia impediunt, quò minus perfectè Deum & videamus, & amemus, sicut pulueres obiecti oculis impediunt, quo minùs possimus rem conspicere.

SS. PATRVM DICTA DE *peccato veniali.*

S. Augustinus quodam in loco dicit. Ne contēne peccata parua, & si parui facis, dum ea ponderas, time saltem quando annumeras. Idem ait. Nullum peccatum tam paruum est, quod contemptum nō fiat magnum: arenæ enim maris licet exiguæ sint, & similiter guttæ aquæ, tamen multiplicatæ augent flumina, & magna damna faciunt; guttæ quoque subeuntes nauem, tandem eam submergunt. Idem ait. Nullum esse tam paruum peccatum, quin hominem, si in eo sibi complaceat, occidere possit; quia disponit ad mortale.

S. Hieronymus vult magnam haberi venialium rationem: nec debere considerari, quòd parua sint, sed quòd magnus sit Deus, cui displicent.

Et

Et qui tantùm cauent à mortalibus, parui autem faciunt venialia, sunt similes famulo, qui Domino obsequi non vult, nisi quando stringit gladium; & mulieri, quæ cùm sit impudica, foris nõ aliud facit, quàm ne displiceat marito.

S Gregorius scribit, veniale aliquando periculosius esse mortali: quia hoc cognoscitur, illud verò, quia non cognoscitur, potest dare causam magnæ ruinæ.

S. Bernardus in sermone de conuersione S Pauli, contra quosdam qui parui faciebant peccata venialia, valde exaggerat eorum grauitatem in hominibus maximè spiritualibus, eò quòd magna bona, & egregia Dei dona & gustus impediant.

S. Thomas asserit nec minimum peccatum veniale patrandum esse ad euitádum quantumuis maximum scandalú, eò quòd veniale disponat ad mortale, & maximum damnum animæ adferat.

Taulerus ait nulla lingua explicari, nec vllo intellectu capi posse, quàm pernitiosum animę sit peccatum veniale: idque facilè notari posse ab eo, qui eius mala cognorit, inter quæ est, quod obliget ad pœnam luendam, vel in hoc sæculo, vel in Purgatorio. Quod pulchritu-

chritudinem animæ contaminet. Quod feruorem caritatis tam vtilem & necessarium imminuat. Quod vires animi debilitet. Quod retardet à gloria. Quod impediat augmentum gratiæ & gloriæ, ac deniq; quod viam paret ad mortale.

POSSITNE LICITE COMMITTI peccatum veniale, ad salutem totius mundi procurandam.

S. Thomæ, cæterorumque Doctorum communis opinio est, si totius mũdi conflagratio, & omnium hominum æterna damnatio, vno mendacio posset caueri, potius permittendam esse totius mundi, & omnium hominum iacturam quàm proferendum mendacium, licet paruum.

Primò, quia non sunt facienda mala, vt eueniant bona, vt loquitur S. Paulus. *Rom.* 3. 8.

II. Quia Dominus dicit in Euangelio: *Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur?* quasi dicat nihil. *Matth.* 16. 26.

III. Quia homo plus debet diligere animam suam, quàm omnia alia, & ideo ne minimum quidem damnum inferre

inferre debet illi, pro incolumitate aliarum rerum. Peccatum autem veniale, quantum damnum afferat animæ iam dictum est.

IV. Quia noster finis est, Videre Deum, & ideò nihil facere debemus, etiam pro toto mundo, quòd nos ab illo fine retardet. Peccatum autẽ veniale retardat.

V. Non modo pro toto mundo, sed nec pro salute centum millium mundorum debemus agere quidquam, quo offendatur Deus, vel quod Deo displiceat. At peccatum veniale verè Deo displicet, ac proinde & illum offendit: quàre nec committendum est, quamuis multi sint, qui putant ad vitam vnius hominis seruandam licitum esse etiam iuramentum falsum præstare.

Caietanus Cardinalis *in summa sua* dicit, eum qui parui facit peccata venialia, non habere magnam animæ suæ curam, seq; multis bonis spoliare fructibus: Angelum item custodem propter illa subtrahere suam curam, & à multis malis non præseruare eum, qui negligit sibi ipsi benefacere. Quæ res est consideratione dignissima.

S. Catharina Senensis, vt est in eius vita, ait multùm Deo displicere culpã, quantumuis paruam, si frequentetur, &

con-

coniuncta sit cum contemptu, & quando homo negligit eam per pœnitentiam & contritionem corrigere.

S. Brigida, cui sæpè id fuit reuelatum, affirmat vehementer Deo displicere peccata venialia frequentata & contempta, eaq; grauiter ab eo sæpè castigari.

PECCATA VENIALIA ESSE *noxia communicantibus.*

DOctores, & inter cæteros Tabiena *in Summa* tradunt, quando quis non vult abstinere ab aliquo peccato veniali, aut ad communionem vadit cum actuali peccato veniali deliberatè, eum priuari effectu gratiæ Sacramentalis, qui est proprius huius Sacramenti effectus. Gratia autem Sacramentalis est dulcedo quædam spiritualis, quæ deuotionem alit, & vitiorum inclinationem debilitat. Hæc autem dulcedo potius experientia, quàm scientia discitur. Quod certè magni faciendum est, vt deuotio nimirum conseruetur. Atque hinc fortè fit, quòd multi, dum Sacramenta frequentant, non tamen hanc dulcedinem experiantur.

SPIRITALES HOMINES *non proficere in spiritu, quod parui faciant venialia.*

Doctor

Doctor quidam posita quæstione quid impediat profectum in spiritu: Respondet inter alias caussas esse vnam hanc, quòd parui fiant peccata venialia. S. Bernardus, cùm dixisset, homines spirituales magni facere debere venialia, addit, ab ijs ęquè desflenda esse, ac ab alijs mortalia.

QVOD PARVI FIANT VEnialia, oriri ex paruo timore Dei.

Eccl. 19. 1. S. Scriptura ait. *Qui spernit modica, paulatim decidet.* Et alibi. *Qui timet Deum, nihil negligit.* Qui ergo timet
Eccl. 7. 19. Deum, magni faciet peccata venialia. De ijs verò qui hoc timore carēt, dicit
Eccl. 27. 4. Deus in eadem scriptura: *Si non in timore Domini tenueris te instanter, citò subuertetur domus tua*, id est anima tua.

PECCATO VENIALI CONtristari Spiritum sanctum.

S. Paulus scribens ad Ephesios, in-
Ephes. 4. 30. quit, *Nolite contristare Spiritum sanctum*. Quid verò contristat Spiritum sanctum, nisi parui facere peccata venialia, quibus impeditur quasi Spiritus sanctus, vt non possit operari in nobis, prout vult? Nam sicut peccatum mortale illum eijcit, ita veniale contristat.

SEN-

SENTENTIA LVD. GRANATensis de peccato veniali.

LVd. Granatēsis inter orationis impedimenta numerat, parui facere peccata venialia, eò, quòd sicut encaustum firmiter hærere non potest æri, sed auro, sic præstantissimum encaustū deuotionis in Deum non possit hęrere, nisi in corde admodum puro, limpido & immuni ab omni genere peccati.

Adhæc dicit, quemadmodum peccatum mortale est mors animæ, sic veniale esse infirmitatem, vel febrem quandam animæ. Vnde sicut homo nō solùm reformidat mortem, sed etiam minimum corporis malum, vt pruritum vel scabiem, sic deberet etiam reformidare lapsum peccati venialis. Addit peccatum mortale, esse quasi occidere auiculam, veniale verò rescindere, aut truncare ei alas, vt non possit amplius in altum volare, vt antè.

Deinde subiungit, quemadmodum mulier non ilicò redditur peruersa, sed paulatim; sic per peccata venialia sensim gradum fieri ad mala maxima.

Præterea, sicut vestis non statim atteritur, sed paulatim, ac tandem destruitur: & sicut ædes non subitò corruunt,

sed

sed sensim, sic homo in vita spirituali, si peccatorum venialium rationem non habeat. Vt verum sit quod vulgari prouerbio dicitur, neglecto clauo amitti ferrum, ferro neglecto equum, equo verò neglecto perire equitem.

Deniq; ait, nullum peccatum esse tam exile, quin contemptum magnum afferat detrimentum. Neque æstimandum esse exile, quod refertur ad tam sublimem finẽ, nempe amoris diuini. Vnde
Luc. 16. 10. Dominus in Euangelio dicit. *Qui in minimo fidelis est, & in maiori fidelis est.*

SIMILITVDINES AD HOC propositum accommodata.

QVemadmodum bonus filius, beneuola coniunx, & fidelis seruus, cauent diligenter ne vel minima re offendant patrem, maritum, Dominum, sic nos sedulò cauere debemus, ne vllo vel minimo lapsu offendamus Dominum Deum, considerareque non peccati paruitatem, sed prohibitionem Dei, qui magnus est, qui in die iudicij
Matth. 12. 36. vult sibi etiam de verbo otioso reddi rationem.

S. GERTRVDIS DICTVM DE peccato veniali.

Domi-

DOminus Deus quodam tempore illi indicauit duo esse genera peccatorũ venialium, Quædam enim sunt defectus tantùm, qui inconsideratè etiam à pijs committuntur. Et hæc permittit Deus, vt maneãt humiles, & submissè de se sentiant, atq; ita se meliùs in virtute exerceãt. Alia verò sunt, quę velut parui momenti à quibusdam contẽnuntur, & quod peius, aliquando, quasi peccati rationem non habeant, defendũtur. Et propter huiusmodi lapsus vel peccata, potest homo venire in magnum salutis discrimen. Quique hoc genere peccatorum obnoxij sunt, parum in virtute proficiunt.

EX DICTIS MAGNAM CONsolationem posse capere scrupulosos, timorem verò eos qui laxa sunt conscientia.

SVnt quidam adeo scrupulosi, vt omnibus in rebus putent se peccare, & dũ peccãt venialiter perinde anxij sũt, atq; si mortaliter deliquissent. Quos id solari debet, Deum tales defectus permittere, ad maius ipsorum bonum, & vt se magis demittant. Alij flocci faciunt peccata venialia, & magno in timore versari meritò debent.

QVÆSTIO.

Possitnè quis in hoc sæculo esse expers peccati venialis.

DVRANDVS respondet cum distinctione pulchra. Primò enim esse quædam venialia ex surreptione commissa, id est, ex inconsideratione, ignorantia, fragilitate, vt homo non aduertat quando illa committit: cuiusmodi est, nimium comedere, bibere, ridere, loqui, mentiri otiosè, submurmurare, &c. sine quibus homo viuere non potest. De quibus intelligitur illud scripturę. *Septies in die cadit iustus.* Alia peccata dicit esse venialia scienter, vt cùm quis sciens prudēs profert mendacium. Et ab his homo semper tenetur abstinere, & facilè potest. Atque hæc sunt, quæ mala illa, de quibus non semel diximus, procreant.

AN REMISSO PECCATO *veniali sit remissa & pœna.*

RESPONDEO non esse, nisi tanta sit contritio, vt simul pœna tollatur, sicut accidit in Maria Magdalena.

Peccata

Peccata venialia expiantur.

PRIMO Contritione.

2. Confeſſione.

3. Communione.

4. Cùm dicitur Confiteor & Miſerere.

5. Aqua benedicta cum deuotione ſuſcepta.

6. Dominica oratione, *Dimitte nobis &c.*

7. Benedictione Epiſcopali.

8. Auditione Sacrificij Miſſæ.

9. Examine conſcientiæ.

10. Ingreſſu Eccleſiæ conſecratæ iuxta Dionyſ. Carthuſianum.

11. Tunſione pectoris, & dicendo, *Deus propitius eſto mihi peccatori.*

12. Exercendo ſe in aliquibus operibus miſericordiæ.

REMEDIA AD CAVENDA *peccata venialia.*

PRIMVM, manè proponere ſe potius moriturum, quàm ſcienter peccatum veniale admiſſurum.

2. Fugere occaſiones, negotia, & alias conuerſationes, quæ cauſſam præbent peccandi.

3. Statim dolere, ſi in aliquod peccatum lapſus fuerit, poſcere veniam à Deo, & proponere emendationem.

4. Examinare conſcientiam veſperi, &

voluntariam aliquam aſſumere pœnitentiam.

Crebro commendare ſe Deo, & Sacramenta frequentare.

REMEDIA AD EFFVGIENdas pœnas Purgatorij.

PRimum, Abſtinere à peccatis venialibus, &, ſi quæ commiſſa ſint, dolere de illis, & pœnitentiam agere.

2. Non adhærere huius mũdi rebus, ijsq́; vti, tanquam à Deo accõmodatis.

3. Expetere purgatorium in hoc mũdo, nam magno beneficio Deus nos afficit, quando id concedit.

4. Pœnitentia voluntaria. Vna enim oratio Dominica dicta in vita, multò plus valet, quàm multæ ab alijs dictæ poſt mortem.

5. Communicatio bonorum Religionis. Quod à paucis cognoſcitur.

6. Patientia in tribulationibus, eas pro peccatis ſuis Deo offerendo.

7. Exercere ſe in operib⁹ miſericordiæ.

8. Offerre Deo omnia opera bona, tã pœnalia, quàm nõ pœnalia, pro peccatorum ſuorum ſatisfactione.

9. Perſeueranter à Deo petere, vt nos liberet ab illis pœnis.

10. San-

10. Sancta Sacramenta frequentare.

11. Mortem, quando vicina fuerit, amore Dei sucipere, & sponte desiderare ac expetere oleum sanctum, vel extremam vnctionem.

12. Deuotè, & in gratia Dei suscipere Judulgentias.

DE CONFESSIONE EX PEtro Damiano.

1. QVando resipiscis, & vis pœnitentiam de peccatis agere, primò elige bonum Confessarium, qui in omni tentatione tuum sit perfugium, in eo intuendo Deum, & in eodem recurrendo ad Deum.

2. Vbi elegeris Confessarium, non adire alium, sine eius licentia.

3. Non amare paruas pœnitẽtias, quia te ipse decipies, cùm longè maiores luendæ sint in Purgatorio.

4. Non confiteri ex metu; illa enim esset coacta confessio.

5. Non excusare te, dum confiteris: quia tunc non esset confessio, sed defensio.

6. Non accusare alios, quia non esset confessio, sed offensio.

7. Non confiteri, vt videaris bonus, quia esset illusio, non confessio.

QVÆ OBSERVANDA SINT in confessione.

Psalm. 31. 5. OBSERVANDVM est, quod Dauid dicit in psalmis: Dixi, *Confitebor aduersum me iniustitiã meam Domino, & tu remisisti impietatẽ peccati mei.*

Primò, dùm dicit, *dixi*, demonstrat verum & firmum confitendi propositum.

2. Cùm dicit, *Confitebor*, indicat debere nos confiteri, non garrire, non ridere, non ludere.

3. Cùm dicit, *Domino*, declarat confessuros adire debere non tanquam ad hominẽ, sed tanquã ad Deum, & ideò non verecundari quodcumque patefacere peccatum, cùm nullum lateat Deum.

4. Dum dicit, *iniustitiam meam*, indicat malè facere, qui se laudant, & dicunt non sum furatus, non adulteratus, & alia similia.

5. Cùm dicit, *aduersum me*, indicat nihil mali esse dicendum de alijs in confessione.

DE GRADIBVS AD SALVtem

PRIMVS gradus est. Agnitio peccati, considerando peccata præterita, & fœditatem eorundem commissorum per

per corpus, quod debebat esse vas sanctitatis. Secundò, agnoscere, quid per peccata promerueris, nempe pœnas inferni. Tertiò, quid amiseris, nempe bona cœlestia.

Secundus gradus.

Pœniteneia, vel dolor de peccatis, cũ proposito mortificandi carnem, & non amplius peccandi.

Tertius gradus.

Primò, intensus dolor de peccatis commissis, & quod ijs offensus sit Deus Creator, cuius legibus paret cœlum, terra, mare, & quicquid est: tu verò solus rebellis fuisti Deo, & sancta eius decreta respuisti.

2. Maior dolor, quod offenderis tuũ Creatorem & Patrem, & qualem patrẽ? Qui tibi largitur terræ fœcunditatem, fructuum copiam, & gubernauit semper te, & adhuc gubernat.

3. Adiunge grauissimum dolorem, qui animam tuá transuerberet, eò quod tantùm benefactorem tuum contempseris, qui acerbissimos in cruce dolores sustinuit, ne tu sustineres cruciatus inferni.

Quartus gradus.

Confessio, quæ debet esse pura, non mixta alijs narrationibus, integra, sine

prætermiſſione vllius peccati: humilis, vt quod ore dicitur, intimè in corde ſentiatur.

Quintus gradus.

Caſtigatio carnis, quæ cum facultate Confeſſarij fieri debet, ad effugiendam vanam gloriam. Deinde occultè, vt ſiniſtra neſciat, quid faciat dextra. Tertiò diſcretè, quoad feret valetudo & infirmitas corporis.

Sextus gradus.

Correctio operum, & primò Linguæ, ne loquatur de rebus malis. Secundò motuum ſenſualitatis, illos refrenando. Tertiò malorũ hominum, corripiẽdo illos, nec tolerando, vt in conſpectu tuo iuſtitia opprimatur.

Septimus gradus.

Perſeuerentia in bono: quam conſequêre, ſi perpendas præmiorũ æquè ac ſuppliciorum æternitatem, ſi primitias ſpiritus, aliaq; dona à Deo tibi donata.

QVÆNAM AVOCENT HOminem à Confeſſione.

PRIMO, Pudor in patefaciẽdis peccatis. Cui opponi debet: Confeſſarium locum tenere Dei, cui omnia ſunt nota: & quòd in die Iudicij omnia patefient.

II. Ti-

II. Timor Pœnitentiæ cui opponendæ sunt pœnæ æternæ inferni.
III. Ne habeatur improbus, vel iacturam faciat rei temporalis. Cui opponi debet iactura bonorum cœlestium.
IIII. Desperatio de cauendis peccatis, maximè incontinentiæ. Cui opponendum est propositum de cætero nõ peccandi. Gratia, quæ recipitur in Sacramento, & Orationes Confessarij.

Origenes ait: Diligenter attende, cui peccata tua confitearis. Quære medicum bonum animæ tuæ, qui norit cum infirmis infirmari, cum flentibus flere, & modum habeat alijs compatiendi Quod si Medicus fuerit exercitatus, & misericors, sequere eius consilium. & licet medicinam aliquando præbeat amaram, noris id illum facere, vt te faciliùs restituat sanitati.

S. Hieronymus inquit: Si serpens diabolicus quempiam mordeat occultè, & ille tacuerit, nihilque dixerit medico, non reualescet. Nam medicina non sanat eum, qui eam non cognoscit.

S. Ambrosius asserit, Christianum peccata sua celantem, similem esse vulpi, quæ ad fraudem faciendam delitescit in specu.

Petrus Blesensis scribit, Infirmos pru-

dentes non verecundari, etiam in partibus corporis secretis mala sua ostendere, & tu animæ tuæ mala non vis ostendere Confessario.

S. Augustinus ait; sicut apostema patefactum detumescit, & saniem eijcit, vnde sequitur sanitas: sic qui vlcus animi per Confessionem aperit, sanitatem eius recuperat.

FRVCTVS CONFESSIONIS.

1. Remittit peccata.
2. Confert gratiam.
3. Commutat pœnam æternam in temporalem.
4. Expiat partem pœnarum temporalium.
5. Mentem reserenat, & conscientiam tranquillat.
6. Recuperat amissa bona.
7. Ex attrito facit contritum.
8. Animæ restituit sanitatem.
9. Exhilarat totum paradisum.
10. Lucratur communionem Sanctorum.
11. Semper aliquid boni à Confessario discit.
12. Contristat vehementer Satanam.
13. Angelum custodem exhilarat.

ADMONITIONES AD RE- *ctè instituendam Confessionem,*

QVONIAM paucissimi rationem rectè confitendi tenent: qui benè confiteri cupit, obseruet sequentia monita.

I. *Admonitio.*

Primò, antequam ad Confessionem accedat, tempus aliquod impendat Examini conscientiæ, maximè si à multo iam tempore confessus non fuerit: cogitetq; se præ manibus habere rem magni momenti, alijsque negotijs meritò anteponendam. Nam si per negligentiam omittatur vnum peccarũ mortale, Confessio redditur nulla. Quod multi nesciunt, vel non aduertunt.

II. *Admonitio.*

Dicat numerum peccatorum mortalium, alioquin Confessio non erit integra. Numerum autem dicat eo modo, quo potest, vel saltem quanto tempore perstiterit in peccato, vel certè dicat, se in illud recidisse, quoties occasio se obtulit.

III. *Admonitio.*

Dicat circumstantias, vt si furatus sit adiuncto alio malo fine, vt ad occi-

dendū, vel aliud: si concupiuit coniugatas, viduas, virgines, vel alias similes. Si peccarit in templo. Si peruerso sermone alium induxerit ad malè faciendum. Si peccarit in præsentia aliorum, cum scandalo, vt comedendo carnes die vetito, vel, si sit persona magnæ autoritatis, &c. si votum fecerit non iurandi, fornicandi, &c.

IV. Admonitio.

Numero cum circumstantijs patefacto, ex reliquis satis est, aperire speciem peccati, sine vlla narratione historię, vt si falsò iurârit, furatus sit & simillia, dicat: milles furatus sum, centies iuraui, occidi, adulteratus sum, nec enim opus est minutè dicere modos, quibus ista peracta sunt, sed satis est dicere. Toties sum fornicatus, mentitus. Si delectatione peccauit, sufficit dicere: Turpiter attigi toties hæc vel illa personarum genera, non addito aut loco, aut modo. Si verba tantum inhonesta dicta sunt, non sunt ea particulatim dicenda, sed sufficit dicere. Verba inhonesta effutiui tali fine. Si de cogitationibus agatur, dicat. Cogitationi fœdæ assensi toties, patefaciendo tamen cogitationis speciem.

V. Admonitio.

Sciat, quòd cogitationes malæ sint pecca-

peccata mortalia, quando illis præbetur cõsensus, vel vult quis se in ijs oblectare, licet non velit facere. In quas cogitationes solent incidere homines vitiosi, & qui inordinatè amant aliquas creaturas.

VI. Admonitio.

Caueat, ne quenquam in confessione infamet, & idcirco nunquam debet nominare personam cum qua peccauit.

VII. Admonitio.

Non excuset sua peccata, vel nimium amplificet, nec dubia pro certis, aut certa pro dubijs dicat.

VIII. Admonitio.

Magnum studium adhibeat in quærendo bono Medico pro anima sua, sicut qui æger esset, quæreret pro corpore: eoq; maius, quò anima corpore præstantior est. Quærere enim Confessarium rudem & simplicem, est quærere ducem certum ad infernum.

CASVS, QVIBVS CONFESSIO nulla est.

1. QVando ex pudore, vel malitia pecatum mortale reticetur.

2. Quando in Confessione dicitur mendacium in materia graui, & peccati mortalis, quæque sciebatur talis esse.

3. Si pec-

3. Si peccatum mortale prætermittatur, ob antegressā negligentē preparationē.

4. Si non habeat propositum abstinendi ab aliquo peccato mortali.

5. Si sit excommunicatus, nec curet se priùs absolui.

6. Quando, dum habet res magni momenti, eligit Confessarium rudem, earum rerum ignarum.

MODI VARII ORATIONEM Dominicam cum deuotione recitandi.

PRIMVS.

Accommodatè ad Dei Benificia.

PATER NOSTER.

O Pater, qui me nondum in rerum natura existentem, summi boni capacem condidisti, licet scires quàm ingratus essem futurus: deinde iam perditum, sanguine & vita dilectissimi filij tui redemisti, quid pro talibus, tantisque beneficijs, quibus super me miseram creaturam pluisti, rependam?

QVI ES IN COELIS.

Pro me cœlos condidisti, in quibus & continenter meum aduentum expectas. Vt autem hæres cœlorum essem, filium tuum in terram venire voluisti, ibique

ibiq; totos triginta tres annos, in tanta paupertate, doloribus & afflictionibus viuere. Quid verò pro hoc tanto beneficio reddam? Pater liberalissimè?

SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

Tu me capacem fecisti ad sanctum nomen tuum collaudandum, quòd Angelorùm officium est. Sancto quoque nomine tuo me honorasti, vocando me Christianũ, hoc est, filium Dei, & hæredem cœli, cùm non ignorares quàm tali nomine indignus, & à laudibus diuinis alienus essem. Me fecisti fratrem (vel sororem) IESV, quem in medio duorum latronum crucifigi voluisti, vt ego nomen tuum laudare possem in medio Angelorum. Quas referam gratias pro tanto beneficio, tam ingratæ, indignæ, & miserabili creaturæ præstito? O Pater sanctissime!

ADVENIAT REGNVM TVVM.

Tu, vt me faceres Regem cœli, voluisti filium tuum assumere formam serui pauperis, vilis, & abiecti, nasci in stabulo, multas noctes diesque agere in deserto, conuersari cum, hominibus infamibus, lauare pedes piscatoribus, conculcari à toto mundo, & mori suspensũ

in cruce. Quid tibi rependam pro hoc beneficio, Pater dulcissime?

Fiat voluntas tua.

Tu, vt ego facerem voluntatem tuã, voluisti filium tuum obsequi voluntati hominum, obediendo vsq; ad mortem crucis: verùm quid aliud fuit vita mea, quàm, semper tuæ voluntati repugnare meamq; impiam & infœlicem voluntatem perficere? & tamen tanto tempore me tolerasti. O Pater patientissime! quid tibi hac de caussa retribuam?

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

Quid tibi rependam pro institutione S. Sacramenti? Nam si considerem personam, quæ illud instituit: ea fuit diuinissimus tuus filius. At pro quibus instituit? pro me, quem sciebat tam malè, indigne, tepidè, & in deuotè illo vsurũ. Tempus autem institutionis fuit, cùm iam iret ad mortem, quæ tum illi parabatur, cùm ipse nobis præpararet vitã, qua toti in eũ transformaremur, meritorumque suorum participes efficeremur, & hoc cœlesti manna in præsenti mundi deserto continenter reficeremur.

mur. O inauditum amabilissimi Patris beneficium! seruum, nempe, inutilem, indignum, & miserabilem proprij filij carne pascere. Quis vnquam audiuit talia; O Patrem liberalissimum!

ET DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA.

Quid dicam de tot debitis, toties, tot modis, tanto amore dimissis? Quid dicam de Sacramento Pœnitentiæ, quo toties pretio sanguinis Christi expiasti animam meam, cùm scires me fore ingratissimum; Quid dicam quod cùm toties instar filij Prodigi domum tuam deseruerim, & in regionem mortis abierim, omnem substantiam meam & tuã dilapidarim, tamen toties me in gratiã receperis, multa beneuolentia tractaris, & omnia debita mea per teipsum pretio sanguinis Christi filij tui exsolueris? Quid, inquam, reponam pro hoc beneficio? cùm probè noris, me post remissa semel debita, nouis debitis obnoxium fore? quamque durus & crudelis contrà sim futurus proximo meo? O Pater clementissime!

ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM.

Iam

Iam quid remunerabor, pro tantis auxilijs in tentationibus meis præstitis, à peccatis me præseruando, quæ incurrissem, nisi diuina manu tua retractus essem? Quod peccatum homo committit, à me non committendum, nisi diuina tua gratia mihi astitisset? Quoties præceps ruissem in infernum, nisi à te cohibitus fuissem? Quàm facilè à minima quaq; tentatione expugnatus fuissē, si non præsto fuisset tuum subsidium? Quoties me leo rugiens deuorasset, si potentissima dextera tua me non defendisset? O Pater vigilantissime!

SED LIBERA NOS A MALO.

Quot malis tam pœnæ, quàm culpæ sum à te Pater cœlestis liberatus? Quot in inferno iam ardent, qui multò minora peccata commiserunt, quàm ego? Quàm alij multi, quia non tantùm tēpus vitę eis fuit concessum? Quot rursū, quia tantam gratiam non habuerunt? Tu me liberasti à tot morbis cæcitatis, surditatis, lepre, paralysis, aliorūq; infinitorum malorum, ob quæ multi seipsi proprijs manibus trucidant, & ex desperatione vltro se in infernū pręcipitāt. Si carerem oculis, naso, ore, aut manibus, quid nō impenderē ad illa habēda? Si

da? Si essem amens, aut apud homines omnes ob furta infamis, quo nō pretio illa redimerem; At quis ab his, & alijs innumeris malis me liberauit, nisi tu Pater dulcissime; Quid tibi reddam pro hac beneficentia, ô amator animæ meæ? Reddam tibi cor meum, amando te, & Patrem te meum recognoscendo. Cor meum semper erit in cœlo, semper sanctum nomen tuum celebrabit, semper erit hospes tuus, semper voluntati tuæ parebit, semper sacratiss. corpori tuo adhærebit, tolerabit omnes iniurias, nulli peccato consentiet, & semper tuū erit in sæcula sæculorum. Amen.

II. *MODVS RECITANDI DOminicam orationem.*

QVi voluerit Dominicam orationē recitare cum quodam sensu deuotionis, obseruet sequentia.

Primò, caueat à nimia festinatione, qua quidam multas orationes recitare solent, cum quadam anxietate celeriter illas absoluendi, & scrupulo peccandi, nisi omnes dixerint: vnde fit, vt nullam rectè dicant, in nulla gustum deuotionis sentiant, sed potius difficultatem, tædium, anxietatem, distractionem, scrupu-

ſcrupulum, turbationem, ac denique lingua etiã præcipitent, & planè neſciant, quid dicant. Quare potius pauca accipiat recitanda, quæ bene efferat: quàm multa, quæ perperam. Nam cibus parcus bene digeſtus, conciliat vitam, copioſus verò & varius malè digeſtus gignit morbos.

Secundo antequam inchoet Dominicam orationem, colligat ſe non nihil hoc eſt omnibus alijs curis depoſitis, omnibuſque impedimentis remotis, expendat quo cùm ſit locuturus, quid acturus, & in cuius præſentia ſe ſiſtat.

Tertio vbi inchoarit, in quouis verbo hæreat expendendo eius vim, & ſignificationem, applicandoq; illud nunc Deo Patri, nunc Filio, nunc Spiritui ſancto: tum ſibi, tum Proximo; nunc Angelis, nunc Sanctis.

Quarto conueniens eſt, vt dum recitat orationem Dominicam, (quæ ſunt verba filij Dei) tum ſuas tum Eccleſiæ neceſſitates æterno Patri repreſentet: ſic enim faciliùs exaudietur, ſi verba Dei, in perſona Eccleſiæ dicantur,

Quinto, Dominicam orationem expendes eo modo, quo ſequitur, quaſi commentarium in quodque verbum, ad inflammandum magis affectum faciendo, v.c. Pater

PATER.

Excelſus in creatione.
Suauis in amore.
Diues in hæreditate.

NOSTER.

Chriſti per naturam.
Hominum mortalium per gratiam.
Beatorum per gloriam.

QVI ES.

Duratione æternus.
Subſtantia infinitus.
Bonitate optimus.

IN COELIS.

Speculum æternitatis.
Corona iucunditatis.
Theſaurus fœlicitatis.

SANTIFICETVR.

Per fidem viuam.
Per ſpem ſolidam.
Per caritatem ardentem.

NOMEN.

Gloria tui Filij.
Maieſtas tui ſancti Spiritus.
Paternitas tua.

TVVM.

Vt ſit ſaccarum in ore.
Melodia in aure.
Iubilus in corde.

Tuum etiam.

Vt tu ſolus ſis glorificatus.

Tu solus desideratus.
Tu solus, ceu vltimus finis, amatus.

ADVENIAT.

Suprà à Patre luminum.
Intus in anima.
Foris à gratia, & non à natura.

REGNVM.

Iustitiæ. | Gaudij. | Pacis. } in Spiritu Sancto.

TVVM.

Non huius mundi fallacis.
Non huius carnis mortalis.
Non Diaboli impostoris.
Sed tuum.
Iucundum sine afflictione.
Tranquillum sine perturbatione.
Securum sine perditione.

FIAT.

Per tuum mandatum.
Per tuum consilium.
Per tuum, & cum tuo auxilio.

VOLVNTAS TVA.

Bona in creatione.
Beneplacens in Redemptione.
Perfecta in iustificatione.

SICVT IN COELO.

Ad imitationem beatorum.
Ad similitudinem B. Virginis.

Ad

Ad modum Christi.

ET IN TERRA.

Vt, quicquid tu non vis, nolimus
Vt, quicquid amas amemus.
Vt, quicquid iubes, faciamus.

PANEM NOSTRVM.

Panem lachrymarum.
Panem verbi Dei.
Panem Sanctorum Sacramentorum.

QVOTIDIANVM.

Quia sine illo morimur.
Sine illo nihil scimus.
Sine illo delinquimus.

DA.

Quia tibi proprium est dare.
Quia beatiùs est dare quàm accipere.
Quia tuum est recipere.

Da etiam.

Non angelus, sed Filius
Non homo, sed creator.
Non datum, sed Dator.

Da Domine.

In creatione Verbum tuum.
In iustificatione Spiritum sanctum.
In glorificatione teipsum.

NOBIS.

Indignis. Ingratis. Inutilibus.	} seruis tuis.

Ho-

HODIE.

In hoc die militiæ.
In hoc die tenebrarum.
In hoc die miſeriarum.

ET DIMITTE NOBIS.

Tu qui es miſericordia.
Tu qui es fons gratiæ.
Tu qui in cruce debitorum noſtrorum poſuiſti pretium.

DEBITA.

commiſſa.

Contra tuam maieſtatem.
Contra proximi caritatem.
Contra noſtram ſalutem.

NOSTRA.

commiſſa.

Noſtro corde.
Noſtro ore.
Noſtris manibus.

SICVT ET NOS DIMITTIMVS.

Si nos non dimittamus illis, tu non dimittes nobis.
Si nos eis ignoſcamus, fiemus per imitationem tui filij.
Si nos condonemus, verbis tuis parebimus.

DEBITORIBVS NOSTRIS.

Qui nos offendêre.

Leuiter.

Leuiter.		Cùm tamen nos offenderimus eum, ob quem læsum digni sumus mille infernis.
Ignoranter.		
Iustè.		

ET NE NOS INDVCAS.

Tollendo tuam gratiam.
Remouendo salutis media.
Tuam dulcē præsentiam subtrahendo.
Occasionem peccandi permittendo.

IN TENTATIONEM.

Carnis.
Mundi.
Diaboli.

SED LIBERA.

Tu qui es liberator.
Saluator.
Et Redemptor.

NOS.

Mortis filios.
Peccati seruos.
Diaboli mancipia.

A MALO.

Præterito	Culpæ
Præsenti	&
Et futuro	Pœnæ.

AMEN, Fiat.

A te. | Per te. | In me. } vt fine vltimo.

Hucusque P. Androitius. Reliqui modi sunt alterius Patris è Societate IESV, *sed incerti.*

III. MODVS.

ACCOMMODANS VII. PETItiones Orationis Dominicæ ad totidem effusiones Sanguinis Christi factas in cruce.

PATER NOSTER.

Domine IESV Christe, Pater noster, qui per sanctum sanguinem tuum in cruce effusum beneficio Sacramenti Baptismi verè nos in filios tuos regenerasti.

QVI ES IN COELIS.

Heb. 9. 24. Qui teste Apostolo, introisti in cœlum, vt appareas vultui Dei pro nobis *Heb. 7. 25.* cum vulnerum tuorum cicatricibus, & tanquam fidus aduocatus interpelles *Rom. 8. 26.* pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

1. Effusio. Quod in prima sanguinis effusione, quæ in Circumcisione facta est accepisti, vt

sti, vt nos quoque qui in Baptismo per Circumcisionem præfigurato nomen sanctum Christiani, accepimus, cor nostrum ab omnibus peccatis & prauis inclinationibus virtute tui sanguinis circuncidamus. Col. 2. 11. & 12.

ADVENIAT REGNVM TVVM.

Quod per sanctam passionnm tuam, ac in primis per effusionem sanguinis in Coronatione factam tibi nobisque promeruisti. Ideo enim fuisti coronatus spinis, vt nos in cœlo coronares gloria & honore. II.

FIAT VOLVNTAS TVA SICVT IN COELO ET IN TERRA.

Vtinam, Domine, tam perfectè nos misellì in terra voluntatem tuam perficeremus, quàm angeli, omnesque Sancti in cœlo, sicut per effusionem *Sudoris sanguinei* in horto factam nos exemplo tuo docuisti; ibi enim non tuam, sed Dei voluntatem te facere etiam in re acerbissima, velle ostendisti, dicens: *Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis*. III. Matth. 26. 39.

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA NOBIS HODIE.

Si voluntas Patris tui non fuit, nisi vt patereris pro nobis, quem alium panem

Ezech.16

3 Reg. 10.5.

Matth. 2.10.

Da. 14 37.

hiber-

Pro

Gen.22 2.

filij m

more

videl

nus

cram

qua

nion

ad

go per frequentem illam
renouationem, quæ non V.
effusione sanguinis per-
clementer remittere di-
peccata, quæ toties reno-
e quasi noua vulnera tibi
m nunc ex toto corde re-
niuriarum & offensarum
ab alijs vnquam inflicta.

OS INDVCAS IN
TATIONEM.

ste Apostolo Iacobo, *in-* *Cap.* 1.
um es, neminem tentas, 13.
pellis vt tentationi dæ-
s, vel mundi consentiat,
permisisti vsque ad mor-
t omnes à nobis tentatio-
In cruce ideo manus ex-
s ad te in tentatione con-
pias; ideo clauis confixas
s doceas ad tentationem
carnem nostram crucifi- *Gal.* 5.
s & concupiscentijs, ideo 14.
s *sanguinis* aperis, vt ni- VI.
sidiorum desit ad omnes
as, & tentationes profli-

A NOS A MALO.

medicinam & antido-

audebo à te petere Domine, nisi panem doloris & passionis, quem tu manducasti, nisi calicem tribulationis, quem tu ebibisti? lego enim & virum secundum
Psal. 41 cor tuum Dauidem dixisse: *Lachrimæ*
4. *meæ panes die ac nocte.* Hunc panem mihi sine dubio per copiosam sanguinis
IIII. profusionem *in flagellatione* factam demonstrare voluisti, & quotidianum quoque mihi esse voluisti, cùm dixisti:
Luc. 9. *Si quis vult venire post me, tollat crucem*
23. *suam quotidiè.* Quod si panis aliquando mihi æquo videatur durior, adiunge quotidiè panem angelorum, corporis & sanguinis tui, quem in commemorationem passionis tuæ, nos vsque ad consummationem sæculi sumere voluisti, vt illo confortati per multas tribu-
3. Reg. lationes ascendamus ad verum mon-
8. tem Horeb, vitam æternam.

Et dimitte nobis debita nostra.

Sicvt et nos dimittimvs debitoribvs nostris.

Non dubito, Iesv Christe truculentos illos tortores tuos, vt cruciatus tuos augerent, iterum atque iterum capiti tuo benedicto coronam detraxisse, & rursus imposuisse; vestes quoque sanguine imbutas sæpiùs induisse, exuisse-

que,

que. Rogo ergo per frequentem illam tuam *vulnerum renouationem*, quæ non V.
ſine vberrima effuſione ſanguinis peracta eſt, vt mihi clementer remittere digneris omnia peccata, quæ toties renouaui, quibuſque quaſi noua vulnera tibi inflixi: ſicut jam nunc ex toto corde remitto omnia iniuriarum & offenſarum vulnera, mihi ab alijs vnquam inflicta.

ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM.

Tu enim, teſte Apoſtolo Iacobo, *intentator malorum es*, neminem tentas, *Cap.* I. 13.
neminem impellis vt tentationi dæmonis, carnis, vel mundi conſentiat, imò te tentari permiſiſti vſque ad mortem crucis, vt omnes à nobis tentationes abigeres; In cruce ideo manus extendis, vt nos ad te in tentatione confugientes recipias; ideo clauis confixas habes, vt nos doceas ad tentationem ſuperandam, carnem noſtram crucifi- *Gal.* 5.
gere cum vitijs & concupiſcentijs, ideo 14.
tres *nouos fontes ſanguinis* aperis, vt ni- VI.
hil nobis præſidiorum deſit ad omnes noxas expiandas, & tentationes profligandas.

SED LIBERA NOS A MALO.

Morte enim tua medicinam & antido-

Ibid. 4

3. Reg.
10. 5.

Math.
2. 10.

Da. 14
37.

ORANDI ORA-
m, accommodatè ad
Christo in cruce
lata.

ER QVI ES IN
LIS.

Christe qui per li-
ucis tuæ viam no-
sti in cœlum, ver-
itæ cœlestis hære-
o scripsisti, si ta-
iamur, vt & con- *Rom.8.* 17.

TVR NOMEN
M.

cœlestis nomen in
imis sanctificasti,
ruciatibus extre-
um habuisti, san-
inuocato in hæc
Deus meus, Deus *Verbũ* *Matth.*
sti me? 27. 46.

GNVM TVVM.

meum vero cœ-
vt terrena hæc
& cũ Apostolo, *Philip.*
Christo, & tan- 1. 23.

4 dem

tum nobis confecisti, quod ad omnia mala nostra efficaciter sananda valet, sed non profuisset nobis nisi per vltimam effusionem sanguinis in *lateris patefactione* factam, quasi conscisso sacro, profusum fuisset. Quid enim aliud sanguis & aqua ex latere Christi manantia nobis denotarunt, quàm sanctissima Sacramenta Baptismi, Eucharistię, Pœnitentiæ, & cętera, quibus pretium Sanguinis Christi nobis efficaciter applicatur? Rogo ergo te Domine IESV Christe, vt mihi per hanc effusionem, duplicem largiri gratiam digneris. Alteram, vt tantum Sacramentorum antidotum agnoscam, & sæpè deinceps vsurpem. Alteram, vt me in foramen petræ, in cauernam maceriæ, in latus, inquam, tuum, vbi ab omni malo immunis esse potero, recipere velis. Longinus enim, vt cum Augustino loquar, illud ideo lancea aperuit mihi, vt ego illud intrarem, & in eo securus requiescerem.

VII. — *Cãt. 2. 14.* — *In mã. cap. 23.*

Amen. Fiat.

IIII. MO.

IIII. MODVS, ORANDI ORAtionem Dominicam, accommodatè ad septem verba à Christo in cruce prolata.

PATER NOSTER QVI ES IN COELIS.

O Domine IESV Christe qui per lignum sanctæ crucis tuæ viam nobis & pontem strauisti in cœlum, verbisque septem nos vitæ cœlestis hæredes in testamento tuo scripsisti, si tamen tecum compatiamur, vt & conglorificemur. *Rom. 8. 17.*

SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

Quia & tu Patris cœlestis nomen in cruce existens imprimis sanctificasti, quando in summis cruciatibus extremum ad eum refugium habuisti, sanctoque eius nomine inuocato in hæc verba exclamasti, *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* *Verb. 1 Matth. 27. 46.*

ADVENIAT REGNVM TVVM.

Accende quæso cor meum vero cœlestis regni desiderio, vt terrena hæc omnia seriò contẽnam, & cũ Apostolo, dissolui cupiã & esse cũ Christo, & tan- *Philip. 1. 23.*

dem aliquando post multas tribulationes patienter perpessas, toleratosque

II. labores, cum bono latrone tecũ cruci-

Luc. 23 fixo audire merear, *Hodie mecum eris in*

43. *paradiso.*

FIAT VOLVNTAS TVA SICVT IN COELO ET IN TERRA.

Cùm adhuc esses in horto, pie IESV, paratus fuisti ad obsequendum voluntati Patris tui vsque ad mortem, mortem autem crucis; nunc autem existens in arbore crucis, iam iam animam efflaturus, eam reipsa perfecisti, cùm dixi-

III. sti, *Consummatum est.* Da mihi obsecro

Ioã. 19. gratiam, vt in voluntate Dei exequen-

30. da, hoc est, in mandatorum diuinorum operatione, & iugi bonorum operum exercitatione, & tribulationum pro Christo perpessione, vsque ad finẽ constanter perseuerare possim.

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA NOBIS HODIE.

Quem panem Domine, à te petam, nisi quem tu à Patre petijsti? quem potum, nisi quem tu petijsti in cruce, cùm

IIII. dixisti. *Sitio,* nec enim te torquebat sitis potus corporalis, quem abnuisti, sed spiritualis, de qua alibi dixisti. *Beati*

Matth. *qui esuriunt & sitiunt iustitiam.* Sitiebas

5. 6. nempe salutem omnium, pro quibus in

cruce

cruce tam acerba tormenta patiebaris, ſitiebas conuerſionem fratrum tuorum Iudęorum, adeoq́ue ipſorum crucifixorum, ſitiebas ſalutem omnium gentilium, imò omnium hominum quotquot fuiſſent, eſſent, & futuri eſſent; & ideo omnem ſanguinem tuum liberaliter effudiſti. Da mihi quæſo pauxillum de hac ſiti, vt magno zelo, & deſiderio ſaluti animarum, pro talento mihi concredito vacare poſſim.

ET DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA, SICVT ET NOS DIMITTIMVS DEBITORIBVS NOSTRIS.

Non dubito Domine, quin ſis clementer dimiſſurus, quia in cruce ea dimiſiſti latroni, ipſiſque crucifixoribus
dicens: *Pater dimitte illis, nō enim ſciunt* V.
quid faciunt. Si maior eſt miſericordia *Luc.* 23
tua, quàm omnes noſtræ miſeriæ, vti- 34.
q́ue miſericordia tua maior erit omnibus miſericordijs noſtris. Si ergo miſericordiam præſtamus, & ignoſcimus proximis noſtris, qui in nos deliquerunt: quanto magis miſericordiarum Pater & fons ignoſcere potes, & voles nobis, ſi in te per tranſgreſſionem mandatorum tuorum fortè delinquamus.

ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM.

Etsi enim peccata nobis dimissà sint, tamen quamdiu in hac vita sumus, periculum est ne in ea, tentante vel impellente nos dæmone, carne, mundo, relabamur, ideo necesse habemus ad te quoque, qui cruce & passione tua omnes tentationes vicisti, confugere: sicut in maxima illa tentatione, qua te capto omnes Apostoli fuga dilapsi sunt, ad te crucemq́; tuam perfugium suum habuit S. Ioannes, cum B. Maria Virgine. Vnde & de cruce matrem Ioanni, & Ioannem
VI. matri commendasti, dicens: *Mulier, ecce*
Ioan 19 *filius tuus.* Et. *Ecce mater tua.* Vbi sub
26. & persona Ioannis, nos, quasi omnes ma-
27. tri tuæ commendati sumus, ad quam in omnibus tentationibus nostris post te refugere solemus & dicere: MARIA *Mater gratiæ, Mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.*

SED LIBERA NOS A MALO.

Vtique liberi erimus, cùm erimus in protectione tua, & sub vmbra alarum crucis tuæ. *Non timebo mala*, aiebat Rex
Psal. 52 Dauid, *quoniam tu mecum es. In Deo spe-*
& 55. *raui, non timebo quid faciat mihi homo.* Et ideo tu ipse in cruce, vt omnibus tandem

tandem tormentis & malis finem imponeres per mortem tuam, animam tuã in tutela ſolius Patris tui eſſe voluiſti, dicens: *Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.* Da quæſo Domine gratiam illam ſingularem, vt in hora mortis noſtræ ſic commendemus animam noſtram tibi & Patri Cœleſti, vt ab omni malo culpæ, & pœnæ liberi hinc diſcedamus, & tecum æterna quiete fruamur in ſæcula ſæculorum, Amen.

VII. *Luc.* 23 46.

V. MODVS.

ACCOMMODANS SEPTEM petitiones orationis Dominicæ ad ſeptem ordines Sanctorum.

PATER NOSTER.

OMnipotens ſempiterne Deus, cõditor cœli, & terræ, & Pater omnium noſtrum qui tam in cœlo, quàm terra verſamur.

QVI ES IN COELIS.

Licet enim per eſſentiam, potentiam, & præſentiam vbiq; ſis nullo loco excluſus, tamen ſingulariter verſaris in ſupremis cœlis, vbi gloriam & maieſtatem tuam omnibus ſanctis Angelis & hominibus declaras.

SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

I. *Angeli.* Rogo te supplex per Beatiss. Virginis Mariæ, spirituumque cœlestium merita, vt quemadmodum illi nomen tuum sanctificant, laudant, celebrant, & in perpetuum celebrabunt: Ita ego cum omnibus creaturis, adhuc in hac valle lacrymarum existentibus, illud vsque ad finem vitæ sanctificare, laudare, & celebrare possim.

ADVENIAT REGNVM TVVM.

II. *Propheta.* Rogo quoque per preces, lacrymas, suspiria, vota & desideria sanctorum Patriarcharum & Prophetarum, vt quemadmodum illi varijs locis & temporibus, impensissimè aduentum Regni Christi expectarunt in terram, ita nos quoque ad verum regnum Christi spirituale tum huius vitæ, quod consistit in iustitia & sanctitate, tum alterius, quod consistit in summa felicitate animi & corporis, ardenter aspiremus.

FIAT VOLVNTAS TVA SICVT IN COELO ET IN TERRA.

III. *Apostoli.* Primi omnium Domine, qui voluntatem tuam perfectè expleru[nt] in terra fuêre Apostoli & Euangelistæ. In illo enim intendebat digitos Christus cu[m] dicerct: *Quicumque fecerit voluntate[m]* *Matth. 12. 50.*

patris

patris mei qui in cœlis est, ipse meus frater, & soror & mater est. Illi verè verbo & scriptis voluntatem tuam toti mundo promulgarunt, eamque vitæ exemplo & factis, in obseruatione tum mandatorum, tum etiam consiliorum diuinorum expresserunt. Rogo ergo Domine, vt nos quoque strenuè voluntatem tuam & vitæ exemplo faciamus, & alios etiam libenter doceamus, & ita cum Apostolis Christum filium tuum imitemur, de quo scriptum, *quod cœpit facere & docere.* *Act.* 1. 1

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA NOBIS HODIE.

Quia enim ad præstandam diuinam voluntatem tuã Domine, auxilio quoque tuo opus habemus, tu enim vt in nobis velle, ita etiam perficere operaris pro bona tua voluntate: auxilio inquã, panis nõ tã corporalis, quàm illius, quo corroboremur in perferendis laboribus & tribulationibus vitæ Christianæ, sicut fecerũt olim S. Martyres, qui vt fortiores essent in tolerãdis grauissimis quibusq; tormẽtis & supplicijs quotidiè se pane sacri corporis tui & sanguinis corroborarunt: rogamus per omnium S. Martyrum merita, vt nobis quotidiè

Phil. 2. 13.

4. *Martyres.*

hunc

hunc panem in sacro Missæ officio, si non iam sacramentaliter saltem spiritualiter communicare velis.

ET DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA, SICVT ET NOS DIMITTIMVS DEBITORIBVS NOSTRIS.

Quoniam verò non solùm hoc cœlesti pane, sed etiam omni gratia tua & auxilio, clementissime Pater, indigni sumus, hoc quoque ad cumulum tuorum donorum adiunge, vt per merita summorum PONTIFICVM, EPISCOPORVM, CONFESSORVMQVE omnium Sanctorum; qui hoc officium tuo munere sustinuerunt, vt peccata hominum dimittere possent, mihi omnia peccata mea, tam mortalia quàm venialia dimittantur. Et sicut illi omnes labores & vigilias suas eo retulerunt, vt homines è faucibus diaboli, & inferni, concionibus & scriptis libris extraherent, ita ego quoq; omnia mea studia & conatus eo dirigam, vt primum animam meam, tum etiam aliorum pro talento mihi concesso ex sordibus scelerum extrahere possim.

5. CONFESSORES.

ET

ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM.

Domine etiamsi immunes simus à peccatis, tamen à tentatione noluisti nos esse immunes. Dixit enim Angelus ad Tobiam: *Quia acceptus eras Deo, necesse fuit vt tentatio probaret te*. Vnde nulli maiores Satanæ, carnisque tentationes sustinuerunt, & fortiter vicerunt, quàm qui sanctitate alijs præstiterunt, vt fuêre sancti Eremitę, Antonius, Hilarion, Macharius, & alij Monachi. *Vixistis*, inquit quidam, *inter aspides, sæuisq; cum draconibus, portenta nec teterrima vos terruere dæmonum*, Rogo ergo te Domine vt mihi per omnium anachoretarum sanctorum, aliorumq; monachorum innumerabilium merita, gratiam impertiri velis, vt inter quotidianas tentationes arma spiritualia suppetant ad conculcandum Satanam, carnem, & mundum sub pedibus, ne vnquam ad assensum eorum prauis suggestionibus præstandum inducar.

Tob. 12. 13.

6. Monachi.

SED LIBERA NOS A MALO.

Ab omni malo pœnæ & culpæ, Domine liberare me digneris, & si placet ab omnium malorum fonte, praua cõcupiscentia, vt in summa puritate & integritate mentis ac corporis, sicut

7. *Virgines.* cut vixerunt infinitæ *Virgines & Viduæ*, quarum sanctissimum memoriam quotannis recolit Ecclesia, vitam deinceps instituere possim. Illæ enim ab omni peccato, omnique impudicitiæ labe & malo tam immunes fuêre, vt potius vitam amittere, quàm castitatem, potiùs atrocissima supplicia subire, quam voluptati carnis locum dare voluerint. Vnde & in Cœlo, præter communem omnium felicitatem, singularem Virginitatis aureolam meruerunt.

AMEN.

R. P.

R. P. FVLVII

ANDROTII SOCIETATIS IESU,

PIÆ MEDITATIONES DE Passione & Morte D. N. IESV CHRISTI.

CAPVT I.

Quàm vtilis & necessaria sit frequens meditatio Passionis, & Mortis Christi Domini nostri.

QVOTIDIANA & frequēs consideratio, ac meditatio Vitæ & Passionis Christi Domini nostri, multis de causis valde necessaria est homini Christiano.

Primò, quia in hac vita mortali Deū cognoscere nō possumus, nisi ex operibus suis; quæ quo maiora & excellētiora sunt, hoc magis cognitionem Dei in nobis gignunt. Certū autem est ex omnibus Dei operibus nullum excellētius esse Incarnatione verbi æterni. Quare & illud imprimis sapientiam, bonitatē, benignitatem, misericordiam, charitatem,

tem,

tem, prouidentiam, aliasque Dei perfe-
Gen. 28 ctiones declarat. Estque scala quam vi-
12. dit Patriarcha Iacob, per quam ascendebant, & descẽdebant angeli. Nam per hanc viam ascendunt homines spirituales ad cognitionem Dei, & descendunt ad cognitionem sui.

Secundò, quia vtilis est omni hominum generi & conditioni. Est enim Arbor vitæ, quę stat in medio Paradisi Ecclesiæ sãctæ; in qua sũt rami, alij sublimes, alij depressi; sublimes pro magnis, qui cõtẽplantur perfectiones diuinas; depressi pro paruis, qui contemplantur Christi dolores, & turpitudinem suorũ peccatorũ, vt ea deplorẽt & detestẽtur.

Tertiò, quia verus Christianus, sẽper debet ambulare cum Christo, & sequi Agnum quocunque vadit. Quod facit, quando nunquã se separat ab illo, quãdo semper in cõspectu eum habet, dum meditatur de vitæ eius sanctę mysterijs. Quod certè pijs & bonis aliud non est, quàm effusum suauissimum balsamum, omni tempore & loco expirãs odorem sanctæ humilitatis, charitatis, deuotionis, compassionis, omniumq; virtutum. Itaque, sicut qui ex officio sẽper manibus tractat res odoriferas, odore afficit quæcunque attigerit; sic qui sæpę agit cum

cum Christo, odorem Christi de se reddit, hoc est, imitatur Christum in humilitate, charitate, obedientia, patientia, alijsque virtutibus.

Quartò, quia impossibile est imitari virtutes Christi, si prius non considerauerimus eius vitã. Nam, quemadmodũ possibile non est, pictorem quantumuis excellentem, elegantem fingere imaginem, nisi sæpe oculos conuertat in exẽplar; sic possibile non est, vt homo Christianus sit imago virtutum Christi, nisi sæpe ob oculos habeat vitam Christi. Vnde Deus dixit Moysi: *Inspice & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est*, id quod dicit & nobis; mons enim est sublimitas perfectionis, ad quam tendere debet omnis Christianus. De quo Christus: *Estote perfecti, sicut & pater vester cœlestis perfectus est*: & *Exemplum vobis dedi, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis*. Exod. 25. 40. Matth. 5. 48. Ioã. 13. 15.

Quintò, quia, vt dicit B. Augustinus, Deus hoc nomen Christiani, quod deriuatur, à Christo, idcircò nobis imposuit, vt perpetuam eius memoriam in animo retineremus, excitaremusque nos frequenter ad recolenda ea, quæ fecisset, dixisset, & passus esset pro nobis. Et sicut nobis charissimos, corũ nominibus ap-

pellare

pellare solemus, qui nos magno aliquo beneficio affecerint: si verò eorum obliuiscamur, reprehensione digni sumus, quam ingratus erit Christianus ille, qui rarò recordatur Christi, cùm tamen Christus nunquam obliuiscatur nostri, proque memoria nostri reseruarit tot cicatrices in corpore. Adhæc, si primũ ac nati sumus, nostri tam dulcem & salutiferam habuit memoriam, & tam recentem continenter eandem retinet in cœlo, cur, quæso, non debeamus & nos semper meminisse infinitæ bonitatis eius? cur non semper meditari, semper ruminare, semper contemplari vitam eius dolorum plenissimam, & amarissimam passionem?

Sextò, quia, sicut in primitiua Ecclesia primi Christiani, tot tantarumque virtutum pleni erant, contemptores mundi, parati ad sanguinem effundendum pro Christo, quòd semper ob oculos haberent vitam Christi; ita nos, quia eiusdem obliuiscimur, vacuos nos omnibus veris & solidis virtutibus inuenimus, affixi & addicti mundo, parumque parati ad perferenda etiam minima pro Christo. Vnde legimus Dominum cum explicare vellet Ieremię Prophetę caussam ruinæ mundi, dixisse; *Omnis* *terra*

Ierem. 12. 11.

terra desolata est, quia non est, qui corde recogitet, quę ad salutem pertinent. Possumus quoque dicere, & nos, tantam Christianæ Reipublicæ ruinam non aliunde prouenire, quàm quia non est qui cogitet, aut recogitet vitam & mortem Christi Saluatoris & Redemptoris nostri. Quare, sicut fieri non potest, vt facultatem benè scribendi consequatur, qui non oculos conijcit in exemplar scriptoris: sic fieri non potest, vt verè simus sancti & boni, nisi continuò oculos conijciamus in vitam Christi omnibus virtutibus refertam. Vnde ipse: *Discite à me*, inquit, *esse humiles corde, & requiem inuenietis animabus vestris*. Matth. 11. 29. Ac si diceret: Vultis semper sentire pacem, quietem, & consolationem? Sitis humiles corde. Vultis esse humiles corde? Discite à me. Vultis discere à me? cogitate & recogitate vitam meam, quam inuenietis humilitate sancta stipatam. Idem dicebat Sanctus Paulus: *Fratres hoc sentite in vobis, quod & in Christo* IESV, *qui cùm in forma Dei esset, semetipsum exinaniuit formam serui accipiens, humilians se vsq; ad mortem crucis*. Philip. 2. 5. Quibus verbis indicat, eum qui volet esse humilis, sicut fuit Christus, debere contẽplari, vitam Christi.

Septi-

Ioã.14. 6. Septimò, quia Christus dixit: *Ego sum via, veritas, & vita*, quomodo autẽ ambulabit in via, qui nunquã eã intuetur? quomodo discet veritatẽ, qui nunquam audit magistrũ veritatis? quomodo habebit vitã, qui nũquam recordatur auctoris vitæ? Et sicut ille voluit assumere humanã nostrã naturã, & cum homine tam familiariter cõuersari, vt conspectu cõuersationeq; eius traheretur in Christi, virtutumq; eius, quas hominẽ docere voluit, amorẽ; sic voluit pro nobis scribi vitã suam, vt crebra meditatione, & consideratione illius, magis in amorem Christi, sanctarumque virtutum & bonorum eius morum raperemur.

Deinde si tantopere querebatur de Ioã.14. 9. discipulis suis dicendo: *Tanto tempore vobiscum sum, & non me cognouistis*, quãtum queri poterit de nobis, & queretur in die iudicij, quod tot annis tam exiguam habuerimus cognitionem ipsius? Vnde enim accidit, vt tam simus impatientes, tam citò in tribulationibus desperemus, nisi quia non consideramus vitam Christi? Propterea San- Heb.12 3. ctus Paulus scribit: *Recogitate eum, qui talẽ sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsũ cõtradictionẽ, vt ne fatigemini animis vestris deficiẽtes*. Et S. Petrus, dicit:

Christo

Christo igitur passo in carne; & vos eadẽ cogitatione armamini. Et alibi. *Christus passus est pro nobis, vobis relinquẽs exẽplũ vt sequamini vestigia eius* Verũ quomodo poterimus sequi vestigia eius, si nũquã ea videmus. Cur sumus tãti amatores nostri ipsorũ, voluptatũ, deliciarũ, & honorũ huius sæculi, nisi quia neque frequẽter, neq; seriò cogitamus de vita Christi, qui hæc omnia cõtempsit? quomodo abnegabimus propriã voluntatẽ, tollemus crucẽ nostrã, sequemur Christũ, si memores non sumus Christi? Ait S. Ioãnes: *Qui dicit se in Christo manere, debet sicut ille ambulauit, & ipse ambulare*; quomodo verò id faciet, qui nunquã considerat vitam Christi? Sanctus quoq; Paulus monet, vt simus imitatores Christi, induendo & armando nos virtutib. Christi, at quomodo id consequemur si nullam habemus memoriam Christi; Quare fit, vt, auctore eodem Apostolo: *Multi sint inimici crucis Christi* qui tãtum terrena sapiunt obliti omninò & vsquequaq; crucis Christi.

1. Pet. 4. 1.
1. Pet. 2. 21.
1. Ioã. 2. 6.
Ephes. 5. 1. & 6. 13.
Philip. 3. 18.

Octauò, quam vtile, iucundũ, & necessarium sit, semper habere memoriam Christi Domini nostri, cognoscitur ex dicto Sponsæ in Cãticis: *Fasciculus myrrha dilectus meus mihi: inter vbera mea* Cant. 1. 13.

com-

commorabitur, quid eſt hic faſciculus, niſi vita odorifera Chriſti dilecti noſtri, qui animam ab omni putredine peccati conſeruat? Qui debet inter vbera noſtra commorari, & in pectore, hoc eſt, in noſtra memoria portari. Et quare IESVS Chriſtus Dominus noſter ſe vocat fratrem, ſponſum, ſocium, amicum, paſtorem, medicum, aduocatum, protectorem, redemptorem & vitam noſtrã, niſi vt eius recordemur tanquam chari amici, fratris, ſocij & ſponſi? Quare verò voluit verè & realiter præſens exiſtere in ſanctiſſimo Sacramento, niſi vt recentem eius memoriam ſemper retineamus? Vnde in inſtitutione huius Sacramenti dixit: *Hoc quotieſcunque feceritis, facite in meam commemorationem.* (*Luc.22 19.*) Et quid eſſe poteſt iucundius, quàm ſæpenumero meminiſſe, ſic Deum dilexiſſe nos, vt filium ſuum vnigenitum vellet fieri hominem, qui cum homine conuerſaretur, & moreretur pro homine?

Nonò, quia regula eſt probata à multis, vitam Chriſti, eiuſq; myſteria multum prodeſſe hominibus adultis, ſi ea ſibi cum fide viua, piaque memoria & gratitudine applicent, nam nec medicina, vel herba, quamuis magnæ virtutis, prodeſt

prodest infirmo, nisi applicetur. Dum autē applicamus nobis cum viua fide, sanctisque cogitationibus vitam & passionem, facimus nos quoque participes meritorum vitæ & mortis Christi. Est igitur memoria vitæ & mortis Christi quædam radix ad recipiendum merita Christi: & quo diuturnior & efficacior est memoria, tanto plus de meritis & virtutibus Christi participamus.

Quare deberet homo deuotus & pius, omnia sua opera pietatis, vt sunt bona desideria, orationes, ieiunia, vigiliæ, & opera naturæ, vt comedere, bibere, dormire, laborare, pati, aliaque omnia coniungere operibus Christi, eaque sic coniuncta & vnita offerre Deo, cui erunt gratissima, perinde ac suffimentum diuersorum odorum simul accensorum.

Hæc memoria & vnio tam grata est Deo, vt orationes aliaque bona opera ei oblata, cum huiusmodi vnione incomparabiliter magis accepta & grata Diuinæ sint Maiestati, quàm ea, quæ oblata sunt sine tali vnione. Nam opera nostra, coniuncta operibus Christi, non minus nobilitantur, quam æris ramentum liquefactum cum auro, quod ob vilitatem suam in aurum conuertitur.

Et sicut hedera per se ascendere non potest, innixa autem arbori potest ascẽdere, quantum arbor; Sic & humilitas operum nostrorum innixa arbori vitæ Christi.

Ac sicut guttula aquæ ex se non est nisi aqua, iniecta autem in magnum vas vini, naturam accipit magis nobilem, & fit vinum; sic opera nostra, quę ex se sũt exigui valoris cõiuncta operibus Christi, ob gratiam, quam à Christo accipiunt, fiunt pretij incomparabilis.

Quapropter valdè conueniens est, vt quemadmodum homo dicitur Christianus à Christo, sic in omnibus actionibus suis, verbis, cogitationibus studeat imitari Christum, & eo modo loquatur, agat, comedat, oret, aliaque omnia faciat, quo potest cogitare, fecisse Christum ipsum.

CAPVT II.

Qua causa sit, quod Christiani tã parùm meminerit Christi, de eoq; cogitent.

ID præcipuè prouenit ex paruo nostro amore erga Christum, dicit enim
Matth. 6. 21. Christus: *Vbi est thesaurus tuus* (nempe res quas amas) *ibi est & cor tuum*, id est, omnes cogitationes tuæ. Natura enim veri amoris est, transformare aman-

tem

tem in rem amatam. Vnde ſcribit S. Augu. animam magis eſſe vbi amat, quàm vbi animat, & ideò meritò dixit: Dalila ad Sampſonem. *Quomodo dicis, quod amas me cum animus tuus nõ ſit mecum*: *Iudic. 16. 15.* quaſi diceret: Sampſon, tu conaris mihi perſuadere, quod me plus ames, quàm alias omnes mulieres, at quomodo id verum eſſe poteſt, cum nec cogites de me, nec mei recorderis, nec mihi quoq; fidas, ſignumq; veri amatoris ſit, velle ſe facere vnum & idem cum eo, quod amatur? Quare qui amat, omnes animi ſui potentias, vt memoriam, intellectũ, voluntatem, imaginationem, cæteraque omnia fixa habet in re amata, ſic vt amor, vt loquitur B. Dionyſius Areopagita, ſit quædam alienatio à ſeipſo, cuius cauſa eſt, quod homo totus ſit tranſformatus in rem amatam. Et quemadmodum homo captus & raptus amore vano & laſciuo (qualis dicitur fuiſſe Amnon cum ſorore ſua Tamar) nec comedit, nec bibit, nec dormit, nec quieſcit, ſed manet sẽper in cogitatione ſua defixus (Vulnus enim afflictionis internæ nõ ſinit eũ quieſcere, nec cogitationem aliò transferre, nec timere vllum, periculũ) ſic amor Dei, qui ex nobiliori principio procedit, & in ſublimiorem *2. Reg. 13.*

 finem

finem tendit, non cogitat, non curat, non desiderat, non quærit aliud quàm Deum; omnesque tribulationes & difficultates pro hoc suo amore contemnit. Manifestum ergo est ex paruo amore Christi proficisci, quod parum cogitemus de Christo.

Et si quis quæreret, vnde tam exiguus amor in Christianis originem habeat? posset ei responderi, causam fortè esse quam affert Christus in Euangelio
Ioan.3. Ioan. quod *lux venit in mundum, & di-*
19. *lexerunt homines magis tenebras, quàm*
Matth. *lucem*. Et *nemo* vt dicit: *potest seruire*
6.24. *duob. dominis* contrarijs, Deo & mundo, spiritui & carni, rebus cœlestibus & terrenis. Posset quoque responderi, quod in re simili benè respondit Taulerus. Vnde nimirum proueniat, cum Deus sit in nobis, magisque nobis vicinus, quàm nosipsi, quod eum non aduertimus esse præsentem? Et rationem reddit in hunc modum. Quia gratia Dei non operatur in nobis.

Quare gratia Dei nõ operatur in nobis? Quia nõ desideramus eam ex toto corde. Et cur non desideramus eam ex toto corde? Quia non amamus eam ex toto corde. Et quare non amamus eam ex toto corde? Quia non cognoscimus

eam.

eam. Et quare eam non cognoſcimus? Quia non cognoſcimus noſipſos. Et quare non cognoſcimus noſipſos? Quia ſumus negligentes in conſideranda vita noſtra. Et quare non conſideramus vitam noſtram? Quia oculus intellectus noſtri eſt excæcatus. Et quare oculus noſtri intellectus eſt excæcatus? Quia plenus eſt puluere & luto, hoc eſt, amore & voluptate inordinata erga mundum, carnem, & noſipſos. Ecce tibi cauſam valdè manifeſtam. Quare & Dominus noſter dixit: *Qui venit ad me, & non odit Patrem, matrem, vxorem filios, fratres, ſorores & ſeipſum, non poteſt eſſe meus diſcipulus*, vt oſtenderet, neminem poſſe ſeriò amare Deum, & cogitare de Deo, niſi ſe auellat ab omni amore inordinato, tum ſuiipſius, tum omnium rerum creatarum. Nam, vt parum pulueris ſufficit, vt non poſſimus oculis intueri cœlum, ſic parum amoris inordinati ſufficit, vt non poſſimus ſapere, quæ Dei ſunt. Vnde dicebat Chriſtus: *Qui non renunciat omnibus quæ poſſidet* (id eſt, amoribus inordinatis) *non poteſt meus eſſe diſcipulus*.

Luc. 14. 26.

Luc. 14. 33.

[redacted]

CAPVT III.

DOCVMENTA QVÆDAM AD meditandum cum fructu de Passione D. N. IESV CHRISTI.

Docu-
ment.
I.
DOnum orandi & maximè meditandi beneficium redemptionis humani generis, est donum Dei. Conuenit ergo vt illud desideremus, & ex toto corde perseueranter petamus, cùm scriptum sit, *Petite & accipietis.*

Luc. 11
9.
Docu-
ment.
II.
ORaturus ante omnia debet esse valdè humilis. Quomodo enim corde superbo poterimus meditari de vita & passione eius, qui cum esset Deus, factus est homo, docuitque humilitatem verbo, opere, & exemplo, nascendo, viuendo & moriendo: Hæc mysteria cognosci nõ possũt sine lumine supernaturali, quod nõ datur nisi humilibus. Vnde dixit Christus in Euãgelio: Deũ hęc abscõdisse à sapiẽtibus huius mũdi, & reuelasse ea paruulis & humilibus. Ob defectũ autẽ humilitatis tã pauci gustum capiunt ex his mysterijs.

Matth.
11. 25.

Docu-
ment.
III.
NEcesse quoq; est habere conscientiam mundam à peccatis. Nam quomodo cũ peccato poterit meditari mortem & passionẽ Christi, is qui scire debet Christum mortuum esse ad occidendum peccatum? Quare, valdè vtile est,

est, ante meditationem horum S. Mysteriorum petere à Deo veniam omnium peccatorum, & firmiter proponere, nos potius morituros, quàm vnquam amplius diuinam Maiestatem offensuros.

MAgnum autem impedimẽtum est, nimius amor, nimiaque sollicitudo negotiorum sæcularium, quæ etsi videantur parua, tamen impediunt visionem Dei, perinde atque paruula tabella apposita oculis impedit aspectum cœli. Qui verò cum huiusmodi cogitationibus orationem instituit, similis est ei, qui comedit allium, vt agat cum Principe. Vnde meritò Christus Dominus noster toties orabat in monte. *Document. IIII.*

COnuenit vt excitemus nos in oratione mentali; nam precari ore, & mente vagari parum vtile est. Similisq; est talis orator, qui omni carne Caponis comesta, scutellam plenam ossibus mitteret ad aliquem Dominum. Quare Christus dixit in Euangelio: Dominum Deum debere adorari in spiritu & veritate. *Document. V.* *Ioan. 4. 24.*

CVm verò oratio mentalis sit res valdè laboriosa (multi enim inueniuntur addicti operibus misericordię, varijsque mortificationibus, sed pauci oratores mentales) opus est magna *Document. VI.*

 patien-

patientia, magna fortitudine animi, mãgna fiducia in Deo, & perseuerantia, nam cum auxilio diuino, dum facimus quod in nobis est, omnia obtinentur. Et cum hoc sit thesaurus quidam inæstimabilis, omnibus viribus contende potius omnia vendere, quàm hoc thesauro non frui.

Document. VII. VTile est cognoscere impedimenta orationis mentalis, eaque sæpe perpendere, vt caueantur: Et sunt hæc sequentia:

1. Parui facere peccata venialia, quæ præter alia hominem priuant perfecta puritate mentis.

2. Nimius cruciatus & inquietudo conscientiæ propter peccata venialia.

3. Scrupuli superflui, qui mentem semper perturbant.

4. Amaritudo vel tædium cordis, nunc propter iram, nunc propter rancorem.

Est enim cor quasi vas fellis, quod prius debet euacuari, quàm impleatur melle.

5. Consolationes sensuales: multi enim volunt frui Deo, sed nolunt carere delitijs mundi. Et consolationes spirituales ijs communicantur, qui amore Dei sunt afflicti, non autem ijs qui

qui in hoc mundo consolantur, & exhilarantur. Vnde dicit Euangelium: *Beati qui lugent quia consolabuntur.* *Matth. 5. 5.*

6. Inordinata cura rerum & necessitatum temporalium. Cui medebimur, si primò omnem affectum inordinatum erga creaturas exuamus. Noli amare, & non eris afflictus. Deinde si omnes curas in sinum Dei cum certa fiducia conijciamus. Nam cum tu feceris, quod est in te, curæ tuæ bono loco erunt: quandoquidem ipse mandat, vt ita in omnibus negotijs nostris faciamus, hoc est, vt prima cura nostra sit cogitare de Deo, eique semper seruire. *Matth. 6. 33.*

7. Nimia sollicitudo & mollities in curando proprio corpore.

8. Vitium curiositatis in explorandis aliorum factis.

9. Sine causa legitima interrumpere orationem; Continuatio enim, etsi parua sit, magnum fructum affert.

10. Deliciæ, & cibus immoderatus, quæ impediunt eleuationem mentis.

11. Abstinentia immodica & praua affectio corporis.

12. Nimia affectio ad creaturam, vel aliam quamlibet rem. Nam quod plus æquo amatur, sẽper mente cogitatur. *Vbi est Thesaurus noster, ibi est & cor nostrũ.* *Matth. 6. 21.*

Docu-ment. VIII. COgnoſcenda quoque ſunt adiumenta quædam, quæ prodeſſe poſſunt ad rectè inſtituendam orationem mentalem. Sunt autem hæc ſequentia.

Primum eſt, magnum deſiderium faciendæ orationis mentalis. Amor enim finis & mouet ad operandum, & facit vt labor non ſentiatur. Deberet autem deſiderari, perinde ac famelicus panem, & auarus theſaurum deſiderat.

2. Fortitudo & diligentia in ſuperandis impedimentis & difficultatibus illius exercitij.

3. Cuſtodia cordis, quod eſt principale inſtrumentum huius Muſicæ; quod ſi perperam aptatum erit, mala conſequetur harmonia. Cuſtodiri debet cor à duabus rebus. A vanis cogitationibus, & affectionibus inordinatis.

4. Continua memoria Dei, & habere eum præſentem ſemper tanquam vitæ noſtræ teſtem, inueniendo eum in omni re & loco.

5. Sæpe vſurpare orationes breues & iaculatorias, quæ ex corde inſtar ſagittarum amore ardentium ad Deum eijciuntur, & conſeruant calorem deuotionis.

6. Lectio librorum piorum. Cor enim noſtrum eſt inſtar molendini, quod

quod molit & conterit, quod ei impositum est.

7. Custodia sensuum, qui sunt quasi portæ ciuitatis cordis. Et ante omnes lingua, quæ omnem deuotionem à corde exsugit.

8. Sollicitudo corporis & cordis, quæ mater est orationis, sicut pater est silentium.

9. Perseuerantia & constantia in oratione.

10. Asperitas corporis, vt ieiunia, disciplinæ, lectus durus, & alia similia, quæ sunt deuotionis fulcra.

11. Vacare operibus misericordiæ, quæ augent feruorem deuotionis.

12. Tempus, locus, compositio corporis & alia similia. Tempus sit matutinum. Iuuat non parum præparare se vesperi ad matutinam orationem, & si nocte excitemur, leuare breui oratione mentem ad Deum, vt dicendo; Gloria Patri, &c. Mane verò ante omnia Dei meminisse. Locũ conuenit esse obscurũ & solitarium. Compositio corporis sit vel prostrati, vel stantis, vel sedentis, quando genua flecti non possunt.

OPus præterea est habere notitiam tentationum cum oratione pugnantium, & sunt hæ. *Document. IX.*

Prima eſt, cùm nullam ſentimus deuotionem ſenſibilem, aut conſolationem ſpiritualem, vt videamur quaſi à Deo derelicti. Verùm conuenit, vt tunc nos Deo totos committamus, ab eoque conſolationem expectemus, perſeuerando cum Cananæa, quæ tandem mirabiliter fuit conſolata.

Matth. 15. 22.

2. Cogitationes turpes, vt orationem abrumpamus. Quod nunquam fieri deberet. Sed nec cõtriſtari debemus, ſi ſine culpa noſtra res non ſuccedat. Imò tũc maximè orationi inſtandũ eſt, exemplo cæci, qui quò plus à turbis impediebatur: hoc magis clamabat. Et Apoſtoli magis inclamabant Chriſtum, quo plus augebatur tempeſtas maris. Et plus lucraberis in hac pugna, quàm ſi afflueres conſolationibus diuinis.

Luc. 15 39. *Matth. 8. 25.*

3. Timere tempore orationis, propter ſolitudinem, maximè noctu. Remedium eſt, primò, credere dæmonem non poſſe vel vnum pilum tuum attingere ſine voluntate Dei, ſi enim tibi nocere poſſet, ſemper & vbique noceret. Secundò, cogitare adeſſe tibi angelum cuſtodem, & auxilia omnium angelorum dum oras. Tertiò ſtare te in conſpectu Dei, totiuſq; cœleſtis curię.

4. Somnolentia, nam ſi ea oriatur ex pigritia,

pigritia, bonum remedium est disciplina aliaúe pœnitentia, adiuncta postulatione diuini auxilij.

5. Diffidentia vel desperatio, cùm videmus nos multo tempore parum profecisse. At scire oportet sæpe Deum post multos annos tandem dona sua communicare, eoque maiora, quò longius differt.

6. Præsumptio, cum putamus nos peruenisse ad perfectionem, cùm tamen hoc ipsum argumento nobis esse debeat, quod longè absimus à perfectione.

7. Inordinatus amor rei alicuius sensualis.

8. Zelus indiscretus iuuandi alios, cum sic debeamus incumbere aliorum curandæ saluti, vt nosipsos non negligamus, nec cogamur omittere orationem.

SCiendum etiam est, orationem non esse finem nostrum, sed medium ad finẽ, qui in tribus rebus cõsistit, nempe in amore Dei, in obedientia vera, quæ ex amore nascitur (amor enim otiosus esse non potest) & in mortificatione propriæ voluntatis; quæ necessaria est in obedientia; neque enim inseri nobis potest voluntas Dei, nisi prius abscindamus *Document. X.*

Marc. 8, 34. damus voluntatem nostram. Et hæc est crux, quam Christus nobis commẽdat, vt post se portemus: Quæ cùm sit dura & amara, necessariò temperari debet dulcedine orationis. Oratio ergò mediũ est huius finis, non finis; medicina ad salutem, non salus ipsa. Quare vehemẽter se decipit, qui dum crebris gaudet orationibus, nunquam cogitat aut vincere seipsum, aut crescere in mortificãdo studio. Is quoq; se decipit, qui in oratione aliud nõ quærit, quam consolationes, quo fit vt negligat opera charitatis, quæ fiunt cum labore corporis. Et is, qui dum multum sudat in procuranda salute proximi, manet tamen plenus affectibus prauis iræ, inobedientiæ & gulæ. Et is quoque qui dum pro toto mũdo nollet certas quasdã deuotiones negligere, manet tamen semper plenus sensualitate, cholera, respectibus humanis, vacuus verò humilitate, charitate, alijsq; virtutibus. Multò autẽ amplius se decipit qui ex se metitur alios, & dũ putat se meliorẽ, contẽnit alios. Primus ergo oculus dirigatur ad mortificationem, & acquisitionẽ virtutũ, secundus verò ad considerationem orationis, hæc enim non iuuat sine mortificatione, & ista non placet sine oratione.

Cum

CVm magna consolatione perfunderis in oratione, cogita te prouocari ad maiorem pugnam. Quare debes te præparare ad certandum viriliter, & ad bibendum calicem alacriter, quem Deus tibi propinabit. *Document. XI.*

EXpetendæ non sunt reuelationes, visiones, extases, aliaque similia, ne detur locus illusionibus dæmonis. *Document. XII.*

NOn debent manifestari omnibus beneficia & charismata, quibus Deus aliquando nos dignatur in oratione, sed debent secreta seruari, & in præsentia aliorum dissimulari, propter periculum vanæ gloriæ. Res enim odoriferæ, quò secretius habentur, hoc melius conseruantur. Ac proinde bonum est in præsentia aliorum abstinere à gemitibus, suspirijs, & singultibus. *Document. XIII.*

PRopter autem beneficia huiusmodi magna, quæ à Deo inter orandū recipimus, magno cum timore & reuerentiá ante ipsum sistere nos debemus, considerando bonitatem eius, qui cum tam vili creatura delectatur conuersari. Vnde nascitur amor Dei, & abiectio sui in nouissimum locum. *Document. XIIII.*

BOnum & vtile est statis quibusdam temporibus, vt in magnis festis, studiosius dedere se orationi, & quasi se exsaturare. *Document. XV.*

In

Docu-ment. XVI.

IN exercitijs orationis & mortificationis discretione opus est, ne tendatur ad extrema. Et idcircò bonum est reddere rationem Confessario.

Docu-ment. XVII.

MVlti dum cogitant satis esse vacare orationi, negligunt alias virtutes; Verum omnes virtutes sunt connexæ. Frustrà ergo laborat in vna, qui negligit reliquas.

Docu-ment. XVIII.

QVamuis multæ dentur regulæ ad benè orandum, id tamen ex parte nostra præcipuè requiritur, vt nec nobis, nec exercitijs nostris fidamus, sed omnem fiduciam collocemus in Deo.

Docu-ment. XIX.

NEmo ad vnum meditandi genus obligatus est; illud autem semper vsurpare poterit, in quo maiorem experitur deuotionem, consolationem, & profectum.

Docu-ment. XX.

SI tibi videntur nimis multa requiri ad deuotionem, cogita Deum liberaliter recompensare laborem, quem pro ea acquirenda impendis. Si enim in ea perseueraueris, maiore te consolatione afficiet, quàm omnes voluptates huius mundi.

CA-

CAPVT IIII.

FRVCTVS PROVENIENTES *ex meditatione de Passione* IESV CHRISTI.

SCribit S. Bonauentura, non posse Deo offerri gratius sacrificium; pro mortuis efficacius remedium; Angelis maius gaudium; Sanctissimæ Trinitati excellentius signum reuerentiæ, & gratitudinis. quàm semper occupare se in contemplanda Passione Christi. Vnde Dominus noster quadam vice cum cruce comparuit cuidam Eremitæ, qui cupiebat cognoscere, quæ sacrificia Deo essent gratissima, & dixit, nullum sibi posse fieri maius seruitium, quàm si crucem & passionem suam semper gestaret in corde, nam memoria passionis efficit in nobis hæc sequentia.

Primò, Compunctionem de peccatis, & ideò in Passione Christi fissæ sunt *Matth.*
petræ. 27. 51.

2. Mouet ad faciendam confessionem, & ideò aperta sunt monumenta.

3. Inducit ad satisfactionem, cùm videmus Christum tanta passum.

4. Purgat mentem à vitijs, sicut ser- *Num.*
pens æreus sanabat à morsibus viuo- 21. 8.
rum serpentum.

5. Piu-

5. Plurimum illustrat intellectum in cognitione sui & Dei.

6. Attollit spem & fiduciam. Vnde dicit S. August. Domine desperare non possum, dum cerno te in cruce pro me occisum.

7. Inflammat charitatem. Vnde dixit S. Bernardus, Super omnia te facis amabilem, ô bone IESV; Calice quem bibisti, & opere nostræ redemptionis.

8. Et augmentum virtutum & meritorum, si modo applicetur, sicut antè

Cap. 1. dictum est. Vnde Albertus Magnus asse-
ratione rit, deuotam & ardentem meditatio-
9. nem passionis Christi, plus esse meritoriam, quàm sit flagellatio, sine ipsa, vsq; ad sanguinem.

9. Dat gratiam & fortitudinem in perferendis afflictionibus. Vnde August. dicebat: in omnibus suis tribulationibus se non inuenisse remedium efficacius vulneribus Christi, in quibus securè dormiebat, & sine timore quiescebat.

10. Efficacissima est contra omnes tentationes: Vnde B. Bernardus: Quando, inquit, me tangit turpis aliqua tentatio, recurro ad vulnera Christi. Quando caro me stimulat, crucis memoria repugno. Quãdo dæmõ insidiatur, refugio ad Christi vulnera, & mox fugit à me.

Quando

Quando ardor libidinis commouet mea membra, recordatione vulnerum Domini mei ſublitò extinguitur.

11. Confortat ſub onere graui. Vnde dicebat S Greg. Nihil tam graue eſt, quod non libenter toleretur, cum memoria paſſionis Chriſti præfiguratæ in ligno quo aqua amara conuerſa eſt in dulcem.

12. Inflammat ad pugnandum fortiter, inſtar elephantum, qui animoſiores redduntur ad pugnam, conſpecto proprio ſanguine. Et ideò in primitiua Eccleſia tot erant Martyres.

13. Viuificat animum fidelis: Vnde ait S. Bern. O fortitudinem abſconditam in morte Chriſti, quæ vitam dat omnibus mortuis.

14. Replet mentem dulcedine, cùm ſit quaſi fauum mellis.

15. Accendit ad laudandum Deum. Vnde filij Iſraël cum tranſiſſent mare rubrum, ſuauiter cantare cœperunt.

16. Facit nos mereri gloriam. Vnde quo quis plus recordatur cum charitatis affectu paſſionis Domini, hoc maiorem gloriam obtinebit in cœlo; vt dicit S. Thomas: Quare legitur de quodam ſancto, eum apparuiſſe habentem in pectore adamantem precioſum, eò quod

quod sæpe meditatus fuisset de passione Christi.

17. Liberat ex purgatorio, tum ipsum, qui recolit passionem, tum alios, pro quibus quasi sacrificium offertur. Efficit quoque ne ad purgatorium veniamus, si passionem rectè applicemus.

18. Incitat mirabiliter ad omnes virtutes, nam cum in potestate Christi esset mori vel non mori, tamen humiliat se, & precatur patrem cælestem tanto feruore. O raram, humilitatem! Captus ab hominibus armatis, reprehendit
Matth. Petrum, pro sua defensione gladiũ eua-
26. 52. ginantem. O singularem constantiam!
Luc. 22 Vulueratus est Malchus, ille autem
51. sanat eius auriculam. O charitatem!
Matth. Permittit se osculari à Iuda traditore,
26. 49. quem sciebat talem esse. O patientiam!
Ioã 18. Dantur illi alapę, & admonuit suum
22. 23. percussorem. O bonitatem!
Matth. Falsò accusatur, & tacet. O pruden-
26. 61. tiam!
62, 63. Adiuratur per Deum viuum, & res-
64. pondet. O religionem!
Luc. 23 Condemnatus est ad crucem, & sen-
24. 25. tentiæ iniquæ se subiecit. O quæ obe-
dientia!
Ioan. 19 Præ siti moritur, & tamen noluit bi-
28. bere. O quæ abstinentia!

Com-

Commendat chariſſimam ſuam matrem S. Ioanni. O quæ pietas! *Ioã.19. 26.27.*

Maledictus eſt, & benedixit. O quæ magnanimitas! *Luc.23 39.*

Latroni dat paradiſum. O quæ munificentia! *Luc.23 43.*

Magna voce emittit illam magnam animam, vt ſignificaret ſe mori voluntariè. O quæ fortitudo heroica & plus quàm heroica! *Luc.23 46.*

Tota vita Chriſti fuit inſtitutio quædam morum, ſed & mors ſola fuit quaſi flos omnium virtutum, & exemplar omnis perfectionis: Vnde dixit B. Paulus: *Non iudicaui me aliquid ſcire inter vos niſi* IESVM *Chriſtum, & hunc crucifixum.* 1. *Cor.* 2. 2.

CAPVT V.

Quantum obſtricti ſimus Deo ob beneficium mortis & paſſionis D. N. IESV *Chriſti.*

SIcut nulla res eſt, quæ magis pertineat ad ſalutem noſtram, quàm paſſio Chriſti, nec vllum beneficium, pro quo magis debeamus agere gratias Deo, vel de quo magis poſſimus gloriari, vel ex quo maiorem percipere poſſimus

ſimus conſolationem: Sic nihil eſt, de quo crebrius debeamus cogitare, audire, loqui, & recordari, quàm de hac ſancta paſſione. Pro qua maiores debemus gratias Deo, quàm pro noſtra Creatione, multis de cauſis.

Prima, nam ſi homo ideò maximè obligatus eſt Deo, quod de nihilo vno verbo ab eo ſit creatus, multò magis eidem obligatus erit, quod cum per peccatum quodam modo ſit factus minor nihilo beneficio paſſionis ſit quaſi recreatus. Plus enim eſt benè reficere rem aliquam, quàm facere.

2. Quia Deus maiorem amorem erga hominem demonſtrauit eum redimendo, quàm creando: nam antequam eum crearet, nihil fecerat, vnde mereretur non creari: ſed poſtquam creatus peccauit, meruit ſuum primum eſſe perdere. Quare infinita fuit pietas, bonitas, benignitas & charitas Dei erga hominem, quod eum, qui dignus erat vt redigeretur in nihilum, morte proprij filij reſtituit & reſtaurauit.

3. Quia in hac dedit nobis Chriſtum Deum & hominem: Vnde quo pręſtantior eſt hic, omnibus creaturis, eo ratione Chriſti, magis Deo obligati ſumus, quàm ratione omniũ creaturarum.

4. Quia

4. Quia per hanc Deus hominem liberauit infinitis malis, cùm filium suũ vnigenitum voluit demergi in abyssum tormentorum, pœnarum & malorum, & per mortem eius infinita bona comparauit. Quare homo infinito modo est obligatus Deo, ob causas sequentes.

1. Quia liberauit eũ ab infinitis malis.
2. Quia ei comparauit infinita bona.
3. Quia medio incarnationis & passionis vsus est.
4. Et multò magis ob amorẽ immensum, quo ad hoc faciendũ est impulsus.
5. Propter desiderium, quo flagrauit etiam plura patiendi pro nobis. Hæc enim erat eius sitis.
6. Quia in hoc Deus demonstrauit, quàm maximum amorem potuit. Nam cum non posset pro suis peccatis satisfacere homo, si Deus non fieret homo; ipse pro homine voluit fieri homo, & potius mori pro homine, quàm vt periret homo: O stuporem admirandum!
7. Quia homo seipsum & quicquid potest, debet offerre Deo, tum quia ab eo creatus, tum quia morte & passione Christi ab eo redemptus est. Verùm cũ nihil possit offerre, nisi adiuuante Christo, & quamuis se offerat millies Deo, parũ det, idcircò vt habeat homo, quod

quod possit pro omnibus diuinis beneficijs dare & retribuere Deo, Christus ipse cum moriendo in cruce se tradidit patri, tradidit etiam se homini, vt ab homine posset cum meritis, & amore suo infinito tanquam hostia pro peccato, & tanquam oblatio pro beneficijs Deo offerri. Et sic homo potest patri cœlesti offerre infinitum precium meritorum Christi, & ipsum Christum.

8. Quia beneficia creationis, conseruationis, & id genus alia omnia, nihil prosunt, sine beneficio redemptionis. Quare quādo quis in Sacramētis gratiā Dei accipit, dum facit, dicit vel cogitat aliquid boni, meminerit id totum morte & passione Christi esse comparatum.

PVNCTA QVÆDAM PRÆCIPVA de passione Christi perpendenda.

PRimum considerandi sunt acerbissimi dolores, vt condoleamus ei ex corde. 2. Grauitas nostrorum peccatorum, vt ea magno odio prosequamur. 3. Magnitudo beneficij, vt magnam referamus gratiam. 4. Excellentia diuinæ bonitatis, vt eam amemus ex corde. 5. Multitudo virtutum Christi, vt eas imitemur. 6. Conuenientia huius mysterij, ad admirandam diuinam sapientiam, & ad confirmandos nos in fide.

De ma-

De magnitudine dolorum.

SCiendum est, vt habet S. Thomas, exceptis cruciatibus Purgatorij & inferni, dolores Christi fuisse omnium, qui in hoc mundo aut tolerati sunt, aut vnquam tolerabuntur, maximos. 1. Ob magnitudinem Charitatis; quo enim erat ardentior, hoc maiorem in patiēdo creabat dolorem. 2. Quia fuerunt puri dolores, omnis consolationis expertes.
3. Ob teneritudinem corporis miraculosè cōpacti, quod multò perfectius, delicatius, & sensibilius erat omnibus hominum corporibus.
4. Ex pręsentia & compassione matris, quæ augebat dolorem.
5. Ob genus mortis acerbissimæ, & ob circumstantias eiusdē, de quibus infra.
6. Quia passus est in corpore, fama, honore, facultatibus (vt cùm staret nudus) & amicis, qui eū reliquerunt & negârūt.

Passus est Christus in omnibus membris.

NAm caput fuit coronatum spinis. Oculi cooperti lacrymis & sanguine. Facies plena sputis.

Aures obrutæ iniurijs.
Lingua potata felle & aceto.
E sacra barba euulsi pili.
Manus transfixæ clauis.
Latus apertum lancea.
Humeri lacerati flagellis.
Pedes transfossi duris clauis.
Totum corpus vulneratum, distractum, dilaniatum.

7. Propter multitudinem calamitatum, quæ in ipsam passionem incurrerunt. Fuit enim captus, ligatus, accusatus, illusus, consputus, collaphizatus, flagellatus, spinis coronatus, percussus arundine, facie velatus, nudatus vestibus, maledictis impetitus, cruce oneratus, ductus & reductus ab vno tribunali ad aliud, instar publici latronis. Tandem affixus cruci mortuus est.

Quid ex his doloribus discere debeamus.

1. Quàm turpe & sceleratum sit peccatum quandoquidem tanta ad illud expiandum passus est Christus. Quomodo autem poterat Deus maius signum odij sui in peccatum ostendere, quàm quod occidit proprium filium, vt occidat peccatum? 2. Quàm graues sint pœnæ

pœnæ inferni: quandoquidem, vt liberaremur ab illis, Christus voluit subire infernum quendam dolorũ & pœnarũ. 3. Quantum sit beneficium gratiæ & gloriæ, cùm tantum meritum necessarium fuerit ad eam obtinendam. 4. Dignitatem hominis, & animæ valorem, cùm Deus tantum pretiũm exoluerit pro illa 5. Quàm bonus, pius & suauis sit Deus.

IN PASSIONE CHRISTI MAximè elucere Dei charitatem, bonitatem misericordiam & iustitiam

AD bonitatem amicitiæ pertinet, cõmunicare & dare seipsum amico. Sed quæ maior bonitas reperitur, quàm Dei, qui factus est vnum, idemq; cum homine; & tanta passus est pro homine? Ad amorem pertinet, benefacere amato: Sed quis amor maior esse potest quam Dei, qui vt hominem faceret omnium bonorũ suorum participem, mortuus est pro homine? Ad misericordiam pertinet in se recipere aliorũ miserias. Sed quàm maiorẽ miseriam potuit suscipere Christus, quam moriendo cum tanto dolore & confusione pro nostris peccatis? Ad iustitiam spectat punire

peccata, at quæ maior potuit esse punitio, quàm Dei, qui puniuit peccatum in proprio filio?

Meditatione passionis nos omni genere virtutum repleri.

QVis non fiat *humilis*, dum videt filium Dei postpositum Barrabbę & in medio latronum crucifixum?

Quis non sit *patiens*, dum videt inuictam patientiam Christi, tantas illusiones, tantas pœnas & cruciatus?

Quis nō sit *obediens*, dum videt Christum obedire vsque ad mortem?

Quis velit *frui delitijs*, dum videt Christum in tantis tormentis?

Quis non *contemnet diuitias*, aliasq; res mūdi, dum videt Christum in cruce.

Quis non *perseuerabit in bono*, dum videt Christum perseuerantem in cruciatibus & tormentis vsque ad mortē?

Quis non *ignoscat inimicis*, dum videt Christum ignoscere suis crucifixoribus, (qui illum spoliabant vestibus, fama, vita) & orare insuper pro illis?

Agamus ergo immensas gratias Domino Deo pro tanto beneficio, & pro eo; quod in illo se nobis dedit, & pro eo quod tanto pretio redemit, & mul-

to

to plus pro eo, quod tantopere nos amauit. Plus enim amauit, quam tolerauit, & si opus esset, plura tolerarer. Seriò ergo incumbamus crebræ meditationi Passionis, tollendo impedimenta, cumque fructum colligendo ad Dei gloriam, quem debemus.

CAPVT VI.

De partibus meditationis.

QVatuor sunt partes meditationis. Præparatio, Repræsentatio, Consideratio, & Oratio.

Præparatio est breuis eleuatio mentis ad Deum præsentem, qua inuocamus diuinum auxilium, ad benè orandum. Deinde cogita aliquantulum, quid sis acturus, rem videlicet huius mundi maximam. Accedis enim ad orandum Deum, propter infinitam eius Maiestatem & gloriam, ad agendas ei gratias propter opera eius admiranda creationis, redemptionis, & iustificationis, ad orandum pro necessitatibus nostris, & Ecclesiæ sanctæ. Quid hac re potest esse magis iustum, dignum & necessarium?

Repræsentatio nõ est aliud, quã sic imaginari mysterium, ac si videremus tunc rem fieri, ponendo ob oculos locum, personas & actiones ipsas, videlicet in

crucifixione ponendo ob oculos montem Caluariæ, crucem, crucifixum vndique sanguine perfusum, infinitam hominum turbam circumstantem.

Consideratio est ipsa Meditatio, quæ est operatio quædā intellectus, qua ratiocinamur de mysterio proposito, perpendēdo circūstantias eius: & expēdendo, qui sit qui patitur, qua de causa, pro quibus, quomodo, cōferendo quoque vnam circumstantiam cum alia, & exprimendo affectus conueniētes mysterio vel amoris vel doloris plenos.

Oratio sequitur in fine meditationis, in qua homo interius iam inflammatus loquitur cum Deo, aut cum crucifixo, atque si ibi eum haberet præsentem, laudando illum, gratias agendo, adorando, patefaciendo proprios defectus, & necessitates, orando vt eis condonet, petendo gratiam, dona & virtutes necessarias cum obsecrationibus. Obsecratio autem non est aliud, quàm orare Deum per res sacras, vt per vulnera, propter Beatam Virginem, propter sanctos, per passionem suam, merita & id genus alia, quæ magnam vim habent ad impetrandum quod petimus.

Quid

Quid in quoque mysterio passionis considerandum sit, maximè admirabile & compassione dignissimum.

In omnibus passionis mysterijs hæc quatuor debent considerari.

1. Quis patiatur nempe filius Dei, æqualis Patri, quo nihil potest excogitari aut maius, aut melius, aut excellẽtius.

2. Quid patiatur, nempe cruciatus adeò acerbos, plenosque dedecoris, vt attonitos reddant, qui eos considerant.

3. Pro quo passus sit, nempe pro me vili & ingrata creatura, qua nihil vilius & ingratius esse potest sub cœlo.

4. Quare passus sit, non quia ipse opus haberet, nec quia in me aliquid bonum præuiderit, sed ex solo amore, ex sola pietate, ex sola misericordia sua.

Valdè quoq; vtile est cõsiderare, Christum, cùm perferret illas pœnas pro nobis, de quibus meditamur, dulcissimam habuisse memoriam nostri, & cõpassum fuisse nobis pro quibus patri æterno passionem suam offerebat.

Quare conuenit, vt nos quoque resq; nostras corde humili & affectu pio offeramus diuinæ eius maiestati.

MYSTERIVM PRIMVM.

De agonia in horto.

1. Considera quãtus fuerit amor Christi erga

sti erga nos, vt qui voluerit sudare sanguinem pro nobis, & tam amarum calicem bibere pro sanandis infirmitatibus nostris, vt nos vnà cum ipso dulcissimũ calicem biberemus in patria cœlesti.

2. Considera acerbitatem pœnarum, dolorum grauitatem, agoniam nũquam visam, nunquam auditam.

3. Magnam humilitatem & reuerentiã, qua precatus est patrem cœlestem, ostendendo illi suum sanguinem & acerbum illud ac triste spectaculum, quale nunquam visum est in toto mundo, nec vnquam videbitur.

4. Modum orandi & perfectissimam eius resignationem in manus patris; nec enim aliud volebat, quàm vt in se purissima & simplicissima Dei voluntas perficeretur.

5. Perseuerantiam in orando eodem modo, & quod eo prolixius orabat, quò maiorem patiebatur agoniam. Vnde & confortatus est ab angelo, & exauditus à patre animosè obuiam processit suis inimicis.

Sequuntur quinq; puncta ad habendam nostri confusionem.

1. Quod ne vnam quidem guttulã sãguinis pro amore Dei effuderimus, & ne minimę quidẽ tẽtationi restiterimus

2. Quod

2. Quod tam longè absimus à desiderio patiendi pro Christo, tam prompti ad liberandũ corpus ab omni vt minima passione, tardi ad liberandũ animam à pœnis etiam maximis.

3. Quod tam paruã curam habeamus salutis nostræ, cùm tantam habuerit Christus Dominus noster.

4. Quod simus tam pigri in recurren- ad Deum in tribulationibus, tam pusillanimes, tã irresignati in voluntate Dei.

5. Quod in oratione tam simus impatientes, & ob minimam rem distrahamur, fastidiamus, & tandem deficiamus.

PETITIO.

Consideratis supradictis punctis, & gratijs Deo ob tantum amorem actis, poteris petere gratiam semper recurrẽdi in tribulationibus ad eius auxilium, vsurpando illum ipsum modum orandi, quo vsus est Christus.

ORATIO.

Domine Iesu Christe, oro te per dolorem quem in horto sensisti, per sanguinem quem sudasti, per orationem quam fecisti, & ante omnia per infinitũ amorẽ, qui ad hoc te induxit (quę omnia nunc offero Patri Cœlesti) vt velis mihi largiri donum orandi, & ad te so-

lum confugiendi in tribulationibus, in te solo sperãdi, & semper dicendi: Pater si possibile est trãseat à me calix iste, nõ mea, sed tua sanctissima voluntas fiat.

Quid agendum sit post elapsum tempus meditationis.

Postula veniam à Deo pro negligentia commissa in meditando, & dic semel, *Pater noster*, *&* *Aue Maria*, & cogita sæpe de punctis, & rebus meditatis.

MYSTERIVM SECVNDVM.

De venditione Christi facta à proprio discipulo.

PRimò orandus est Deus, vt gratiam det rectè meditãdi de hoc mysterio.
6. Considerandæ sunt personę, locus, factum.
3. Considera quatuor puncti à quo, quid, pro quibus. quare passus sit Christus, vt supra annotatum est.

Puncta meditationis.

1. Considera venditum esse filium Dei. A quo? A discipulo suo, quem tot beneficijs affecerat, cui corpus suum in cibum & proprium sanguinem in poculum paulò ante porrexerat. Vide quoq; quàm

quàm exiguo pretio eum vendiderit. Cui vendiderit; nempe inimicis crudelissimis. Quo modo? cum osculo, amicitiæ signo. Quo tempore? In Paschate, quando tota prouincia Iudææ Ierosolymam confluebat.

2. Ingentem Charitatem Christi, qua tam benignè amplexus est proditorem, & curam, quam de eius salute gerebat.

3. Promptitudinem, qua obuiam ibat suis inimicis.

4. Mansuetudinem, qua eos allocutus est, & Iudam vocauit amicum.

5. Patientiam, qua permisit se ligari, percuti, & pessimè tractari à Iudæis, & cogita quasi præsens esses.

Confusio nostra.

1. Quod studeamus non osculari, sed mordere potius, & aliquando durius tractare eos, à quibus læsi sumus.

2. Quod toties, etiam minori pretio Christum prodiderimus.

3. Quod tam molestè suscipiamus tribulationes à Deo immissas.

4. Quod tam imperiosè & durè alloquamur proximum nostrum.

5. Quod tantã impatientiam demonstremus in nostris calamitatibus, quantumuis paruis, & tam parum nos assuefacia-

faciamus ad patiendum pro Christo, cum non ignoremus, quanta ipse passus sit pro nobis.

PETITIO.

PEte à Deo gratiam amplectẽdi omnes tribulationes, sicut ille amplexus est Iudam (nempe vt amicum & non vt inimicum) & amplectendi eas vt bonas non vt malas, vt immissas à Deo, & non ab hominibus.

ORATIO.

DOmine Iesu Christe per charitatẽ quæ te permouit ad amplectẽdũ tã benignè & tam suauiter osculantem Iudam proditorem, largire mihi gratiam, vt eadem promptitudine animi, qualécunque crucem mihi immissam amplectar tãquam donũ tuum, in vtilitatẽ meã ex suauissimo tenerrimoque amore tuo mihi cõcessum, & vt semper bonũ pro malo ijs, qui me offẽderint, per nomẽ tuũ sanctũ reddere valeã. Amen. *In fine idem fiat, quod in primo mysterio.*

TERTIVM MYSTERIVM.

QVod toties fuerit ligatus & ductus per plateas vrbis Hyerosolymitanę, instar latronis, in qua tanta fecerat miracula; nec vsquam legitur tale quid

simili

ſimili alicui perſonæ accidiſſe.

Conſidera benè hiſtoriam totam, perſonas, & quidquid ibi agitur, atque ſi præſens eſſes, & quid acturus fuiſſes, ſi poſtquam agnouiſſes eum eſſe filiũ Dei, proprijs oculis aſpexiſſes.

Conſidera ſimiliter quatuor puncta, quis patitur, quid, pro quibus, quare, vt dictum eſt antè.

Puncta 5 conſideranda.

1. Charitas immenſa, quæ ſola eum tenuit ligatum.

2. Dolor magnus, quem paſſus eſt, quando adeò ſtrictè fuit ligatus.

3. Confuſio ſumma, quòd duceretur tanquam latro, qui tanta miracula fecerat, & præcedenti Dominica tanto cum honore fuerat acceptus.

4. Inuicta patientia in tot opprobrijs.

5. Ingratitudo Iudæorum, qui tot beneficia à Chriſto aceeperant.

Confuſio noſtra.

1. Quòd meis peccatis ſtrictius fuerit ligatus, quàm Iudæorum funibus.

2. Quòd non permittam me ligari à tanto amore ipſius, quo permiſit ſe tam durè ligari pro me, imò facilius permittam me ligari ab amore mundi, & vanitatibus eius.

3. Quòd toties puduerit me beneface-

re,

re, contra quam promisi in sancto baptismo.

4. Quòd non possim amore ipsius perferre tribulationem etiam minimam & tamen tantas perferam pro vanitate mundi.

5. Quod oblitus sim tanti beneficij & tam singularis charitatis erga me demonstratæ.

PETITIO.

POstula gratiam, vt semper diuinæ maiestati sis coniunctus per sanctum amorem, per illos funes, pœnas, opprobria & incredibilem Christi charitatem.

ORATIO.

DOmine IESV Christe oro te per duros funes, quibus ligatus fuisti, per pœnas quas tunc in sanctis brachijs tuis sustinuisti, per iniquum incursum, quem in te fecerunt, cùm te apprehenderunt tanquam latronem, & ante omnia per ardentem amorem, qui solus te ligauit, largire mihi gratiam, vt similiter colligatus sim cum tua Maiestate, per sanctam & feruentem charitatem, sic vt res nulla me possit à te separare: Vnde & dicere possim cum S. Paulo Apostolo:

stolo: *Quis me separabit à charitate Christi? Tribulatio, an angustia, an fames, an nuditas, an periculum, an persecutio, an gladius? Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neq; principatus, neque virtutes, neque instantia, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo* IESV *Domino nostro.*

MYSTERIVM QVARTVM.

Flagella quæ passus est Christus ad columnam, & fuerunt innumera, acerba, crudelia & hominum infamium propria Dicitur enim quod acceperit ictus sexies mille, sexcentos sexaginta, cùm tamen secundum legem non potuerint ei, infligere vltra quadraginta. Nec immanitate tanta excepti sunt duo latrones. Imò nusquam legimus, vel à gente maximè barbara vni homini, etiã sceleratissimo, tot esse inflicta vulnera.

Puncta consideranda.

1. Considera hic, quasi Christum ipsum videres dolore & confusione plenum, ad te dicentem: Hæc amore tui libenter patior.

2. Et

2. Et rursum quasi dicat, Vide quo me pertraxerit tua vanitas, tua peccata, tua superbia.

3. Considera amorem, qui solus fortè eum alligatum tenuit columnæ.

4. Confusionem, quam patiebatur, & cruciatus, quos sentiebat, inflictos à gēte infami.

5. Magnam patientiam & mansuetudinem Christi, & crudelitatem illorum carnificum.

Confusio.

1. Quòd tantum amorem parum compensemus.

2. Quòd tam parum de hoc doleamus, de rebus autem minimis mundi huius doleamus subitò.

3. Quòd tam sensuales simus, cùm solæ nostrę sensualitates, & mundanæ voluptates eũ alligauerint, & flagellauerint

4. Quòd pudeat nos loqui de Deo, & benefacere, cum non puduerit Christũ & ligari, & nudum atrocissimè cædi ad columnam.

5. Quòd toties peccatis nostris flagellauerimus eum, qui nunc gloriosus regnat in cœlo, tãq; parui eũ faciamus.

PETI-

PETITIO.

PEte gratiam, vt omnes tribulationes & flagella de manu Dei suscipias, & in ijs sustinendis sis fortis, sicut Christus benedictus alligatus columnę.

ORATIO.

DOmine Iesu Christe oro te per tua crudelissima flagella, per acerbissimos dolores, per preciosum sanguiguinē, quem tam copiosè tūc profudisti, & ante omnia per ardentissimū amorē, qui te ad hæc toleranda permouit, vt velis mihi largiri gratiā, vt omnes tribulationes tanquā de sanctis manibus tuis suscipiā, & cū ea fortitudine animi eas perferā, qua tot, tāque acerba flagella sustinuisti, ad laudem & gloriam nominis tui in sæcula sæculorum. Amen.

QVARTVM MYSTERIVM.

DE Inuentione Coronæ, pœna grauissima, quæ simul & magno dolore, & magno dedecore eum afficiebat, qualem ne ipsemet quidem dæmon excogitare potuisset: nec legimus vsquam tantam crudelitatem fuisse vsurpatam.

Cogita

Cogita te esse præsentem coronationi. & considera res quatuor prædictas.

Puncta consideranda.

1. Considera maximum Christi dolorem, quem tunc sensit.
2. Quantus fuerit eius amor ad hunc dolorem sustinendum impellens.
3. Quòd magnam senserit confusionem, cùm res fuerit valdè ignominiosa, vt dictum est.
4. Quòd id factum sit ab ijs, quos tãtis beneficijs affecerat.
5. Quanta humilitate, patientia, mãsuetudine, modestia, & gaudio hæc omnia amore nostri tolerauerit.

Confusio.

1. Quòd superbia nostra eum coronauerit, & sæpe adhuc coronet spinis.
2. Quòd ne verbum quidem vnum cõtra honorem nostrum ferre possimus, cùm tot feramus contrà honorem Dei.
3. Quòd tam parum memores simus tantæ charitatis, & tam ingrati.
4. Quòd tam longè absimus à desiderio patiendi pro Christo.
5. Quòd propter res etiam minimas tã simus impatientes, tam iracundi, tam arrogantes.

PETI-

PETITIO.

POſtula ardens deſiderium patiendi pro Chriſto; abhorrendi ab omni ſuperbia & vanitate, habendi pro ſpinis omnes voluptates mundi, & nolendi vt ſub capite ſpinoſo inueniãtur membra delicata.

ORATIO.

DOmine Iesv Chriſte per coronã ſpineam, per dolores tuos & cõtumelias, & per dulciſſimũ amorẽ tuũ qui te ad hęc perferenda impulit, ſupplico, & peto ardẽtiſſimũ deſideriũ multũ pro te patiẽdi, & renunciãdi omnibus vanis & ſẽſualibus voluptatibus; vt non ferã caput tuum eſſe ſpinoſum, & mea mẽbra eſſe delicata, tu irridearis & ego honorer, tu fleas & ego immoderatè rideã

Concede mihi vt ſẽper ob oculos habeã coronã tuã ſpineã, dolores & cruciatus tuos, & ante omnia fructuoſiſſimam tuã charitatẽ, qua pro me peccatore tãta pertuliſti; vt te ſẽper habeã in corde meo teq; benedicã in ſęcula ſęculorũ. Amen.

MYSTERIVM SEXTVM.

Tot genera calumniarũ, iniuriarum & verborum, quæ Chriſtus eodem tẽpore ſuſtinuit; vt inter alia fuerunt.

1. Tot

1. Tot sputa fœtida in benedictam faciem iniecta.

2. Tot alapæ datæ ab hominibus tam vilibus, miseris & infamibus.

3. Tot genera vestium quibus fuit indutus, nunc albæ, nunc rubræ, ac si fuisset stultus.

4. Velatio faciei & colaphizatio, dicendo, Prophetiza, quis est qui te percussit?

5. Vestis purpurea & arundo in manu, qua sãctissimum caput eius fuit percusũ; irridẽdo illũ, & vocando Regem.

6. Tot testimonia falsa in eum dicta.

7. Quod toties proclamatus sit per omnes vrbis plateas seductor, in qua paulò antè cum tãto honore erat receptus.

8. Quòd tot modis fuerit irrisus à magnis & paruis, diuitibus & pauperibus, sacerdotibus & sæcularibus, atque etiam ab illis, quos paulò antè multis beneficijs affecerat. Et hic certè conuenit benè cõsiderare, quis patiatur, quid, quare, pro quibus, vt suprà dictum.

Puncta consideranda.

1. Obstupesce, quòd vno eodemque tempore Iudæi tot excogitarint genera pœnarum, contumeliarum, opprobriorum, iniuriarum

2. Plus obstupesce de amore Christi qui

qui plura pænarum genera paratus fuit perpeti, quàm illi excogitauerint.

3. Admirabile silentium, quo vsus est inter tot opprobria.

4. Inuictissimam vide patientiam, mãsuetudinem stupendam, & incredibilẽ animi fortitudinem, quam habuit.

5. Quòd illi certauerint cũ malitia & nequitia, ipse verò cũ bonitate & pietate.

Confusio.

1. O quot plura nos Christiani nũc excogitamus genera pœnarũ cõtra ipsum?

2. Quòd socij simus Iudæorum contra Christum, pro quibus passus est.

3. Quòd tam facilè sentiamus, si vel minimum quid perferendum sit.

4. Quòd nos vermiculi nolimus ab alijs vel vnum dici verbulum, quod nobis displiceat, nec moueri nobis vnum capillulum; cùm tam multa dicta sint contra Christum.

5. Quòd tam longè distemus à vita & moribus Christi, cùm tamen velit nos esse sui imitatores.

PETITIO.

PEte gratiam nihili faciendi Iudiciũ huius mundi, & omnia genera iniuriarum tolerandi, etiam vt stultus haberi cupias ob amorem Christi: quandoquidem ipse ob amorem nostri non de-

dedignatus est haberi stultus & infamis.

ORATIO.

DOmine IESV Christe oro pro te per omnes iniurias, quę tibi vno eodemque tẽpore sunt illatę, per cõtumelias & cruciatus, quos passus es, & per ardẽtem amorẽ tuũ, vt mihi largiri digneris gratiã, vt similes iniurias amore tui patiar, & pro singulari fauore habeã, si stultus habear, ac cognoscã verã Christiani hominis sapientiam esse in faciendis bonis, & perferendis malis, & vt stultus pro te mi Domine æstimer.

MYSTERIVM SEPTIMVM.

QVod Christus deterior & vilior habitus sit ipso Barrabba homine seditioso, homicida publico, infami & nebulone: & quod indignior vita habitus sit, quàm latro manifestus. Quæ iniuria fuit vna de maximis, qua Iudæi Christum Dominum affecerunt.

Puncta consideranda.

1. Obstupesce, quomodo Iudæi tam parui fecerint Christũ, alioquin vita sãctissimum, doctrina diuinum, & miraculis admirandum, & qui omni tempore singularibus omnes affecerat beneficiis

2. Obstupesce ob incredibilẽ Christi humilitatem, qui permisit se comparari cum Barrabba, eidemque postponi.

3. Ob-

Obstupesce, ob confusionem eius publicam, stat enim nudus, sanguinolentus. vulneratus, in populi quoq; conspectum protractus.

4. Obstupesce, ob incōstantiam populi clamantis, crucifige, crucifige, cú Dominica præcedenti clamauerit: Benedictus qui venit in nomine Domini.

5. Obstupesce, ob iniquum mundi iudicium, qui reum anteponit innocenti.

Confusio.

1. Quoties amorem mundi, qui est Barrabbas, anteposuerimus amori Dei, hoc est voluntatem nostram diuinæ?

2. Quod tantopere indignemur, quando non comparamur personis honoratis & præstantibus.

3. Quod pudeat nos facere benè propter alios, & propter infœlicem hunc mundum.

4. Quod tam facile offendamur in rebus leuissimis.

5. Quod tanti faciamus huius mundi iudicium, Dei autem iudicium contemnamus, in rebus quoque nostris potius spectemus, quid dicturus sit mundus, quam quid dicturus sit Deus.

PETITIO.

PEte gratiam nihili faciendi iudicium mundi: quandoquidem ipse mun-

mundus tam ineptus est, vt Barrabbam antepoſuerit Chriſto.

ORATIO.

DOmine Ieſu Chriſte, ſi tu, cũ eſſes Deus verus de Deo vero, cõſubſtantialis patri, per quem omnia creata ſunt, paſſus es te cõparari cum Barrabba latrone & homicida, eidemq́; poſtponi, quare ego qui ſũ terra & puluis & indignus (propter peccata mea) vt viuã ditius, cur me nõ poſtponã omnibus creaturis? Et cur ego contemnã iudiciũ mundi, adeò ſtultum & inſipiẽs, quod dicit malũ eſſe bonũ, amarum eſſe dulce, & æternam ſapientiam poſtponit ipſi ſtultitię? Age ergo dulciſſime Ieſu, libera me quæſo per immenſam tuam Charitatem à tanta cæcitate, quæ te ad res tã indignas perferendas commouit, vt perpetuò laudem & extollam patientiam & bonitatem tuam, qui es benedictus in ſęcula ſæculorum, Amen.

MYSTERIVM OCTAVVM.

QVomodo Iudæi Chriſto iam fatigato, & fracto, grauiſſimam crucem portandam impoſuerint; vt nempe cor eius prius dolore mortis percuteretur, quàm ipſe moreretur. O crudelitatem nuſquam lectam, nunquam auditam, nec excogitatam.

Puncta consideranda.

1. Compatere Christo, qui tum cùm maxima illi quiete opus esset, cogitur acerbum onus illud suscipere.
2. Considera promptitudinem eius in suscipienda & ferenda cruce.
3. Humilitatem maximam.
4. Charitatem plenam patientiæ, & patientiam plenam charitatis.
5. Crudelitatem Iudæorum in eum, qui eiusdem erat cum ipsis nationis, & qui decus erat & ornamentum totius patriæ.

Confusio.

1. Quòd nos tantoperè abhorreamus ab omni cruce.
2. Quòd tam facilè murmuremus in tribulationibus.
3. Quòd simus adeò superbi, ac si Deus nobis esset obligatus, nec omne malum meruissemus.
4. Quòd cùm sciamus crucem esse viam ad cœlum, tam parum de ea cogitemus.
5. Quòd simus tam crudeles nobisipsis, & tam dissimiles Christo & Sanctis.

PETITIO.

POstula gratiam ferendi crucem, quam ille pro suo amore nobis imponet, & lumen gratiæ eius cognoscendi, quàm honorificum sit pro sancto eius nomine aliquid pati.

ORATIO.

DOmine IESV Christe, dum perpendo, quanta animæ promptitudine contumeliosam illam crucem humeris tuis propter me imposuisti, & grauissimis doloribus corpus tuum excruciasti, confundor prorsus; & plurimum erubesco, cùm videam me, amore tui, vix perferre posse morsum vnius pulicis.

Vincat ergo pietas tua miseriam meã, & gratiam mihi dona, vt in posterum ambiam multa pro te pati, & vt hæc sit gloria mea, ac dicere possim cum Apostolo: Absit mihi gloriari nisi in cruce Domini nostri IESV Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.

MYSTERIVM NONVM.

CRudele genus mortis, nempe in Cruce. Nec enim tam citò mortuus

tuus est, ac alij, qui capite, suspendio, vel alijs modis mulctantur. Vulnera quoque pondere corporis longè ampliora facta sunt in cruce. Adhæc vulnera illa erant in membris maximè sensibilibus, vt in manibus & pedibus, qui abundant venis & neruis. Vnde cum nullum læthale vulnus haberet, sola vi acerbissimorum dolorum sanctissimam animam Deo reddidit. Quare & Pilatus valdè miratus est, cùm intellexisset eum tam citò mortuum, vt est in Euangelio. Considera benè quatuor puncta supradicta, nempe à quibus, quid, quare, & pro quibus hæc passus sit.

Puncta consideranda.

1. Dolores, quos in cruce sensit, omnium quos sentire potuit maximi.
2. Ignominia extrema, cùm videret se pendere nudum in medio latronum, in loco infami, in præsentia tot hominum.
3. Quod non claui, nec quicquam aliud, sed sola charitas erga genus humanum retinuerit eum in cruce.
4. Quod interim, dum illi tollebant ei vestes, vitam, famam, pro illis Deum orabat.

5. Quod omni consolatione destitutus, totus omninò immersus fuerit doloribus.

Confusio.

1. Quod tam alieni simus à patiendo pro Christo, qui tanta passus est pro nobis.
2. Quod non fidamus commendare vitam nostram in manus eius, qui tam alacriter vitam suam dedit pro nobis.
3. Quod simus tam cupidi opum & honorum huius mundi, quos tantopere contempsit Christus.
4. Quod tantopere timeamus mori, cùm sciamus & Christum mortuũ esse, qui est via & porta ad cœlum.
5. Quod amori Christi, qui propter nos nec opum, nec honorum, nec vitæ suæ vllam rationem habuit, non aliqua ex parte respondeamus.

PETITIO.

PEte gratiam perseuerandi in Cruce vsque ad mortem, & semper habendi memoriam passionis Christi crucifixi.

ORA-

ORATIO.

DA mihi gratiam Clementiſſime Domine, vt ex animo deſiderem pro tuo amore vſque ad mortem perſtare in cruce, quam mihi conceſſeris, vt in ea reddam ſpiritum meum, ac vt ſemper cordi inſculptum habeam crucifixum, per ſanguinem, quem in cruce ſparſiſti, per dolores, quos ſenſiſti, & per amorem qui te ad hoc induxit; & dum ſum particeps tuarum pœnarum, fiam quoque particeps æternorum gaudiorum. *Amen.*

MYSTERIVM DECIMVM.

QVod in medijs exiſtens crucis doloribus tantoperè fuerit irriſus & contemptus, nunc dicendo: *Si filius Dei eſt, deſcendat de cruce*, nunc exprobrando quod ſaluaſſet alios, & non poſſet ſaluare ſemetipſum, nunc clamando: Vt tribus diebus ædificaret templum.

Conſidera hic quatuor puncta, à quibus, quid, pro quibus, & quare ſit paſſus, vt ſuprà.

Puncta Consideranda.

1. Considera Christum habitum infamem, passum mortem infamem, in loco infami, à personis infamibus, & verbis infamibus.
2. Patientiam, humilitatem, amorem, contemptum mundi.
3. Charitatem in orando patrem pro crucifixoribus, vt non solùm non præcipitaret eos in infernum, sed etiam vt eis ignosceret.
4. Crudelitatem Iudæorum, qui si vel canem ita tractari vidissent, compassionem aliquam habuissent.
5. Admirationem & stuporem angelorum; qui hæc videbant, & quid fecissemus nos, si ibi fuissemus præsentes, & sciuissemus ipsum esse verè filium Dei.

Confusio.

1. Quod Christus, qui erat gloriosus, voluerit haberi infamis, & tractari vt infamis; nos verò qui reuera infames sumus propter peccata nostra, & ingratitudinem, volumus esse honorati.
2. Quod cum nobis verbo vno contradicitur, statim veniamus ad conuitia,

tia, contentiones, bellum.

3. Quod minimam iniuriam illatam grauissimè vindicemus.

4. Quod tam paruam compassionem habeamus eorum, quæ passus est Christus, & tantam velimus haberi compassionem in tribulationibus nostris.

5. Quod nonnulli Christiani nunc blasphemēt Christum, non aliter, quàm illo tempore faciebant Iudæi.

PETITIO.

PEte gratiam nihili faciendi quodcunque verbum contumeliosum, infame & ignominiosum, vt simus veri imitatores Christi.

ORATIO.

O Anima, cur non obstupescis? cur non confunderis? cur non erubescis? vides Dominum tuum; sponsum tuum, amatorem tuum tam afflictum in cruce, & tu vis frui delitijs? ille nudus est, & tu vis vanissimè vestiri? ille orat, pro ijs, qui auferūt eius vestes, famam, vitam, & tu tam alienus es ab his omnibus? O charitatem inauditam! Obsecro Domine per hanc tuam

admirandam charitatē, infunde nouum spiritum in animam meam, innoua spiritum rectum in visceribus meis, vt semper te habeam cordi meo insculptum, tecum semper sim in cruce, semper orem pro ijs, qui mihi malè dicunt aut faciunt, vt sicut filius tuus imitando te in terra, te videam postea cum gaudio in cœlo. *Amen.*

MYSTERIVM VNDECIMVM.

De dolore, quem concipiebat ex conspectu Matris & dolorum, quibus sanctam animam illam sciebat esse plenissimam.

Puncta consideranda.

1. Considera, quàm fuerit obruta doloribus B. Virgo, cùm videret tam crudeliter tractari filium suum, & quem filium? à quibus? quare?
2. Patientiam eius, dum nihil vel faceret, vel diceret in tanta crudelitate, quam in dilectissimum filium eius exercebant, quod non diceret prudentissimam fœminam.
3. Conformitatem voluntatis eius cum voluntate diuina, per quam facta est

est ſcala, vt dicit S. Catharina Senenſis, qua Chriſtus aſcendit in crucem ad redimendum mundum.

4. Modos agendi Dei, tam diſſimiles modis agendi huius mundi, qui permittit tanta pati eos, quos habet chariores, vt filium, matrem aliosq́ue amicos.

5. Quod affectus maternus non retraxerit Chriſtum à crucifixione, nec amor filialis matris, vt pro nobis non moreretur in cruce.

Confuſio.

1. Quod ſimus tantoperè addicti filijs & parentibus, nec eos diligamus, vt res Dei, quæ ſunt in poteſtate diuina.

2. Quod ſimus tam anxij & impatientes, quando malè habent, ne eos Deus tollat è viuis.

3. Quod tantopere abhorreamus omnia ſuſcipere de manu Dei, & conformare nos diuinæ voluntati.

4. Quod tam facilè adhæreamus rebus huius mundi, & tam difficilè rebus diuinis.

5. Quod ſimus tam rudes & hebetes in cognoſcendo modo agendi Dei, & tam acuti in cognoſcendis modis huius mundi.

PETITIO.

PEte gratiam, vt quemadmodum nec amor chariſſimæ matris, nec multæ pœnæ & contumeliæ inimicorum eum fecerunt deſcendere de cruce, ſic nec amor vllius creaturæ, nec auerſio ab eadem, me faciat diſcedere à Dei ſeruitio, & relinquere opus ex eius amore inchoatum.

ORATIO.

SI tu Domine mi dulciſſime, nudus in cruce pendens, afflictus, & doloribus oppreſſus, nec propter amorem chariſſimæ tuæ matris nec propter contumelias tuorum inimicorum, voluiſti deſcendere ex acerbiſſima tua cruce, quare ego tibi ſeruiendo, qui es Rex Regum, cui ſeruire regnare eſt, vel in minimo officio meo deeſſe audeam, cur abijciam ſeruitium tam honorificum, plenum pacis, plenum voluptatis, plenū conſolationis, propter parentes, inimicorum conuitia, & ſermones impiæ multitudinis? Cur deſiſtam eſſe totus tuus, cùm tu ſis totus meus? Non impendam totam vitam pro Maieſtate

tua,

tua, cùm totam impenderis pro humilitate mea? Si tu loco magni beneficij habuisti, vt amore mei tantam patereris infamiam, cruciatus, & mortem durissimam; cur ego loco summi honoris non habeam, si causa tua deridear, infamer, malè tracter? Quare da mihi quæso IESV per intimum tuum amorem gratiam tuam, vt corde sincero & puro te solum diligam, te solum laudem, tibi soli vsque ad mortem seruiam, vt tunc læto & sereno vultu ad te perueniam, & affectu amoris pleno dicere possim: *In manus tuas Domine commendo Spiritum meum. Amen.*

MYSTERIVM DVODECIMVM.

DE felle ei porrecto in medijs doloribus, & cruciatibus, & summa siti.

Puncta consideranda.

1. Considera crudelitatem Iudæorum, qui Christo in summis existenti tormẽtis, & iam exangui & moribundo, haustum aquæ petitæ negarunt.

2. Quod loco aquæ porrigant fel & acetum. Res sanè, quam nec Abraham diuiti Epuloni in inferno ardenti fecerat.

3. Desiderium patiendi in Christo maximum: nam ex omnibus membris sola lingua restabat à pœna immunis. Hanc ergo voluit doloris sui esse participem.

4. Considera admirandam Christi patientiam in hoc casu.

5. Ante omnia considera immensam charitatem, quam in eadem re demonstrabat.

Confusio.

1. Quòd cùm Christus tantam habuerit sitim salutis nostræ, nos minimam habeamus, nec studeamus eam sitim comparare, conuertendo nos seriò.

2. Quod cum tantoperè sitiuerit & desiderarit habitare in anima nostra maximè per Sacramentum Eucharistię, pauci tamen eius desiderio satisfaciant.

3. Quod Dominus omnium, se ad tantam inopiam demiserit, vt nec haustum aquæ habere potuerit, & nos volumus abundare omnibus rebus necessarijs.

4. Quod Christus finem semper constituerit in passione, nos autem constituamus eum in voluptatibus & delicijs.

5. Quod tam exiguum in nobis desiderium

derium ſit iuuandi proximum noſtrum, & tam parui faciamus ſcãdalizare eum, pro quo Chriſtus ſiti mortuus eſt.

PETITIO.

PEte gratiam à Deo, nunquam amplius reddendi ei fel pro melle, hoc eſt, mala pro tantis bonis & beneficijs, quibus omni hora nos afficit, idque per amariſſimam amaritudinem, quam in cruce pertulit, & per amoroſiſſimum amorem, qui eum impulit ad ſumendum potum tam amarum & acerbum.

ORATIO.

O Quoties Domine IESV Chriſti, tibi porrexi amarum fel pro dulciſſimo melle, quo me continenter cibaſti? Quot ſcelera admiſi pro tot donis? Quanta mala pro tantis beneficijs? O quoties interim dum fruor beneficijs tuis, quibus certè ſemper & fruitus ſum & nunc fruor (nihil enim habeo, quod tuum non ſit) ipſo vſu beneficiorum tuorum te offendi? O quoties accepto à te ſtipendio militaui ſub diabolo & mundo? Da mihi ergo dulciſſime IESV in poſterum gratiam, vt reddam tibi

tibi vuam & non labruſcam, bonum non malum, gratitudinem, non ingratitudinem, & vt ſemper amaritudinem quandam ſentiam, ſi aliud egero, dixero, vel cogitauero, quàm Maieſtati tuæ conueniat. Denique vt deinceps reddam tibi amorem pro amore, ſanguinem pro ſanguine, vitam pro vita, vt quemadmodum vita mea ſcandalizaui cœlum & terram, ſic in poſterum ſancta & exemplari vita, proximum meum ędificem, diuinam Maieſtatem laudem, benedicam, & ſemper glorificem. Amen.

COLLOQVIVM ANIMÆ CVM CHRISTO DE PASSIONE.

DOmine quare te vendi permiſiſti?
Vt te à ſeruitute liberarem.

Domine cur tantum oraſti?
Vt placarem iram patris contra te.

Domine cur paſſus es timorem & pauorem?
Vt facerem te ſecurum & animoſum.

Domine cur poſitæ ſunt tibi tot inſidię?
Vt te liberarem ab omnibus inſidijs.

Quare ſudaſti ſanguinem?
Vt eluerem maculas tuorum peccatorum.

Quare

Quare voluisti capi?
Ne tu ab inimicis tuis caperere.
Quare ligari?
Vt peccatorum tuorum vincula dissoluerem.
Quare fuisti negatus à Petro?
Vt confiterer te coram patre meo.
Cur voluisti deseri ab omnibus discipulis?
Vt tecum essem vsque ad diem iudicij.
Cur voluisti accusari?
Vt te absoluerem.
Cur voluisti sputis commaculari?
Vt sordes tuas abstergerem.
Cur voluisti flagellari?
Vt tu liberareris ab æternis flagellis.
Cur voluisti exaltari in crucem?
Vt tu eleueris in cœlum.
Cur voluisti coronari spinis?
Vt te coronarem in cœlesti gloria.
Quare extendisti brachia?
Vt te amplecterer ô anima mea dilecta.
Quare, Domine mi, caput tuum inclinasti?
Vt te oscularet ô anima mea chara.
Quare voluisti aperiri pectus tuum?
Vt te in cor meum reciperem, anima mea.

Quare voluisti medius esse inter duos latrones?
Vt tu esses in medio angelorum in Paradiso, ô anima mea chara.

O Charitatem immensam, ô amorem infinitum, ô dilectionem inauditam, ô misericordiam stupendam, quod Deus fiat homo. æternus, temporalis; impassibilis, passibilis; immortalis, mortalis; gloriosus, ignominiosus; & propter quos quæso? pro me, pro me, pro me, ô stupor stupendus.

Oratio de singulis articulis passionis.

DEus qui pro redemptione mundi voluisti nasci, circumcidi, à Iudæis reprobari, à Iuda traditore osculo tradi, vinculis alligari, sicut agnus innocens ad victimam duci, atque conspectibus Annæ, Caiphæ, Pilati, & Herodis indecenter offerri, falsis testibus accusari, flagellis & opprobrijs vexari, sputis conspui, spinis coronari, colaphis cædi, arundine percuti, facie velari, vestibus exui, cruci clauis affigi, in cruce leuari, inter latrones deputari, felle & aceto potari, & lancea vulnerari. Tu Domine per has sanctissimas pœnas tuas, quas ego

ego indignus recolo, & per ſanctam crucem & mortem tuam, libera me à pœnis inferni & perducere digneris, quò perduxiſti latronem tecum crucifixum. Qui cum Patre, &c.

Alia oratio.

DOmine IESV Chriſte in cuius ditione cuncta ſunt poſita, & non eſt, qui poſſit reſiſtere voluntati tuæ, qui dignatus es naſci, mori, & reſurgere: per myſterium ſacratiſſimum corporis tui, & per quinque vulnera & effuſionem pretioſiſſimi ſanguinis tui miſerere nobis, ſicut tu ſcis neceſſarium eſſe animabus & corporibus noſtris, libera nos à diaboli tentatione, & ab omnibus, quibus nos anguſtiatos eſſe cognoſcis noſque in ſeruitio tuo vſque ad finem conſerua & corrobora, & veram emendationem, ſpaciumque veræ pœnitentiæ nobis tribue, & remiſſionem omnium peccatorum poſt obitũ: & fac nos fratres, ſorores, amicos & inimicos inuicem diligere, & cum omnibus ſanctis tuis in regno tuo ſine fine gaudere: Qui cum Deo Patre, &c.

Ad vulnera CHRISTI.

ORATIO.

ROgo te Domine IESV per illa ſalutifera vulnera tua, quæ paſſus es in cruce pro ſalute noſtra, è quibus emanauit ille pretioſus ſanguis, quo ſumus redempti, vulnera hanc animam peccatricem, pro qua etiam mori dignatus es, vulnera eam igneo & potentiſſimo telo tuæ nimiæ charitatis. Confige cor meum iaculo tui amoris, vt dicat tibi anima mea, charitate tua vulnerata ſum: ita vt ex ipſo vulnere amoris tui, vberrimæ fluant lachrymæ die ac nocte. Percute Domine, percute obſecro hanc duriſſimam mentem meam, pia & valida cuſpide dilectionis tuæ, & altius ad intima penetra potenti virtute. Qui viuis, &c.

PETITIONES DEVOTÆ AD Dominum IESVM CHRISTVM *ex S. August.*

DOmine IESV, nouerim me, nouerim te,
Nec aliquid cupiam nisi te.
Vt odiam me, & amem te,
Quidquid agam, propter te.
Humiliem me, exaltem te,
Nihil cogitem nisi te.
Mortificem me, & viuam in te,
Quæcunque veniant accipiam à te.
Persequar me, sequar te,
Semper optem sequi te.
Fugiam me, confugiam ad te,
Dignus sim defendi à te.
Timeam mihi, timeam te,
Simque de electis à te.
Diffidam mihi, fidam in te,
Obedire velim propter te.
In nullo afficiar, nisi in te,
Aspice me, vt diligam te.
Voca me, vt videam te,
Et in æternum potiar te. *Amen.*

IN-

INDEX RERVM PRÆCIPVARVM.

ratio

Remedia

Ger-

Quo-

FINIS.